

Zuidwend 2, Bant

Objectnaam: Heilige Liudger
Postcode: 8314AE
Objectnummer: B23

Beschrijving

Inleiding

De r.-k. KERK de Heilige Liudger is gesitueerd aan de rand van de bebouwde kom van Bant en is gebouwd in 1955-1956 in opdracht van het r.k. kerkbestuur van de Heilige Liudger parochie in Bant. Het ontwerp van het gebouw is van de Deventer architect A. Vosman jr.. De constructeur was P.C. van der Vossen. Het is een traditionalistische stijl gebouwde, aan de architectuur van de Delftse School en de middeleeuwse kerken verwante kerkgebouw is van het type basiliek en wordt vergezeld door een robuuste, 25 meter hoge klokkentoren. De devotiekapel is in 1970 verbouwd tot aula.

Omschrijving

Vanuit een onregelmatige plattegrond opgetrokken kerkgebouw met een onder zadeldak staand middenschip en onder lessenaardaken staande zijbeuken. De uitbouwen bevatten een devotiekapel met een uit vijf dakschilden samengesteld, met een piron bekroond schild-/zadeldak, een sacristie met zadeldak en een onder een half kegeldak staande absis. Het kegeldak is gedekt met zinken roeven, de overige kappen zijn voorzien van grijze pannen. De gevels zijn opgetrokken in schone baksteen boven een trasraam van deels gesinterde klinkers.

Het kerkgebouw heeft een op het westen georiënteerd vooraanzicht met een symmetrische puntgevel voor het schip. Boven een gemetselde stoep een rechtgesloten entreepartij met iets terugliggende paneel-vleugel deur binnen een kunststenen omlijsting met sluitsteen. De entree bevindt zich in een rondboog-spaarveld met in het hoogveld een rond, onder een uitgemetselde rondboog staande en met glas-in-lood ingevulde oeil de boeuf. De schuine zijden van de geveltop zijn voorzien van rollagen.

Linker langsgevel met geheel rechts een uit de zijbeuk stekende devotiekapel. De kapel heeft een halfcilindrische kopgevel, waarvan het bovenste deel verloopt in een vijfdelige gevelbeëindiging met segmentbogen tussen gemetselde kraagstukken.

Onder elke segmentboog staat een rond, met glas-in-lood ingevuld venster. Drie identieke vensters staan in de evenwijdig aan de voorgevel staande gevel. De gevel aan de achterzijde van de kapel is voorzien van één zo'n venster. De licht uitkragende houten gootlijsten rusten op klossen. De gevelpartij van de zijbeuk links van de kapel heeft in het midden een steunbeer met ezelsruggen en aan weerszijden een rond, met glas-in-lood ingevuld venster. De gevel wordt afgesloten door een gootlijst als die van de kapel. De gevel van het schip boven de zijbeuk wordt vertikaal geleed door drie, met ezelsruggen gedekte steunberen. In de rechter travée staat een rond, met glas-in-lood ingevuld oeil de boeuf. In de drie andere traveeën staan drie gekoppelde, eveneens glas-in-lood bevattende rondboogvensters. De gevel wordt beëindigd door een fries van decoratief metselwerk onder een gootlijst als de overige.

Links van de zijbeuk een hier loodrecht opstaande uitbouw (sacristie). Deze heeft een eenvoudige puntgevel als kopgevel met links, boven een gemetselde stoep staande, getoogde lattendeur met rechthoekig venstertje. Rechts van de deur een smal venster. Op de zolderverdieping twee getoogde vensters met glas-in-lood ramen. Gevelranden met rollaag. De langsgevel tussen de kopgevel en de zijbeuk bevat eveneens een getoogde, boven een gemetseld stoepje staande lattendeur met rechthoekig venstertje. Rechts hiervan een rechtgesloten, met glas-in-lood ingevuld keldervenster onder rollaag. Links van de deur drie gekoppelde, getraliede rondboogvensters met een invulling van glas-in-lood. De gootlijst van deze gevel wordt onderbroken door twee houten dakkapelletjes met kruisraam en zadeldakje. De achterste (rechter) langsgevel van de uitbouw bevat twee reeksen van drie, gekoppelde rondboogvensters met een invulling van glas-in-lood en een in een koekoek staand, rechtgesloten keldervenster onder rollaag.

De kopgevels van de zijbeuken aan weerszijden van het schip zijn voorzien van twee, met glas-in-lood ingevulde rondboogvensters. De rechter bevat bovendien een in een koekoek staand, rechtgesloten keldervenster onder rollaag. Tussen dit geveldeel en de absis aan het schip staat een hoog opgaande bakstenen schoorsteen. Tussen de gevelpartijen van de zijbeuken, aan de achterste kopgevel van het middenschip staat een halfronde absis met korte verbindende gevels met het schip. In beide zijden van de absis staat één, met glas-in-lood ingevuld rondboogvenster. De absisgevel wordt beëindigd door een fries van decoratief metselwerk onder een zinken dakgoot. De gevelpartij van het schip boven de absis is blind. De langsgevel van de rechter zijbeuk wordt geleed door twee steunberen met ezelsrug, die de gevel in drieën delen. In elke travee staat een rond, met glas-in-lood ingevuld venster onder uitgemetselde rondboog.

De gevel van het middenschip daarboven is identiek aan de gevel aan de andere zijde. De rechtsvoor tegen de kerk staande klokkentoren staat op een vierkante plattegrond. De zich verjongende toren is voorzien van diepliggende rondboog-venstertjes met een invulling van glas-in-lood. Tussen de bovenste venstertjes en de uitkragende betonnen afdekking van alle gevels is een uurwerk geplaatst. De hoog opgaande, minder brede bovenste torengeliding bevat de tussen acht bakstenen pijlers hangende luidklok. De pijlers staan aan weerszijden van acht smalle, rechtgesloten galmgaten en dragen een met pannen gedekt, met een piron met weerhaan bekroond tentdak. De betonnen dakranden zijn afgeschuind.

De toren is met het schip van de kerk verbonden door middel van een smal, onder zadeldak staand tussenlid. Hierin staan een rond venster met glas-in-lood onder een uitgemetselde rondboog en een eveneens met glas-in-lood ingevuld rondboog-venster vlak onder de dakrand.

Het drie-beukige inwendige van de kerk is in vrijwel oorspronkelijke staat bewaard gebleven en lijkt sterk op dat van de r.k kerk te Marknesse. De kerkruimte wordt in de lengte en in de breedte in drieën gedeeld door grote rondbogen, waartussen de koepelgewelven liggen. De gewelvbogen rusten op betonnen zuilen met kapitelen. Deze ondersteunen ook de drie rondboogvormige scheibogen, die het schip van de zijbeuken scheiden. Ook de zijbeuken zijn voorzien van drie koepelgewelfjes. De vloer van de kerk is betegeld. Het nog aanwezige oorspronkelijk bankenplan bestaat uit twee rijen banken met een middenpad in het schip en een smallere rij in beide zijbeuken. De zijde van het priesterkoor is voorzien van een groot podium met een kleiner tweede podium voor het hoofdaltaar in een absis met een half koepelgewelf. Op de podia staan altaartafels, die beide zijn samengesteld uit gepolijste zwarte tafelbladen op onderstellen van gefrijnde kunststeen. De treden van de gemetselde podia zijn eveneens van gepolijste zwarte steen. Ook de dekplaten van de koorhekken zijn van dergelijk materiaal vervaardigd. Links van het koor bevindt zich een Maria-altaar, rechts ervan staat een Jozef-altaar en het doopvont.

Aan de andere kant (westzijde) van het schip bevindt zich de entree tot de kerkruimte. De geprofileerde dubbele portaaldeuren staan in een tussenmuur, die het voorportaal van de kerkruimte scheidt. Hiervóór staat een reeks van drie, op betonnen zuilen rustende scheibogen (arcade), die de balustrade en het balkon van de orgeltribune dragen. De orgeltribune, die door een grote, halfronde scheiboog van het schip wordt gescheiden, bevindt zich grotendeels boven het ingangsportaal. De balustrade is van decoratief gebruikt smeedijzer met een houten leuning. Het van elders afkomstige, drieledige orgel heeft klimmende pijpvelden boven een eenvoudige orgelkas.

De ruimte tussen de arcade en het portaal heeft links en rechts een rondboog-doorgang, die uitkomt op het uiteinde van de zijbeuken. Links (zuidelijk) van het middenportaal bevindt zich een zijportaal met een rondboogdeur voor de trapopgang naar de orgeltribune en de klokkentoren, die zijn te bereiken via houten steektrappen. Rechts (noord-west) van het middenportaal bevindt zich de halfronde Mariakapel, die ook is voorzien van een koepelgewelfje en oorspronkelijk diende als doopkapel. De oorspronkelijke Mariakapel aan de andere kant van het portaal dient tegenwoordig als aula. In de westelijke einden van beide zijbeuken staat een houten biechtstoel. De zijbeuken bestaan evenals het schip uit drie gewelven. De links (noordzijde) tegen de kerk aangebouwde sacristie bevat een portaal, een aantal paneeldeuren met

kraalprofielen en een stalen kluisdeur. Op de zolderverdieping bevindt zich een vergaderruimte annex catechisatielokaal. De kelder is bereikbaar via een scheluwetrap.

Redengevende omschrijving

Het kerkgebouw is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- Het kerkgebouw is van cultuurhistorisch belang vanwege de oorspronkelijke functie en als bijzondere uitdrukking van het geestelijk leven in de Noordoostpolder.
- Het kerkgebouw is van architectuurhistorisch belang vanwege de afgewogen vormgeving van in- en exterieur en de samenhang ertussen.
- De kerk heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de situering, als essentieel en beeldbepalend onderdeel van de stedenbouwkundige aanleg van Bant en vanwege de ruimtelijke relatie met de omliggende bebouwing,
- Het gebouw is tevens van waarde vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van in- en exterieur.

Bomenweg 22, Emmeloord

Postcode: 8305 AW
Aantal onderdelen: 2
Complexnr.: FIV-R-118
Nrs. complexonderdelen: FLV-R-118a;FLV-R-118b

COMPLEXBESCHRIJVING

Beschrijving

Klein agrarisch complex bestaand uit een evenwijdig aan de weg staande boerderij en een bijbehorende, vrijstaande schuur met varkensstal en wagenberging, die met de voorzijde is gericht op de kopgevel van het bedrijfsgedeelte van de boerderij.

Redengevende omschrijving

De boerderij is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De boerderij heeft de cultuurhistorische waarde, omdat zowel de boerderij als de bijbehorende schuur behoren tot types die speciaal zijn ontworpen voor de Noordoostpolder. Ze zijn derhalve tevens bijzondere uitdrukkingen van een geografische en landschappelijke ontwikkeling. Ze zijn bovendien, van belang vanwege hun pionierskarakter.
- Het complex is van architectuurhistorische waarde omdat in het bedrijfsgedeelte van het hoofdgebouw gebruik is gemaakt van spanten die kenmerkend zijn voor de boerderijen in de Noordoostpolder. Daardoor is de boerderij van belang voor de geschiedenis van de bouwtechniek.
- De boerderij heeft ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang tussen de samenstellende onderdelen van het complex, vanwege de bijzondere relatie met de verkaveling en de overige landelijke bebouwing van de polder, en als onderdeel van een omvangrijk geheel, dat van (inter)nationaal belang is.
- Het boerderij complex is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en vanwege de gaafheid van het exterieur en delen van het interieur.

Bomenweg 22, Emmeloord

Postcode: 8305 AW
Complexnr.: FIV-R-118
Nr. complexonderdeel: FIV-R-118a

Objectomschrijving

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer op kavel 0100 gebouwde traditionele boerderij voor gemengd bedrijf met dwarsdeel van het type CS.var., waarbij het woongedeelte afwijkt van het standaardtype C5. De BOERDERIJ met dwarsdeel is gebouwd in 1951 naar een ontwerp van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. De bij schuur is van het type H4 en is eveneens gebouwd in 1951.

Omschrijving

In schone baksteen opgetrokken boerderij onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met halfronde dakgoten, twee gemetselde schoorstenen boven het smallere woongedeelte en een rechthoekige, zinken ventilatiekoker boven het bedrijfs gedeelte met wolfsend.

Het bedrijfs gedeelte heeft een zuiver rechthoekige plattegrond. Het woongedeelte is smaller. De gevelopeningen zijn rechtgesloten. De kopgevel van het evenwijdig aan de weg staande woongedeelte van de boerderij is symmetrisch ingedeeld met op de begane grond twee vensters met een enkel raam onder rollaag. De vensters op de zolderverdieping staan eveneens onder rollaag, maar hebben openslaande kruisramen. De gevel wordt bekroond door een als tuit fungerende, vanuit de gevel opgemetselde schoorsteen. De gevel heeft uitmetselingen bij de dakaanzetten.

De naar de weg gekeerde langsgevel heeft een terugliggend linker deel dat behoort bij het woongedeelte. In deze gevelpartij staan van links naar rechts een eenruits-venster en een vernieuwde deur binnen een teruggemetselde, wit geschilderde omlijsting met segmentboog. Boven de deur bevindt zich een kleine dakkapel met openslaande ramen. De deels in de gevel staande en voor een deel uit de kap stekende houten dakkapel heeft openslaande ramen en een zadeldakje met flauw hellende dakschilden. De smalle lichtspleet rechts van de deur is van het toilet. In het bedrijfs gedeelte staan van links naar rechts twee vensters met betonnen tweeruits ramen, aan kruisgehang hangende hoge, opgeklampte baanderdeuren, die de kap oplichten en vervolgens weer twee vensters met betonnen tweeruits ramen.

De vrijwel symmetrische kopgevel van het bedrijfs gedeelte bevat op de begane grond drie deuren onder drie- of vierruits bovenlicht en rollaag. De buitenste deuren zijn samengesteld uit een boven- en een onderdeur. Pal onder het wolfseind staan openslaande zolderluiken onder een vierdelig bovenlicht en een bovendorpel met een eveneens vierdelige ventilatieopening. De gevelhoeken zijn licht uitgemetseld onder de dakaanzetten. De achterste langsgevel bevat van links naar rechts in het bedrijfs gedeelte vijf stalvensters met betonnen tweeruits ramen en ventilatieopeningen in de onderdorpels, opgeklampte deeldeuren en vervolgens een venster met betonnen raam zonder ventilatieopening, een toegevoegde deur, een brede, tussen wit geschilderde lisenen staande vensterpartij met driedelig raam voor de speelkamer, en een smaller venster met een enkel raam voor de keuken. Het smalle dwarse geveldeel van de keuken heeft een uitgemetselde dakaanzet. Het grote woonkamervenster in het terugliggende deel van de gevel is eveneens éénruits.

De boerderij is inwendig gewijzigd, waarbij onder meer de ruimteindeling van het woongedeelte is veranderd. Het bedrijfs gedeelte is voorzien van twee NEMAHO spanten; gelijkbenige, volwandige, gebogen kniespanten van verlijmd hout.

Redengevende omschrijving

De boerderij is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De boerderij heeft cultuurhistorische waarde omdat het behoort tot een type dat speciaal is ontworpen voor de Noordoostpolder en als zodanig tevens een bijzondere

uitdrukking is van een geografische en landschappelijke ontwikkeling. De boerderij is bovendien van belang vanwege het pionierskarakter.

- De boerderij heeft architectuurhistorische waarde omdat in het bedrijfsgedeelte gebruik is gemaakt van spanten die kenmerkend zijn voor de boerderijen in de Noordoostpolder, waardoor de boerderij van belang is voor de geschiedenis van de bouwtechniek.
- De boerderij heeft ensemblewaarde vanwege de bijzondere functionele en visuele samenhang tussen de complexonderdelen, als essentieel onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing, vanwege de specifieke relatie tot de verkaveling van de Noordoostpolder en als onderdeel van een omvangrijk geheel, dat van (inter)nationaal belang is.
- Het complex is tevens van belang vanwege de architectonische gaafheid van in- en exterieur en vanwege de herkenbaarheid.

Bomenweg 22, Emmeloord

Postcode: 8305 AW
Complexnr.: FIV-R-118
Nr. complexonderdeel: FIV-R-118b

Objectomschrijving

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer op kavel OIOO gebouwde traditionele akkerbouwboerderij van het type CSv.var.. De boerderij is gebouwd in 1951 naar een ontwerp van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. De BIJSCHUUR is een kapschuur met een deels open wagenberging en een varkensstal. Deze bijschuur is van het type H4 en is eveneens gebouwd in 1951.

Omschrijving

De bijschuur is een deels open, deels gesloten, onder zadeldak staande schuur met een korter, naar de boerderij gericht en een langer achterste dakschild, die beide zijn gedekt met vernieuwde Hollandse pannen.

Het linker gedeelte van de naar de boerderij gerichte langszijde maakt deel uit van het als varkenshok gebouwde, in schone baksteen opgetrokken gesloten deel van de schuur. Het bevat een onder rollaag staand venster met tweedelig betonnen raam en een uit een boven- en onderdeur samengestelde staldeur met bovenlicht. De rechter gevel van het varkenshok is blind. De kap boven het grotere open deel van de schuur - oorspronkelijk de wagenberging - rust aan de voorzijde op drie houten, op betonnen poeren staande palen. De rechter kopgevel van de schuur is blind en voorzien van uitgemetselde dakaanzetten. De langsegevel aan de achterzijde is eveneens blind.

De linker kopgevel bevat twee op maaiveldniveau staande getogde gevelopeningen, die aan de achterzijde worden afgesloten door mestluiken. Tegen de rechter hoek staat een venster als die in de voorgevel. De dakaanzetten van deze gevel zijn eveneens uitgemetseld.

Redengevende omschrijving

De schuur is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De schuur heeft cultuurhistorische waarde omdat het behoort tot een van de types die speciaal zijn ontworpen voor de Noordoostpolder en als zodanig tevens bijzondere uitdrukkingen zijn van een geografische en landschappelijke ontwikkeling. De schuur is bovendien van belang vanwege het pionierskarakter.
- De schuur heeft ensemblewaarde als onderdeel van een complex, waarvan de samenstellende onderdelen een sterke visuele en functionele samenhang hebben, vanwege de bijzondere relatie met de polderverkaveling en de overige landelijke bebouwing in de polder en als onderdeel van een omvangrijk geheel, dat van (inter)nationaal belang is.
- De schuur is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en vanwege de gaafheid van het exterieur.

De Deel 25, Emmeloord

Complexnaam: Poldertoren
Postcode: 8302 EK
Objectnr: EM-57

Beschrijving

Inleiding

De multifunctionele "Poldertoren" is een markant, van grote afstand te herkennen 'baken' aan een groot plein, dat kan worden beschouwd als het hart van Emmeloord en de Noordoostpolder. Dit symbool van de eenheid van de polder en de overwinning op het water is gebouwd naar het winnende ontwerp van een prijsvraag, die in 1950 werd uitgeschreven door de Waterleiding Mij. Overijssel N.V. te Zwolle. Het oorspronkelijke, van 1951 daterende ontwerp voor de toren was van de Amsterdamse architect H. van Gent. De naar het motto 'Utilis' ontworpen toren kreeg de voorkeur boven de ontwerpen van de overgebleven concurrenten, de architect en stedenbouwkundige M.F. Duintjer (motto 'Rode Toren') en het architectenduo H. Mieras en B. van Kasteel (motto 'Uilenspiegel'). Van Gent's idee diende als basis voor het definitieve, van 1954 daterende en in 1958-1959, door H. Fokkens uitgevoerde ontwerp, dat hij maakte in samenwerking met J.W.H.C. Pot. De toren heeft de stilistische kenmerken van een sobere, aan de Delftse School verwante baksteenarchitectuur. De 65,3 meter hoge Poldertoren kreeg zowel de functie van WATERTOREN als die van CARILLONTOREN en UITKIJKTOREN. De toren is voorzien van drie betonnen vlakbodemreservoirs met elk een inhoud van 425 m³. De toren bezit verder een uitkijksplatform en een uit 48 klokken samengesteld carillon, waarvan één klok tevens als luidklok functioneert. De klokken zijn gegoten door Klokkengieterij B. Eijs-bouts N.V. in Asten. De bekroning van de toren bestaat uit een vergulde koperen windvaan in de vorm van een koggeschip. De in 1976 en 1988 op de toren geplaatste antennes vallen buiten de bescherming.

Omschrijving

Vanuit een octogonale plattegrond opgetrokken, met grauwege baksteen beklede toren van gewapend beton. De toren staat onder een piramidevormig, met koperen platen gedekte kap, waarvan de driehoekige dakschilden aan oost- en aan westzijde korter zijn dan de vijfhoekige aan noord- en zuidzijde. Alle gevelopeningen zijn rechtgesloten. De toren heeft vanuit het oosten gezien een symmetrisch opzet. De middelste gevelpartij is blind (tot halverwege de toren, op een liggende, niet te definiëren onderbreking van het gevelveld na). De cijfers en de wijzers van een uurwerk bevinden zich op en tussen drie smalle, staande vensters met stalen kozijnen en de bijbehorende bakstenen penanten. De gevelvelden aan weerszijden zijn spiegelbeeldig identiek aan elkaar en voorzien van gevelopeningen die excentrisch zijn geplaatst. Op de begane grond zijn dit twee hoge, staande vensters, daarboven drie keer twee boven elkaar geplaatste rechthoekige venstertjes, daar weer boven twee hoge vensters als die in de hiervoor beschreven travée. Nog twee rechthoekige venstertjes bevinden zich in het gevelveld daarboven. Van het bovenste deel van deze travéeën loopt één helft door tot de dakrand. De andere helft vormt mede de omlijsting van het grote galmgat in de toren. De westzijde van de toren is vrijwel identiek aan de noordzijde. Alleen de liggende gevelopening ontbreekt hier. Ook de zuid- en de noordkant van de toren zijn vrijwel identiek aan elkaar en symmetrisch qua gevelcompositie. Waar echter de noordzijde op de begane grond is voorzien van een hoge en brede vensterpartij met niet oorspronkelijke aluminium kozijnen, heeft de zuidkant hierin tevens een toegangsdeur. Op de zelfde hoogte en identiek vormgegeven staan drie smalle venster met een uurwerk als die in de west- en oostgevel. De met betonnen dekplaten beklede bovenranden van deze travéeën markeren, evenals die aan de oost- en westzijde, de onderkant van de galmgaten en de vloer van het uitkijksplatform. De kap van de toren is geplaatst op een dikke, aan de onderzijden afgeschuinde afdekplaat, die rust op de muren van de bovenste torengeliding. Deze muren (noord- en zuidgevel) bestaan uit haaks op elkaar staande muursegmenten aan weerszijden van de geveldelen die zijn voorzien van drie smalle openingen. Het zeven-ledige inwendige van de toren is op de begane grond voorzien van een vloermozaïek van zwarte en witte keramische scherven. In de zuidoostelijke binnenhoek

bevindt zich een liftschacht. Op de begane grond staan acht, rechthoekige kolommen die de vrij liggende, slechts met bouten aan de buitenmuren bevestigde, achthoekige vloer van de eerste verdieping ondersteunen. In het midden staat een ronde betonnen kolom, die tevens de ommanteling van de aan- en afvoerleiding is. Radiaal van hieruit lopen de ondersteuningsbalken met afgeschuinde aansluitingsstukken naar de hoeken van de verdiepingsvloer. De trap naar de tweede geleding en het trapgat hebben een ijzeren balustrade.

De overige trappen, alsmede de trapleuningen en de balustrades rond de trapgaten zijn geheel van hout. In deze verder lege ruimte bevindt zich een constructie met kolommen en balken voor de vloer van de derde geleding die identiek is als die in de eerste bouwlaag, de ruimte heeft in het midden een octogonale paddestoelkolom en acht rechthoekige kolommen - als die in de vorige bouwlagen - waarop de onderrand van het waterreservoir rust. De vloer van de vierde geleding ligt iets boven de onderrand van het reservoir. De ruimte van de vierde, de vijfde en de zesde geleding is voor het grootste deel gevuld met de hoge, ronde reservoirbak, waaromheen nog slechts plaats is voor een vrij smalle omloop. De hoge vensters in de vijfde geleding staan evenals de kleinere vensters elders in de toren binnen een naar binnen kragend betonnen frame. De hoge vensters hebben bovendien een balustrade van buizen. De trapleuningen aan de raamkant hebben dezelfde samenstelling. De vloeren van de hogere geledingen vertrekken uit de wand van het reservoir en zijn bedekt met betonnen tegels. Het uitkijkplatform kan worden bereikt via een deur in een lichtkooi van staal en glas. In het midden van het platvorm staat de door een omhuizing beschermde speeltafel van het carillon. Het aan een ijzeren stellage opgehangen carillon bestaat uit 48 klokken van zeer uiteenlopend formaat. Ze dragen onder meer de namen van de dorpen in de polder en die van de ingenieurs Van Eek en Lely. Tussen de "muurhaken" aan zuidzijde is een glazen wand geplaatst, waardoor hier een min of meer afgesloten ruimte is ontstaan, waarin zich de liftschacht bevindt. Het uitkijkplatform heeft aan oost- en westzijde aan brede betonnen platen bevestigde, zigzaggende ijzeren balustrade. De smalle openingen aan noord- en zuidzijde zijn voorzien van eenvoudige ijzeren hekken.

Redengevende omschrijving

De poldertoren is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- De Poldertoren is van cultuurhistorisch belang vanwege de multifunctionaliteit, als geografisch middelpunt van de Noordoostpolder, als symbool van de overwinning op het water en de eenheid van de polder, en als bijzondere uitdrukking van een geografische en landschappelijke ontwikkeling.
- De toren is van architectuurhistorisch belang vanwege de kwaliteiten van het ontwerp, vanwege zijn plaats in de typologische ontwikkeling van de watertoren in Nederland en vanwege het belang van de toren voor het oeuvre van een vooraanstaand architect.
- De markante toren heeft grote stedenbouwkundige en ensemblewaarde als "landmark" en als essentieel onderdeel van een veelomvattend geheel dat in cultuurhistorisch en stedenbouwkundig opzicht van (inter)nationaal belang is. De stedenbouwkundige en ensemblewaarde van de toren worden versterkt door de situering van het object.
- De toren is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van in- en exterieur.
- De toren heeft bovendien zeldzaamheidswaarde vanwege de typologische en functionele bijzonderheid.

Kampwal 1/Smeden 2a/b, Emmeloord

Postcode: 8301 XE en 8301 AA
Complexnaam: De Hoeksteen
Aantal onderdelen: 4
Complexnr.: EM6-11
Nrs complexonderdelen: EM6-11a;EM6-11b;EM-11c;EM-11d

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

De Nederlands Hervormde KERK 'de Hoeksteen' te Emmeloord met aangebouwde KLOKKETOREN en eveneens met het kerkgebouw verbonden PASTORIE, VERENIGINGSLOKAAL annex CATECHESATIELOKAAL en KOSTERSWONING op de verdieping is gebouwd in 1950-1951 in opdracht van het Bestuur van het Zuiderzeefonds van de Nederlands Hervormde Kerk. Een kleine, aangebouwde Doopsgezinde VERMANING maakt eveneens deel uit van het kerkelijk complex. Ontwerper was de Utrechtse ingenieur S. (Sybold) van Ravesteijn. Uitvoerder was de firma Oordt uit Vriezenveen. De "traditionalistische" vormgeving van de kerk is neo-romaans te noemen, maar er is ook een verwantschap met de architectuur van de Delftse School. In 1954 vond een interne verbouwing van de kerk plaats. In 1975 zijn de bijgebouwen intern gewijzigd en hier en daar vergroot. Wijzigingen aan onder meer een aantal vensters van de pastorie dateren van 1976. Het verenigingslokaal is gewijzigd in 1985 en in 1988 volgde er aan de westkant van het complex een uitbreiding met de functie van toiletgebouw. Door de diverse verbouwingen is met name de ruimteindeling van de diverse bijgebouwen veranderd. Het interieur van de kerk is in oorspronkelijke staat bewaard gebleven.

Onder de bescherming valt het exterieur van alle voornoemde, uit de jaren vijftig daterende complexonderdelen, alsmede de links van de toren staande hekpijler en het interieur van de kerk.

Omschrijving

De diverse onderdelen van het complex zijn opgetrokken in schone baksteen met accenten en decoraties van sierbeton en staan onder met verbeterde Hollandse pannen gedekte zadeldaken. De klokkentoren is door middel van een tussenlid met de kerk verbonden. Ook de andere bijgebouwen staan in verbinding met elkaar.

Redengevende omschrijving

Het kerkelijke complex is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- Het kerkelijke complex heeft cultuurhistorische waarde vanwege de belangrijke plaats van de kerk in het geestelijke leven van de bewoners van de Noordoostpolder.
- Het complex heeft architectuurhistorische waarde als een bijzondere uitdrukking van naoorlogse kerkarchitectuur en vanwege het bijzondere materiaalgebruik en de detaillering. Het complex is tevens van belang als een karakteristiek werk in het oeuvre van een vooraanstaand bouwmeester.
- Het complex is van stedenbouwkundig belang vanwege de plaats in het oorspronkelijke stadsplan van Emmeloord en het heeft ensemblewaarde vanwege de sterke visuele en functionele relatie tussen de complexonderdelen.
- Het complex is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en gaafheid van het exterieur van de complexonderdelen en het interieur van de kerk.

Kampwal 1/Smeden 2a/b, Emmeloord

Postcode: 8301 AA
Complexnr.: EM6-11
Nr complexonderdeel: EM6-11a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De met de voorgevel op de Nagelerstraat georiënteerde Nederlands Hervormde KERK 'de Hoeksteen' te Emmeloord met klokkentoren, verenigingslokaal annex catechisatielokaal met kosterswoning en aangebouwde pastorie is gebouwd in 1950-1951 in opdracht van het Bestuur van het Zuiderzeefonds van de Nederlands Hervormde Kerk. De kerk is van het type zaalkerk en is ontworpen door de Utrechtse ingenieur S. van Ravesteijn. Uitvoerder was de firma Oordt uit Vriezenveen. De "traditionalistische" vormgeving van de kerk is evenals de aangebouwde klokkentoren Neo-Romaans te noemen, maar er is ook een verwantschap met de architectuur van de Delftse School. In 1954 vond een interne verbouwing van de kerk plaats. In 1957 verving een door Willem van Leeuwen gebouwd orgel het oorspronkelijke orgel, dat naar de N.H. kerk te Creil verhuisde.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond in schone baksteen opgetrokken kerkgebouw onder een met gesmoorde, verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak, met loodrecht op de straat staande noklijnen. Gevels verlevendigd door accenten en decoraties van sierbeton en baksteen. Links van de kerk een door middel van een tussenlid met de kerk verbonden, vierkante klokkentoren. Toren, tussenlid en kerkportaal liggen achter één ononderbroken muurvlak. Torenschacht met kleine, door sierbeton omlijste vensters en wijzerplaten van uurwerk aan alle gevelzijden. Oostgevel met klein venster en een balkon met geprofileerde betonnen voetplaat en ijzeren hek voor een rondboog galmgat. Achterzijde (westzijde) identiek qua detaillering. Noord- en zuidgevel eveneens identiek aan elkaar met liggend drielichtsvenster en deelzuiltje met teerlingkapiteel tussen twee gekoppelde rondboog galmgaten (bifora) boven een cassettenfries van sierbeton.

Uitkragende rand van zadeldak met kwarthol profiel en fries van klimmende keperbogen van sierbeton aan de gevelranden. Tussen toren en kerkportaal een tussenlid met plat dak en een ruitvormig venster aan weerszijden van een vierkant venster met diepliggende ramen en omlijsting van sierbeton. Uitkragende, op vijf met bloemen versierde klossen rustende, houten kroonlijst met fries van keperbogen en een gootlijst met ojiefprofiel.

Kerkgebouw met omlijste dubbele paneeldeur in door middel van het tussenlid met de toren verbonden portaal onder zadeldak. De voorgevel van het portaal is een puntgevel met in het midden een boven een gemetselde stoep staande dubbele paneeldeur binnen een omlijsting van kunststeen met zigzag decoraties. Boven de deur een ijzeren lantaarn en een wijzerplaat met deels ingemetselde wijzerplaat. De gevelranden en de kap zijn vergelijkbaar met die van de klokkentoren. Aan de rechter gevel een uitbouw onder lessenaardak met overstek. Aan weerszijden van de uitbouw een hoekliseen met een betonnen hoekblok en een eveneens betonnen kraagsteen, die de aanzet is van de welving aan het deels houten overstek. Tussen de entree van het portaal en de hoekliseen een ruitvormig venster als het venster links van de entree. Een identiek venster staat in de zijgevels van het portaal boven het lessenaardak en het platte dak van het tussenlid. Achter het portaal de blinde puntgevel van het schip. Gevel- en dakranden als die van het portaal. Op de nok een kruis. Noordelijke langsgewel met vier kruisvormige decoratiemotieven en zes, binnen een kunststenen omlijsting staande vensters met zes zesruits stalen ramen en aanzetstenen aan weerszijden van de gemetselde rondingen van de gespiegelde schouderbogen. Blinde achtergevel (westzijde) met wijzerplaat, gevel- en dakranden als die in de oostgevel. Als bekroning een tuit in de vorm van een gemetselde, onder zadeldakje staande "aedicula" met aan voor- en achterzijde een rondboognis met ruitvormige uitmetselingen. Tegen deze kopgevel van het kerkgebouw, tussen de pastorie en het verenigingsgebouw, bevindt zich een onder een uitkragend lessenaardak staande uitbouw (consistoriekamer), waarin een venster

met kruisraam en een groot, samengesteld venster. Tegen deze uitbouw staat een eveneens met het verenigingsgebouw en een bouwdeel met plat dak verbonden, niet onder de bescherming vallende aanbouw met plat dak.

De zuidelijke langsgevel van het kerkgebouw is vergelijkbaar met de noordgevel.

Grotendeels nog in oorspronkelijke staat verkerend kerkinterieur en inventaris.

Ingangsportaal met een groot tegeltableau tegels ter herinnering aan de stichting van de kerk. Links en rechts een rechtgesloten dubbele paneeldeur tussen portaal en kerkruimte. Eénbeukig schip met houten vloer en gepleisterde muren tussen volwandige, gelamineerde kniespanen (NEMAHO spanen) met rondboogvormige onderrand en kraagstukjes aan de boogaanzetten.

Onder de vensters kleine ruitvormige decoraties van schone baksteen met kleine verlichtingselementen. Aan de kap hangen drie verlichtingsarmaturen. Symmetrische, oostelijke kopgevel met op ronde, ijzeren kolommen rustend orgelbalkon met een uit tien segmenten samengestelde balkonbalustrade, waarvan de twee middelste segmenten hoger opgaan en zijn voorzien van een cirkelvormige opening en een uit drie bollen bestaande bekroning. Orgel en orgelbalkon dateren van 1957 en zijn afkomstig uit het atelier van Willem van Leeuwen. Zeven-ledig, tegen de muur aanstaand orgel met drie-ledig rugwerk. Risalerende buitenste geledingen met gedraaide pilasters en bollen op de geprofileerde kapranden. Middelste orgelveld bekrond door een variant van het gebroken fronton. Rugwerk eveneens door bollen bekrond. De wand rondom het orgel is betegeld met later aangebracht, geluidsabsorberend materiaal. Aan de eveneens symmetrisch ingedeelde westelijke kopgevel een op een houten podium staande avondmaalstafel met bijpassend houten doopfont en dito lessenaar. Tegen de muur een eveneens houten kansel met aan getordeerde ijzeren stangen hangend baldakijn. De lagere muurdelen aan weerszijden van het kansel zijn van schone baksteen en bevatten houten borden en rondboog-lattendeuren met ruitvormige raampjes. In het midden van de ruimte een brede, enkele rij brede kerkbanken. Tegen de spantvakken, tussen de spantbenen zijn eveneens kerkbanken geplaatst.

De erfafscheiding aan de voorzijde van de kerk (Nagelerstraat) bestaat uit een tiental, kleine pylonen van beton. Een bakstenen pijler links van de toren markeert de entree tot het terrein.

Redengevende omschrijving

Het kerkgebouw complex is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- Het kerkgebouw heeft cultuurhistorische waarde vanwege de belangrijke plaats die de kerk inneemt in het geestelijke leven van de bewoners van de Noordoostpolder.
- De kerk heeft architectuurhistorische waarde als een bijzondere uitdrukking van naoorlogse kerkarchitectuur, vanwege het bijzondere materiaalgebruik en vanwege de detaillering. De kerk
- is tevens van belang als een karakteristiek werk in het oeuvre van een vooraanstaand architect.
- Het gebouw is van stedenbouwkundig belang vanwege de bijzondere situering in het oorspronkelijke stadsplan van Emmeloord. De kerk heeft bovendien ensemblewaarde vanwege de sterke visuele samenhang en de functionele relatie met de overige onderdelen van het complex.
- De kerk is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid van zowel het exterieur als het interieur.

Kampwal 1/Smeden 2a/b, Emmeloord

Postcode: 8301 AA
Complexnr.: EM6-11
Nr complexonderdeel: EM6-11b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De aan de Nederlands Hervormde kerk 'de Hoeksteen' aangebouwde PASTORIE met bijbehorende GARAGE is gebouwd in 1950-1951 in opdracht van het Bestuur van het Zuiderzeefonds van de Nederlands Hervormde Kerk (in de Noordoostpolder). De ontwerper was de Utrechtse ingenieur S. van Ravesteijn, de bouw is uitgevoerd door de firma Oordt uit Vriezenveen. De "traditionalistische" vormgeving van de pastorie is verwant aan de architectuur van de Delftse School. In 1976 heeft de pastorie een verbouwing ondergaan, waarbij onder meer een aantal vensters en de ruimteindeling op de parterre is gewijzigd. In 1983 volgde een uitbreiding in de vorm van een erker. In de tuin van de pastorie staat een garage die deel uitmaakt van de oorspronkelijke opzet van het kerkelijke complex en eveneens onder de bescherming valt.

Omschrijving

Met de oostelijke langsgewel aan de rechter achterzijde van het kerkgebouw verbonden pastorie. Het onderkelderde huis is opgetrokken in schone baksteen en heeft een verdieping onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak, dat niet de gehele breedte van het pand bedekt. De platte dakdelen aan weerszijden van de dakschilden zijn voorzien van een betonnen rand met zes decoratieve elementen. De kopgevels zijn tuitgevels met uitgemetselde schouders en als schoorstenen functionerende tuiten. Tegen de oostelijke langsgewel staat een onder lessenaardak staande uitbouw, waarin een glasdeur met zesruits raam en een venster links ervan. Rechts van de deur een in 1983 toegevoegde erker onder lessenaardak. De twee vensters hierin zijn voorzien van openslaande ramen. Boven het lessenaardak een symmetrisch ingedeelde verdieping, waarin drie rechthoekige vensters met kruisramen en twee kleine vensters, die alle onder een rollaag staan. De rechter bovenhoek van de gevel is uitgemetseld.

De op de Kampwal gerichte noordelijke kopgevel bevat een onder een bovenlicht staande lattendeur, die staat tussen een eenvoudige, op betonnen neuten staande omlijsting van uitgemetselde baksteen. Aan weerszijden van de deur een vierkant venster. Op de verdieping een rechthoekig venster met kruisraam onder een segmentboogvormige ontlastingsboog met een invulling van tegeltjes in de boogtrommel. Noordelijke langsgewel met op de begane grond twee paar gewijzigde, onder rollagen staande aluminium schuifdeuren. Op de verdieping een reeks van vijf, eveneens onder rollaag staande vensters met kruisramen. De zuidelijke kopgevel bevat op de verdieping een venster met kruisraam onder segmentboogvormige ontlastingsboog. De pastorie wordt met de garage verbonden door een tuinmuur met ezelsruggen en een deur tussen de hoger opgaande muurdelen met kunststenen frontonbekroning. De gevel van de pastorie, de tuinmuur en de noordelijke kopgevel van de garage liggen in één doorgetrokken muurvlak. In deze kopgevel van de garage staat een getoogde, dubbele garagedeur. De top van de gevel is vernieuwd en voorzien van kunststenen kraagstenen bij de dakaanzet. In de rechter hoek zijn eveneens van kunststeen vervaardigde schampstenen verwerkt. De beide langsgevels zijn blind. In de zuidelijke kopgevel staat een rechtgesloten deur onder rollaag.

Het inwendige van de pastorie is gewijzigd op de begane grond. De oorspronkelijke ruimteindeling op de verdieping is gehandhaafd. Het inwendige valt buiten de bescherming.

Redengevende omschrijving

De pastorie en de bijbehorende garage zijn van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- De pastorie en de bijbehorende garage hebben cultuurhistorische waarde als onderdelen van een kerkelijk complex dat een belangrijke plaats inneemt in het geestelijke leven van de bewoners van de Noordoostpolder.
- Pastorie en garage hebben architectuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukkingen van naoorlogse architectuur. Ze zijn tevens van belang als onderdeel van een karakteristiek werk in het oeuvre van een vooraanstaand architect.
- Ze zijn van stedenbouwkundig belang vanwege de bijzondere situering in het oorspronkelijke stadsplan. Ze hebben bovendien ensemblewaarde vanwege de sterke visuele samenhang en functionele relatie met de overige onderdelen van het kerkelijk complex.
- Pastorie en garage zijn tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de hoge mate van gaafheid van het exterieur.

Kampwal 1/Smeden 2a/b, Emmeloord

Postcode: 8301 AA
Complexnr.: EM6-11
Nr complexonderdeel: EM6-11c

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De bij de Nederlands Hervormde kerk 'de Hoeksteen' staande VERMANING van de Doopsgezinde Gemeente is gebouwd in 1950-1951 in opdracht van het Bestuur van het Zuiderzeefonds van de Nederlands Hervormde Kerk (in de Noordoostpolder). De ontwerper was de Utrechtse ingenieur S. van Ravesteijn, de bouw is uitgevoerd door de firma Oordt uit Vriezenveen. De "traditionalistische" vormgeving van de door middel van een toegevoegd tussenlid met het verenigingsgebouw verbonden vermaning is verwant aan de architectuur van de Delftse School.

Omschrijving

Met het platte bouwdeel en door middel van een (later toegevoegd) plat, terugliggend tussenlid met het verenigingsgebouw verbonden vermaning. Deze staat onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met smalle platte dakdelen aan weerszijden. Het gebouwtje heeft boven beide langshevels een smallere houten bovenbouw met vensters (drie per gevel) tussen de platte daken en de dakschilden. Hierdoor konden vensters in de derhalve blinde langshevels achterwege blijven. In de top van de noordelijke kopgevel staat een klein, rond oeuil de boeuf. De andere kopgevel is blind. Beide kopgevels worden bekroond door een zich verbredende tuit met dekplaat. Tegen de zuidelijke kopgevel staat een ingangsportaal onder een met verbeterde pannen gedekt zadeldak met aan weerszijden een plat dakdeel, zoals bij een aantal andere complexonderdelen. De zuidelijke kopgevel van het portaal bevat een rond venster met uitgemetselde omlijsting. In de oostgevel van het portaal staat een rechtgesloten deur onder rollaag.

Het inwendige van de vermaning bevat geen bijzondere onderdelen en valt buiten de bescherming.

Redengevende omschrijving

De vermaning is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- De vermaning heeft cultuurhistorische waarde als onderdeel van een complex dat een belangrijke plaats inneemt in het geestelijke leven van de bewoners van de Noordoostpolder.
- De vermaning heeft architectuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van naoorlogse architectuur. De vermaning is tevens van belang als onderdeel van een karakteristiek werk in het oeuvre van een vooraanstaand architect.
- Het gebouwtje is van stedenbouwkundig belang vanwege de bijzondere situering in het oorspronkelijke stadsplan. Het heeft bovendien ensemblewaarde vanwege de sterke visuele samenhang en functionele relatie met de overige onderdelen van het kerkelijk complex.
- De vermaning is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid van het exterieur.

Kampwal 1/Smeden 2a/b, Emmeloord

Postcode: 8301 AA
Complexnr.: EM6-11
Nr complexonderdeel: EM6-11d

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

Het bij de Nederlands Hervormde kerk 'de Hoeksteen' behorende VERENIGINGSLOKAAL en het er mee verbonden CATECHESATIELOKAAL met KOSTERSWONING zijn gebouwd in 1950-1951 in opdracht van het Bestuur van het Zuiderzeefonds van de Nederlands Hervormde Kerk (in de Noordoostpolder). De ontwerper was de Utrechtse ingenieur S. van Ravesteijn, de bouw is uitgevoerd door de firma Oordt uit Vriezenveen. De "traditionalistische" vormgeving van de beide onderdelen van het complex is verwant aan de architectuur van de Delftse School. Het verenigingsgebouw annex catechisatielokaal is door middel van een later toegevoegd tussenlid verbonden met de vermaning. De verdieping was oorspronkelijk in gebruik als kosterswoning. Tegenwoordig is er een kerkelijk bureau in gevestigd.

Omschrijving

Hoger opgaand, met de pastorie te vergelijken, als catechisatiegebouw met woonverdieping (kosterswoning) gebouwd rechter bouwdeel met verdieping onder met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak. Aan weerszijden van de dakschilden een smal, plat dakdeel met zes decoratieve elementen aan de betonnen dakranden. De nok wordt bekroond door een houten dakruitertje met een concaaf gewelfd zadeldakje. De kopgevels zijn tuitgevels gelijk aan die van de pastorie en bevatten elk een klein venster. De noordelijke langsgewel is op de begane grond verbonden met een verdiepingloze aanbouw onder plat dak. De verdieping bevat vijf vensters met nog enkele oorspronkelijke kruisramen en enkele gewijzigde ramen. De begane grond van de zuidelijke langsgewel heeft een symmetrische indeling met in het midden een binnen een omlijsting van geprofileerde kunststeen staande, dubbele paneeldeur met glasramen onder een bovenlicht met eenvoudige ijzeren decoratie.

Aan weerszijden van de deur een venster met kruisraam onder rollaag en uitgemetselde decoratie. De verdieping bevat een groter venster en rechts daarvan drie vensters met kruisramen als die op de begane grond.

Verdiepingloos linker bouwdeel (verenigingsgebouw) onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met een plat dakdeel aan weerszijden. De symmetrische gevel bevat twee getoogde glasvleugeldeuren met aanzetstenen aan de segmentboogvormige ontlastingsbogen. Ze staan aan weerszijden van een groot, eveneens getoogd venster met twaalf-ruits ijzeren raam, een hardstenen onderdorpel en een ontlastingsboog als die boven de deuren. Kopgevel met in het midden een ruitvormige gevelversiering met uitgemetselde randen en een naar boven toe breder wordende tuit met dekplaat. Het gebouwtje is met de linker (westelijke) gevel door middel van een tussenlid met de vermaning verbonden.

Het inwendige van zowel het verenigingsgebouw als van het catechisatielokaal met bovenwoning bevat geen bijzondere onderdelen en valt buiten de bescherming.

Redengevende omschrijving

Het verenigingsgebouw en het hiermee verbonden catechisatielokaal met kosterswoning zijn van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- Het verenigingsgebouw en het catechisatielokaal hebben cultuurhistorische waarde als onderdeel van een complex dat een belangrijke plaats inneemt in het geestelijke leven van de bewoners van de Noordoostpolder.
- De bouwdelen hebben architectuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukkingen van naoorlogse architectuur. De pastorie is tevens van belang als onderdeel van een karakteristiek werk in het oeuvre van een vooraanstaand architect.

- Ze zijn van stedenbouwkundig belang vanwege de bijzondere situering in het oorspronkelijke stadsplan. Ze hebben bovendien ensemblewaarde vanwege de sterke samenhang en functionele relatie met de overige onderdelen van het kerkelijk complex.
- De bouwdelen zijn tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid van het exterieur.

Noordzijde 1, Emmeloord

Postcode: 8302 GK
Aantal onderdelen: 3
Complexnaam: Heilige Michaël
Complexnr.: EM3-15
Nrs complexonderdelen: EM3-15a, EM3-15b, EM3-15c

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

Het uit een KERK, een KLOKKENTOREN en een PASTORIE samengestelde kerkelijke complex is gebouwd in 1955-1956 in opdracht van het r.-k, kerkbestuur van de Heilige Michael Parochie. De architecten waren P.H.A. Starmans en J.A.M. Starmans (jr.). De r.k kerk 'Heilige Michael' lijkt in eerste instantie van het type zaalkerk maar is in feite een basiliek. Het kerkgebouw wordt gekenmerkt door een aan de Vroegchristelijke kerkarchitectuur refererende bouwstijl, wat in mindere mate ook geldt voor de klokkentoren en de pastorie. De pastorie is door middel van een als sacristie gebouwd tussenlid met de kerk verbonden en valt eveneens onder de bescherming. De werkzaamheden aan het complex werden uitgevoerd door de Fa. Jos Nijenhuis uit Arnhem.

Omschrijving

Centraal in Emmeloord gesitueerd complex, samengesteld uit een kerkgebouw, een klokkentoren en een pastorie, die alle zijn opgetrokken in schone baksteen vanuit vierkante en rechthoekige plattegronden. Kerk en de er door middel van een tussenlid mee verbonden pastorie staan onder een met grijze pannen gedekt schilddak. De toren heeft een plat dak. De pastorie is door middel van een bakstenen tussenlid met de kerk verbonden. Een toegevoegd, voornamelijk glazen tussenlid vormt de verbinding tussen de kerk en de min of meer vrijstaande campanille (klokkentoren). De gevelopeningen in alle complexonderdelen zijn rechtgesloten.

Redengevende omschrijving

Het kerkelijk complex is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- Het kerkelijk complex heeft cultuurhistorische waarde vanwege de belangrijke plaats van de kerk in het geestelijke leven van de bewoners van de Noordoostpolder.
- Het complex heeft architectuurhistorische waarde als een bijzondere uitdrukking van de naoorlogse kerkarchitectuur en vanwege het bijzondere materiaalgebruik en de detaillering.
- Het complex is van stedenbouwkundig belang vanwege de prominente situering in het oorspronkelijke stadsplan en het heeft ensemblewaarde vanwege de sterke visuele en functionele relatie tussen het kerkgebouw, de toren en de pastorie.
- Het complex is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van in- en exterieur der complexonderdelen.

Noordzijde 1, Emmeloord

Postcode: 8302 GK
Complexnr.: EM3-15
Nr complexonderdeel: EM3-15-a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De aan een plein staande r.-k. KERK 'Heilige Michael' met bijbehorende klokkentoren en pastorie zijn gebouwd in 1955-1956 in opdracht van het r.-k. Kerkbestuur van de Heilige Michael Parochie. De architecten waren P.H.A. Starmans en J.A.M. Starmans jr.. De kerk lijkt in eerste instantie van het type zaalkerk maar is in feite een basiliek. Het gebouw wordt gekenmerkt door een aan de Vroegchristelijke kerkarchitectuur verwante bouwstijl en is door middel van een eveneens onder de bescherming vallend tussenlid met de pastorie verbonden. De werkzaamheden werden uitgevoerd door de Fa. Jos Nijenhuis uit Arnhem.

In 1976 is de entree van het kerkgebouw gewijzigd.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond in beton en schone baksteen boven een trasraam opgetrokken kerkgebouw onder een met grijze, verbeterde Hollandse pannen gedekt schilddak. Het gebouw heeft een hoog middenschip en wordt geflankeerd door lage zijbeuken met een plat dak. De kopgevels zijn hoger opgaand dan de zijgevels. Alle gevelopeningen zijn rechtgesloten. De oorspronkelijke buitendeuren hebben een verticale profilering. De drempels en de neuten zijn van hardsteen.

Het gebouw heeft een vrijwel symmetrisch, op het westen gericht vooraanzicht dat achter een brede, gemetselde toegangstrap staat. Het middelste deel van het hoog opgaande westwerk is terugliggend en een moderne variant van de klassieke porticus. Deze gevelpartij is voorzien van een dubbele deur in het midden en een enkele deur aan weerszijden. De dubbele deur staat onder een betonnen latei die over de gehele breedte van het terugliggende deel van de gevel is doorgetrokken. Boven de deuren staan drie, met glas-in-lood ingevulde vensters. De laterale geveldelen zijn voorzien van grote, aangesmeerde spaavelden, waarvan de linker een klein venster met glas-in-lood bevat. De brede porticus tussen de spaavelden bevat twee gemetselde, rechthoekige kolommen, die door middel van een betonnen koppelbalk met de terugliggende gevel zijn verbonden. De breedte en de hoogte tussen de kolommen is als die van de spaavelden. Openingen en spaavelden staan onder een doorgetrokken latei. De gevel heeft een rechte afsluiting met een dunne dekplaat.

De lage risalerende bouwdelen aan weerszijden van het hoofdvolumen zijn de kopgevels van de zijbeuken. De linker bevat een onder een latei staande deur, de rechter een met glas-in-lood ingevuld venster. De kopgevels zijn voorzien van hoeklisenen en worden afgesloten door een lijst die is samengesteld uit een dunne betonnen onderrand, siermetselwerk en een eveneens dunne dekplaat.

De linker zijde van de kerk bestaat uit de lage zijbeuk en de gevel van het schip daarboven. De langsgevel van de zijbeuk wordt vertikaal doorsneden door lisenen en drie, door vlakke lessenaardaken gedekte uitbouwjes met gewelfde voorzijden. Ze bevatten biechthokjes en zijn voorzien van een dubbele deur voor de nooduitgang (de middelste) en smalle venstertjes (die aan weerszijden). De gevelvlakken tussen de lisenen bevatten vierkante vensters, de twee linker zijn blind. De gevel wordt beëindigd door een uitkragende lijst met siermetselwerk als die van de kopgevels. De oostelijke kopgevel van de zijbeuk is blind. De langsgevel van het middenschip wordt verstevigd door steunberen. De rechthoekige vensters zijn ingevuld met glas-in-lood en gevat in betonnen kozijnen. De gevel wordt beëindigd door een lijst die is samengesteld uit een dunne betonnen rand, een laag siermetselwerk en een dikke betonnen deklijst. De hoger opgaande, iets smallere rechter travee is blind. De linker hoek wordt geaccentueerd door een opgemetselde schoorsteen. De kopgevel aan de oostzijde van de kerk is evenals de westzijde hoger opgaand dan de langsgevels.

Tegen de oostgevel (koorzijde) staat een halfronde absis onder een met leien in maasdekking gedekt half kegeldak. De halfronde gevel bevat twee rechthoekige vensters en wordt beëindigd door een lijst met siermetselwerk.

De zuidelijke langsgewel is vergelijkbaar met de noordgevel. De zijbeuk heeft in het midden een boven een gemetselde trap staand uitpandig portaal met dubbele deur onder latei en met leien in maasdekking gedekt tentdakje met een zinken bekroning. Enkele van de traveeën in de door lisenen doorsneden gevel bevatten een vierkant, met glas-in-lood ingevuld venster. De zijbeuk is rechts verbonden met het tussenlid, dat de kerk met de pastorie verbindt. De langsgewel van het middenschip is symmetrisch en - op de schoorsteen na - identiek aan de andere langsgewel, met smallere, blinde buitenste traveeën en vensters tussen de steunberen van de overige traveeën.

Het inwendige van de kerk is grotendeels in oorspronkelijke staat bewaard gebleven. Het hoge schip heeft een betegelde vloer, twee rijen met de oorspronkelijke banken aan een middenpad, een orgelgalerij aan westzijde, een koor met hoogaltaar aan oostzijde en een lage beuk aan de lange zijden. Het boogplafond van het schip is samengesteld uit Boheemse gewelven, die zijn voorzien van met keramische tegels beklede welfvlakken tussen gemetselde, over de muren doorgetrokken rondboogribben, De ribben rusten op betonnen kraagstukken met cannelures en zijn verbonden met de gemetselde kolommen, die ook de segmentboogvormige muraalbogen (scheibogen) tussen het schip en de zijbeuken van elkaar scheiden. De betonnen aanzetstenen tussen deze segmentbogen zijn voorzien van een kruis.

Het oorspronkelijke, maar in delen herplaatste altaar staat in de absis met half koepelgewelf, op een vrij hoog, betegeld podium met randen van zwarte natuursteen. In de dwarse muurdelen aan weerszijden van de absis bevindt zich een blinde rondboognis onder een uitgemetseld zaagtandfriesje. De orgel-/koorgalerij bevindt zich boven de ingangspartijen van het westwerk. De balustrade van de galerij steunt op twee, door middel van een betonnen koppelbalk met elkaar verbonden, eveneens van beton vervaardigde kolommen en is voorzien van een driedelige, houten borstwering met panelen. De kerkruimte had oorspronkelijk een open verbinding met het ingangsportaal, maar is tegenwoordig ingevuld met een transparante wand met deuren, Het front van het orgel is samengesteld uit een aan twee zijden klimmend pijpveld aan weerszijden van een kleine centraal pijpveld. De pijpen staan boven een onversierde houten kas. De galerij heeft een symmetrische achterwand met een grote rondboog in het midden en een dichtgezette rondboog met deur aan weerszijden. De aan de ribben bevestigde verlichtingselementen dateren uit de bouwtijd van de kerk.

De zijbeuken hebben een plat plafond. De paneeldeuren in de noordgevel zijn van de biechtstoelen. De paneeldeuren in de zuidgevel zijn van het zijportaal en de verbinding met de pastorie. De trap in de zuidwesthoek voert naar de orgelgalerij, De ruimte in de noordwestelijke hoek fungeert als Stiltekapel.

Redengevende omschrijving

Het kerkgebouw is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- Het kerkgebouw heeft cultuurhistorische waarde vanwege de belangrijke plaats van de kerk in het geestelijke leven van de bewoners van de Noordoostpolder.
- Het gebouw heeft architectuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de naoorlogse kerkarchitectuur en vanwege het bijzondere materiaalgebruik en de detaillering.
- De kerk is van stedenbouwkundig belang vanwege de centrale plaats in het oorspronkelijke stadsplan van Emmeloord en het heeft ensemblewaarde vanwege de sterke visuele en functionele relatie met de toren en de pastorie.
- De kerk is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van het in- en het exterieur.

Noordzijde 1, Emmeloord

Postcode: 8302 GK
Complexnr.: EM3-15
Nr complexonderdeel: EM3-15-b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De r.-k. kerk Heilige Michael met bijbehorende PASTORIE en klokkentoren zijn gebouwd in 1955-1956 in opdracht van het r.-k. Kerkbestuur van de Heilige Michael Parochie. De architecten waren P.H.A. Starmans en J.A.M. Starmans (jr.). De pastorie is opgetrokken in een stijl (Stijlbenaming), die aansluit op die van de kerk. De kerk is door middel van een eveneens onder de bescherming vallend tussenlid, aan de zuidoostkant verbonden met de kerk. De bouwwerkzaamheden werden uitgevoerd door de Fa. Jos Nijenhuis uit Arnhem.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond, in schone baksteen opgetrokken pand met verdieping onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt schilddak. De kap is voorzien van drie rechthoekige, houten dakkapellen met plat dak en twee opgemetselde schoorstenen op de nokken. De gevels worden beëindigd door licht uitgemetselde lijsten en een vlakke gootlijst van beton. Alle gevelopeningen zijn rechtgesloten en staan onder rollagen of lateien. De onderdorpels van de vensters zijn vervaardigd van grêstegels. De naar het zuiden gerichte voorgevel heeft rechts op de begane grond een entree met een diepliggende, boven een gemetseld stoepje staande glasdeur met hardstenen drempel."De deur is gevat in een op hardstenen neuten staande kunststenen omlijsting met in 1956 aangebrachte reliëfs van de hand van de kunstenaar I. Teeken. De deur wordt overluifeld door de op ij zeren kolommen steunende betonnen voetplaat van een balkon met ij zeren balustrade. Rechts van de entree bevinden zich twee zesruitsvensters. De verdieping bevat dubbele, boven de voordeur staande balkondeuren, een klein venster rechts hiervan en een reeks van vier vensters met klapraam en tweeruits onderraam links van de balkondeuren.

De linker zijgevel bevat op de begane grond twee vensters en op de verdieping drie vensters als de verdiepingsvensters in de zuidgevel. De met het tussenlid verbonden achtergevel heeft op de begane grond een groot venster en op de verdieping vier kleine vensters. Het rechter deel van de achterzijde is verbonden met het tussenlid. Tegen de oostgevel - met linksonder twee kleine vensters - staat een verdiepingloze, rechthoekige uitbouw met een door een ijzeren balustrade omheind plat dak, een groot venster in de langere oostgevel en kleinere vensters in de kortere gevels. Op het plat van de uitbouw komen twee glasdeuren uit. Tussen de deuren staat een vertikaal geprofileerde houten penant. Links op de verdieping bevindt zich een venster.

De pastorie heeft nog de oorspronkelijke ruimteindeling en bezit in de woonkamer een schouw met historische tegels en een opstandingtafereel.

Het met de noordgevel van de pastorie verbonden tussenlid is gebouwd als sacristie, maar fungeert tegenwoordig als dagkapel. Het verdiepingloze bouwdeel staat onder een plat dak en is aan de oostzijde voorzien van een deur, twee vensters en een klein uitbouwje onder lessenaardak, en aan de westzijde van links naar rechts van een boven een gemetseld stoepje staande, nieuwe deur en twee rechtgesloten, onder lateien staande vensters met glas-in-lood. De decoratieve beëindigingen van de gevels van het tussenlid zijn vergelijkbaar met die van de absis.

Redengevende omschrijving

De pastorie is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde,

- De pastorie heeft cultuurhistorische waarde omdat het onlosmakelijk is verbonden met de kerk, die een belangrijke plaats inneemt in het geestelijke leven van de bewoners van de Noordoostpolder,

- Het pand heeft enige architectuurhistorische waarde als een karakteristieke uitdrukking van de naoorlogse architectuur en vanwege het voor de bouwtijd zo karakteristieke materiaalgebruik en de detaillering,
- Het huis is van stedenbouwkundig belang vanwege de plaats in het oorspronkelijke stadsplan van Emmeloord en het heeft ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele relatie met de toren en het kerkgebouw.
- De pastorie is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van het exterieur en delen van het interieur.

Noordzijde 1, Emmeloord

Postcode: 8302 GK
Complexnr.: EM3-15
Nr complexonderdeel: EM3-15-c

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De r.-k. kerk Heilige Michael met bijbehorende pastorie en KLOKKENTOREN zijn gebouwd in 1955-1956 in opdracht van het r.-k. Kerkbestuur van de Parochie Heilige Michael. De architecten waren P.H.A. Starmans en J,A,M. Starmans (jr.). De grotendeels vrijstaande klokkentoren is evenals de kerk gebouwd in een min of meer aan de middeleeuwse kerkarchitectuur verwante bouwstijl. De werkzaamheden aan het complex werden uitgevoerd door de Fa. Jos Nijenhuis uit Arnhem.

Omschrijving

Vanuit een vierkante plattegrond, in schone baksteen en beton opgetrokken klokkentoren. De toren heeft een trasraam en een iets smallere bovenste geleding die staat onder een platte afdekking. De vier zijden zijn vrijwel identiek. Tegen de oostzijde staat het tussenlid dat de toren met de noordgevel van de kerk verbindt. Iets hoger in deze torengewel bevindt zich een deur met Frans balkon. De twee smalle vensters tussen de deur en een wijzerplaat zijn diepliggend. De andere zijden zijn alle voorzien van een rechthoekig venster op de begane grond, twee smalle venstertjes als die in de oostgevel en een wijzerplaat van het uurwerk. De schacht van de toren wordt beëindigd door een betonnen lijst met cassetten en overhoekse, eveneens betonnen spuwvers. De bovenste torengleding bevat aan alle zijden een hoog, rechthoekig galmgat. De drie luidklokken hangen boven elkaar en zijn opgehangen aan de betonnen afdekking, die wordt verlevendigd door cirkelvormige randdecoraties en wordt bekroond door een op een goudkleurige pumeel staand kruis, De toren is met de kerk verbonden door middel van een smal, voornamelijk uit glas opgetrokken en plat tussenlid. De oostzijde van het tussenlid is voorzien van een dubbele deur. Het in de jaren .... gewijzigde tussenlid was oorspronkelijk samengesteld uit draadglas tussen betonnen staanders en is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Redengevende omschrijving

De klokkentoren is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- De klokkentoren is van cultuurhistorisch belang vanwege de symbolische betekenis en omdat het onlosmakelijk is verbonden met de kerk, die een belangrijke plaats inneemt in het geestelijke leven van de bewoners van de Noordoostpolder.
- De toren heeft architectuurhistorische waarde als karakteristiek voorbeeld van sobere, naoorlogse architectuur en vanwege het voor de bouwtijd en de functie zo karakteristieke materiaalgebruik en de detaillering.
- De toren is van stedenbouwkundig belang vanwege de plaats in het oorspronkelijke stadsplan van Emmeloord, De toren heeft tevens ensemblewaarde vanwege de sterke visuele en functionele relatie met de pastorie en het kerkgebouw.
- De toren is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid.

Kerkplein 30, 32, 1, Ens

Postcode: 8307 AP
Complexnr.: EN10
Nrs. Complexonderdelen: EN10a;EN10b;EN10c

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

Complex van een KERK met aangebouwde consistoriekamer van de Nederlandse Hervormde Gemeente in Ens met los van de kerk staand KERKELIJK BIJGEBOUW en PASTORIE. Het kerkelijk complex is in 1952 gebouwd in opdracht van het College van Kerkvoogden van de Hervormde Gemeente Noordoostpolder. De ontwerpers waren de Amsterdamse architecten Chr. Nielsen en J.H.C. Spruyt. De sobere gebouwen hebben de kenmerken van een aan de Delftse School verwante, functionele bouwstijl. Verantwoordelijk voor de bouw was de eveneens uit Amsterdam afkomstige firma De Witte en Walvis. De diverse onderdelen van het complex zijn grotendeels in vrijwel oorspronkelijke staat bewaard gebleven. Kerk en bijgebouwen zijn beeldbepalende elementen op het plein dat tevens wordt omringd door woningen. Het plein wordt daardoor gekenmerkt door een grote mate van beslotenheid.

Complexomschrijving

Kerkelijk complex bestaand uit een midden op een plein staand kerkgebouw met aangebouwde consistorie en een hier los van staand, multifunctioneel kerkelijk bijgebouw en een eveneens los van het kerkgebouw staande pastorie.

Redengevende omschrijving

Het kerkelijke complex is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- Het kerkelijk complex heeft cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie en als uitdrukking van het geestelijke en culturele leven in de Noordoostpolder.
- Het complex heeft architectuurhistorische waarde vanwege de eenvoudige, maar afgewogen vormgeving van de complexonderdelen, die zeer karakteristiek is voor de bouwtijd.
- Het complex heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de bijzondere situering en samenhang tussen de complexonderdelen en vanwege de ruimtelijke relatie met het plein en de omringende bebouwing.
- Het complex is tevens van waarde vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid van het exterieur van de gebouwen.

Kerkplein 32, Ens

Postcode: 8307 AP
Complexnr.: EN10
Nr. complexonderdeel.: EN10a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De KERK van de Nederlandse Hervormde Gemeente in Ens en het los van de kerk staande bijgebouw en de pastorie zijn in 1952 gebouwd in opdracht van het College van Kerkvoogden van de Hervormde Gemeente Noordoostpolder. De ontwerpers van het kerkelijk complex waren de Amsterdamse architecten Chr. Nielsen en J.H.C. Spruyt. De sober vormgegeven kerk is gebouwd in een aan Delftse School verwante, functionele bouwstijl. Verantwoordelijk voor de bouw was de eveneens uit Amsterdam afkomstige firma De Witte en Walvis. Het exterieur van het kerkgebouw, met een dakruiter in de vorm van een klokkenstoel, is in vrijwel oorspronkelijke staat bewaard gebleven. Ook in het interieur zijn sinds de bouw nauwelijks wijzigingen doorgevoerd. Het kerkgebouw is het belangrijkste, centrale element op een plein met een besloten karakter.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond, in schone baksteen opgetrokken kerkgebouw onder een met dakruiter bekroond, met leien gedekt (maasdekking) schilddak met steile dakschilden, zeeg en brede, platte dakrand. Eveneens onder schilddak staande, met verbeterde Hollandse pannen gedekte, aangebouwde consistoriekamer. Rechtsgesloten gevelopeningen.

- Zuid-westgevel verlevendigd met polychrome mozaïeken en voorzien van een entreepartij met een boven een gemetseld stoepje met hardstenen hoekstenen staande dubbele paneeldeur binnen een zware, betonnen omlijsting.
- In de symmetrische noord-westgevel vier zevenruits vensters met regelverdeling binnen een betonnen omlijsting.
- Rechts in de noord-oostgevel een boven een bakstenen stoepje staande paneeldeur onder rollaag.

Houten dakruiter met uurwerk, windvaan (met schip) en twee klokken, waarvan de kleinste afkomstig is van Schokland. Vierzijdige houten onderbouw, hoge rechthoekige galmgaten tussen overhoekse hoekstijlen, waarop een met zink beklede houten kap rust.

- De zuid-oostgevel is identiek aan de noord-westgevel.

Tegen het linker deel van de zuidwestelijke gevel van de kerk een als consistoriekamer gebouwde, verdiepingloze uitbouw onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt schilddak met opgemetselde schoorsteen. In de zuid-oostgevel van deze uitbouw een glasdeur en twee tweeruits venster, alle onder rollaag. In de zuid-westgevel een venster als die in de zuid-oostgevel. In de noord-west- en de noord-oostzijde van de consistoriekamer eveneens één venster.

Geheel symmetrisch ingedeeld, sober, doch geheel oorspronkelijk kerkinterieur met een sporenkap en een met donkere tegels bedekte vloer met een patroon van witte tegels in het middenpad. Tussen gebedsruimte en kap een brede, naar binnen kragende rand van betonnen platen met mozaïekversieringen aan de onderzijde. Deze platen rusten op ronde ijzeren kolommen met stervormige "kapitelen". Tussen deze op betonnen poeren staande kolommen en de buitenmuren een met ijzeren klampen aan de kolommen bevestigde ijzeren balken met breedflens profiel, waarop de vloer van een smalle galerij met houten balustrades aan weerszijden van de kerkruimte rust. De trappen naar deze zitgalerijen en de diepere orgelgalerij achter in de kerk zijn voorzien van trappalen en op ijzeren spijlen rustende houten handlij sten.

De orgelgalerij wordt ondersteund door een constructie van ijzeren balken met breedflens profiel. Op de orgelgalerij, met volwandige houten balustrade, staan nog de

oorspronkelijke kerkbanken en een in 1953 door Willem van Leeuwen vervaardigd, zesledig orgel met eenvoudige houten kas. Onder de orgelgalerij een in pandig ingangsportaaltje met een vloer van klinkers en nog in de oorspronkelijke groenblauwe kleur geschilderde, toelopende houten lattenwanden met afgeronde hoeken. Aan de andere kant van de kerkruimte een op een vierkante, betonnen onderbouw staand kansel met houten kuip. De kuip heeft rechte wanden aan de achter- en de voorzijde en geknikte wanden aan de zijkanten. Houten avondmaalstafel eveneens op een tweedelige betonnen onderbouw.

Redengevende omschrijving

Het kerkgebouw is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- Het kerkgebouw heeft cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie en als een bijzondere uitdrukking van het geestelijk leven in de Noordoostpolder.
- Het gebouw heeft architectuurhistorische waarde vanwege de eenvoudige, maar afgewogen vormgeving van in- en exterieur en de samenhang ertussen.
- Het kerkgebouw heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de situering, als essentieel en dominerend onderdeel van een in cultuurhistorisch opzicht belangrijk complex en vanwege de ruimtelijke relatie met het plein en de omliggende bebouwing. Het kerkgebouw is tevens van waarde vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid van in- en exterieur.

Kerkplein 32, Ens

Postcode: 8307 AP
Complexnr.: EN10
Nr. Complexonderdeel: EN10b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

Het kerkgebouw met aangebouwde consistoriekamer van de Nederlandse Hervormde kerk in Ens, zowel als het er los van staande multifunctionele KERKELIJK BIJGEBOUW en de pastorie zijn in 1952 gebouwd in opdracht van het College van Kerkvoogden van de Hervormde Gemeente Noordoostpolder. De ontwerpers van het kerkelijk complex waren de Amsterdamse architecten Chr. Nielsen en J.H.C. Spruyt. Het sober vormgegeven bijgebouw is gebouwd in een aan Delftse School verwante, functionele bouwstijl. Verantwoordelijk voor de bouw was de eveneens uit Amsterdam afkomstige firma De Witte en Walvis. Het exterieur van het tegenwoordig als verenigingsgebouw functionerende kerkelijk gebouw is evenals het interieur in vrijwel oorspronkelijke staat bewaard gebleven.

Het pand is een afsluitend element aan de zuidzijde van het plein, dat verder wordt omringd door woningen en daardoor een grote beslotenheid heeft.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond, in schone baksteen opgetrokken hoofdvolume met een eveneens op een rechthoekige plattegrond staande uitbouw. Beide bouwdelen staan onder met verbeterde Hollandse pannen gedekte zadeldaken. Alle gevelopeningen zijn rechtgesloten. De naar de kerk gerichte langsegevel bevat een reeks van vijf diepliggende vensters met vrij brede bakstenen penanten, onderdorpels van gewapend beton en bovenramen onder een doorgetrokken betonnen latei. Elk venster staat boven een trasraam van klinkers en een betonnen onderbouw. Rechts in de gevel een onder rollaag staande deur met venster, hardstenen drempel en een met klinkers bedekt betonnen stoepje.

Noordwestelijke kopgevel met een klein venster onder rollaag en twee laag in de gevel liggende getoogde vensters met tralies en bakstenen onderdorpels. Links in de zuidwestelijke langsegevel een groot zesruits-venster. In de bovenrand van de gevel drie dichtgezette liggende gevelopeningen. Geheel rechts in de gevel een klein venster. Beide vensters staan onder rollaag.

Deze gevel is verbonden met een minder hoog opgaand bouwdeel met in de zuidwestelijke gevel twee kleine liggende vensters tegen de dakrand. In de zuidoostelijke kopgevel één venster onder rollaag. Blinde noordoostelijke gevel.

Noordwestelijke kopgevel met rechtgesloten glasdeur onder rollaag en een ijzeren "rek", waarvan de functie niet bekend is. Het interieur is nog in belangrijke mate in oorspronkelijke staat bewaard gebleven. De zaal heeft aan de ene kopzijde een podium en aan de andere zijde een keuken. De lange wand is voorzien van een grote muurschildering.

Redengevende omschrijving

Het kerkelijk bijgebouw is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- Het pand heeft cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie en als uitdrukking van het culturele en het geestelijk leven in de Noordoostpolder.
- Het pand heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de situering, als essentieel onderdeel van een in cultuurhistorisch opzicht belangrijk complex en vanwege de ruimtelijke relatie met het plein en de omliggende bebouwing.
- Het kerkelijk bijgebouw heeft architectuurhistorische waarde vanwege de sobere, voor die tijd karakteristieke bouwstijl.

- Het kerkelijk bijgebouw is tevens van waarde vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van in- en exterieur.

Kerkplein 1, Ens

Postcode: 8307 AP
complexnr.: EN10
Nr. complexonderdeel: EN10c

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

Het kerkgebouw met aangebouwde consistoriekamer van de Nederlandse Hervormde kerk in Ens, zowel als het er los van staande kerkelijke bijgebouw en de PASTORIE zijn in 1952 gebouwd in opdracht van het College van Kerkvoogden van de Hervormde Gemeente Noordoostpolder. De ontwerpers van het kerkelijk complex waren de Amsterdamse architecten Chr. Nielsen en J.H.C. Spruyt. Het sober vormgegeven bijgebouw is gebouwd in een aan Delftse School verwante, functionele bouwstijl. Verantwoordelijk voor de bouw was de eveneens uit Amsterdam afkomstige firma De Witte en Walvis. Het exterieur van het pand is voor een belangrijk deel in oorspronkelijke staat bewaard gebleven, hoewel aan de achterzijde een enigszins detonerende aanbouw is toegevoegd. Het pand heeft een belangrijke stedenbouwkundige functie in de zuidoostelijke hoek van het plein. Dit plein wordt verder omringd door woningen en het kerkelijke bijgebouw, waardoor het een grote beslotenheid heeft.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond, in schone baksteen opgetrokken pand met verdieping onder een met gesmoorde, verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak. De dakgoten rusten op smeedijzeren gootsteunen.

Voorgevel met een glasdeur in een ondiepe, rechtgesloten en onder rollaag staande portiek. Links van de entree twee rechthoekige, éénraams-vensters met geprononceerde houten kozijnen. Rechts van de entree een kleiner vierkant venster. Op de verdieping, boven beide grotere vensters een klein korfboogvormig venster.

De zuidelijke kopgevel bevat slechts een venster op de verdieping. De achtergevel is op de begane grond ingrijpend gewijzigd door een de tonerende aanbouw.

Het middendeel van de verdieping wordt voor een groot deel in beslag genomen door een loggia, waarin een vensterpartij en rechts ervan een glasdeur met zijlicht. De loggia wordt overspannen door een ijzeren balk, die wordt gestut door een ijzeren kolom. In de gevelpartij links van de loggia staat een tweeruits-venster. Het rechter geveldeel is blind. Uit het dakschild hierboven steken twee rechthoekige dakkapellen, elk met een tweeruits-venster.

De noordelijke kopgevel bevat rechts op de begane grond een venster als die in de voorgevel links van de entree. Het

tweeruits-verdiepingsvenster bevindt zich links in de gevel en staat evenals het venster op de begane grond onder een rollaag. Uit de linker bovenhoek van het voorste dakschild steekt een schoorsteen met een licht uitgemetselde aanzet in de top van de kopgevel. Uit het achterste dakschild steken twee dakkapellen. Het inwendige van de pastorie is voor de bescherming van rijkswege van ondergeschikt belang.

Redengevende omschrijving

De pastorie is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- De pastorie heeft cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie en als uitdrukking van het culturele en het geestelijk leven in de Noordoostpolder.
- Het pand heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de situering, als essentieel onderdeel van een in cultuurhistorisch opzicht belangrijk complex en vanwege de ruimtelijke relatie met de omliggende bebouwing.
- De pastorie heeft architectuurhistorische waarde vanwege de sobere, functionele vormgeving, die karakteristiek is voor veel architectuur uit die tijd.
- De pastorie is tevens van waarde vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid van in- en exterieur.

Kerkplein 2-28, Ens

Postcode: 8307 AP
Aantal onderdelen: 3 (14)
Complexnr.: EN1116
Nrs. Complexonderd: EN11a;EN11b;EN16

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

De 14 WONINGEN aan het Kerkplein zijn in 1951 en 1952 gebouwd voor de huisvesting van arbeiders, in opdracht van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. De drie rijtjes woningen (twee keer zes en één keer twee) zijn van het type U en UI. De woningen met de nrs. 2 t/m 12 en 14-16 zijn van het type U en zijn gebouwd in 1951. De vrijwel identieke woningen met de nrs. 18 t/m 28 zijn van het type UI en zijn een jaar later gerealiseerd. De woningen zijn gebouwd naar ontwerp van de Bouwkundige Afdeling van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. De woningen omsluiten aan de noordoost- en de zuidoostzijde het Kerkplein dat wordt gedomineerd door een kerkgebouw.

Omschrijving

Drie rijtjes vanuit een rechthoekige plattegrond in baksteen opgetrokken, onderkelderde hoge woningen met rechtgesloten gevelopeningen in één bouwlaag onder zadeldak. Op het plein georiënteerde voorgevels, die tevens van belang zijn als gevelwanden die het plein omsluiten. De achtergevels en het inwendige van de woningen zijn voor de bescherming van ondergeschikt belang, evenals de achtertuintjes met de eveneens onder zadeldak staande, bakstenen schuurtjes.

Redengevende omschrijving

De woningen zijn van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- De woningen zijn van cultuurhistorisch belang als uitdrukking van de naoorlogse sociaaleconomische ontwikkelingen in Nederland in het algemeen en vanwege de ontwikkeling van de Noordoostpolder in het bijzonder.
- De woningen hebben stedenbouwkundige en ensemblewaarde als onderdeel van een allesomvattend stedenbouwkundig plan en omdat ze essentieel zijn voor het besloten karakter van het plein.
- De woningen zijn tevens van belang vanwege hun herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van het exterieur.

Kerkplein 2-12, Ens

Postcode: 8307 AP
Complexnr.: EN1116
Nr. complexonderdeel I: EN11a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De 14 WONINGEN aan het Kerkplein zijn in 1951 en 1952 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken gebouwd voor de huisvesting van arbeiders. De zes in 1951 gebouwde woningen in dit rijtje van zes zijn, evenals de dubbele woning ernaast, van het type U. De woningen zijn gebouwd naar ontwerp van de Bouwkundige Afdeling van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. De woningen omsluiten het door de kerk gedomineerde plein dat daardoor een besloten karakter heeft.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond, in schone baksteen opgetrokken rijtje van zes, onderkelderde woningen met een zolderverdieping. De woningen staan onder een met opnieuw verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met bakstenen schoorstenen en rechthoekige houten dakkapellen met plat dak en openslaande ramen. Alle gevelopeningen zijn rechtgesloten.

Gevel aan straatzijde met boven gemetselde stoepjes staande glasdeuren binnen een uitgemetselde omlijsting van crème geschilderde baksteen en betonnen latei. Beurtelings links of rechts van de deur een groot venster voor de woonkamer. Aan de andere kant van de deur een onder rollaag staand keukenvenster, evenals de kamervensters voorzien van een onderdorpel van grèstegels. Het keukenvenster van de hoekwoningen is kleiner. De kopgevels zijn evenals de kopgevels van de andere rijtjes voorzien van drie vensters onder rollaag. De toppen van de kopgevels worden bekroond door een schoorsteen met een deels uitgemetselde schoorsteenschacht.

De - evenals het inwendige van de woningen - voor de bescherming van ondergeschikt belang zijnde achtergevels zijn per woning voorzien van een deur (oorspronkelijk met kruisraam), een klein venster aan de ene kant en een groter venster aan de andere kant van de deur. Onder in de gevel een klein keldervenster. Uit de basis van het dakschild steken dakkapellen. De hoekwoningen bezitten aan de achterzijde één houten dakkapel met plat dak en venster met openslaande ramen. De andere woningen bezitten er twee. Een aantal van de bakstenen schuurtjes achter de woningen maakte deel uit van de oorspronkelijke opzet en staan met de nok loodrecht op de nok van het woonblok. De andere schuurtjes zijn vervangen.

Redengevende omschrijving

De woningen zijn van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- De woningen zijn van cultuurhistorisch belang als uitdrukking van de naoorlogse sociaaleconomische ontwikkelingen in Nederland in het algemeen en vanwege de ontwikkeling van de Noordoostpolder in het bijzonder.
- De woningen hebben stedenbouwkundige en ensemblewaarde als onderdeel van een allesomvattend stedenbouwkundig plan en omdat ze essentieel zijn voor het besloten karakter van het plein.
- De woningen zijn tevens van belang vanwege hun herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van het exterieur.

Kerkplein 14-16, Ens

Postcode: 8307 AP
Complexnr.: EN1116
Nr. complexonderdeel EN11b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De 14 WONINGEN aan het Kerkplein zijn in 1951 en 1952 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken gebouwd voor de huisvesting van arbeiders. De twee in 1951 gebouwde woningen van dit blokje zijn, evenals de woningen in het rijtje ernaast, van het type U. De woningen zijn gebouwd naar ontwerp van de Bouwkundige Afdeling van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. De woningen omsluiten het door de kerk gedomineerde plein dat daardoor een besloten karakter heeft.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond, in schone baksteen opgetrokken blokje van twee onderkelder woningen met een zolderverdieping. De woningen staan onder een met opnieuw verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met bakstenen schoorstenen en rechthoekige houten dakkapellen met plat dak en openslaande ramen. Alle gevelopeningen zijn rechtgesloten.

Gevel aan straatzijde met boven gemetselde stoepjes staande glasdeuren binnen een uitgemetselde omlijsting van crème geschilderde baksteen en betonnen latei. Beurtelings links of rechts van de deur een groot venster onder dunne latei voor de woonkamer. Aan de andere kant van de deur een kleiner keukenvenster met onderdorpel van grèstegels als die van de woonkamer.

De kopgevels zijn evenals de kopgevels van de andere rijtjes voorzien van drie vensters. De toppen van de kopgevels worden bekroond door een schoorsteen met een deels uitgemetselde schoorsteenschacht. De - evenals het inwendige van de woningen - voor de bescherming van ondergeschikt belang zijnde achtergevels zijn per woning voorzien van een deur (oorspronkelijk met kruisraam), een klein venster aan de ene kant en een groter venster aan de andere kant van de deur.

Onder in de gevel een klein keldervenster. Uit de basis van het dakschild steken rechthoekige houten dakkapellen met plat dak en venster met openslaande ramen. De bakstenen schuurtjes achter de woningen maakten deel uit van de oorspronkelijke opzet. De schuurtjes van deze dubbele woning staan met de nok loodrecht op de nok van het woonblok.

Redengevende omschrijving

De dubbele woning is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- De woningen zijn van cultuurhistorisch belang als uitdrukking van de naoorlogse sociaaleconomische ontwikkelingen in Nederland in het algemeen en vanwege de ontwikkeling van de Noordoostpolder in het bijzonder.
- De woningen hebben stedenbouwkundige en ensemblewaarde als onderdeel van een allesomvattend stedenbouwkundig plan en omdat ze essentieel zijn voor het besloten karakter van het plein.
- De woningen zijn tevens van belang vanwege hun herkenbaarheid en de gaafheid van het exterieur.

Kerkplein 18-28, Ens

Postcode: 8307 AP
Complexnr...: EN1116
Nr. complexonderdeel EN16

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De 14 WONINGEN aan het Kerkplein zijn in 1951 en 1952 gebouwd als arbeiderswoningen in opdracht van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. Dit in 1952 gebouwde rijtje bevat zes woningen van het type UI. Ze zijn gebouwd naar ontwerp van de Bouwkundige Afdeling van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. De woningen omsluiten het door de kerk gedomineerde plein dat daardoor een intiem (besloten) karakter heeft.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond, in schone baksteen opgetrokken rijtje van zes onderkelderde woningen met een zolderverdieping. De woningen staan onder een met opnieuw verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met bakstenen schoorstenen en rechthoekige houten dakkapellen met plat dak en voor het merendeel openslaande ramen. Alle gevelopeningen zijn rechtgesloten. Gevel aan straatzijde met boven gemetselde stoepjes staande glasdeuren binnen een uitgemetselde omlijsting van crème geschilderde baksteen en betonnen latei. Beurtelings links of rechts van de deur een groot venster voor de woonkamer. Aan de andere kant van de deur een kleiner keukenvenster met onderdorpel van grèstegels, als die van het woonkamervenster. Het keukenvenster van de hoekwoningen is kleiner.

De kopgevels zijn evenals de kopgevels van de andere rijtjes voorzien van drie vensters onder rollaag. De toppen van de kopgevels worden bekroond door een schoorsteen met een deels uitgemetselde schoorsteenschacht.

De - evenals het inwendige van de woningen - voor de bescherming van rijkswegen van ondergeschikt belang zijnde achtergevels zijn per woning voorzien van een deur (oorspronkelijk met kruisraam), een klein venster aan de ene kant en een groter venster aan de andere kant van de deur.

Onder in de gevel een klein keldervenster. Uit de basis van het dakschild steken dakkapellen. De hoekwoningen bezitten aan de achterzijde één houten dakkapel met plat dak met venster. De andere woningen bezitten er twee. De bakstenen schuurtjes achter de woningen maakten deel uit van de oorspronkelijke opzet. De schuurtjes van de hoekwoningen staan met de nok loodrecht op de nok van het woonblok. De nokrichting van de andere schuurtjes (één per twee woningen) loopt evenwijdig met die van het woonblok. Een aantal schuurtjes dateert nog uit de bouwtijd. De overige zijn vervangen.

Redengevende omschrijving

De woningen zijn van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en architectuurhistorische waarde.

- De woningen zijn van cultuurhistorisch belang als uitdrukking van de naoorlogse sociaaleconomische ontwikkelingen in Nederland in het algemeen en vanwege de ontwikkeling van de Noordoostpolder in het bijzonder.
- De woningen hebben stedenbouwkundige en ensemblewaarde als onderdeel van een allesomvattend stedenbouwkundig plan en omdat ze essentieel zijn voor het besloten karakter van het plein.
- De woningen zijn tevens van belang vanwege hun herkenbaarheid en de gaafheid van het exterieur.

Ramsweg 1-I, Ens

Postcode: 8307
Objectnr: FLV-R-2002

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

Bij de - over de Ramsgeul (Ramsdiep) gelegen - brug van Ramspol, op kavel P105 staande LUCHTWACHTTOREN (1026) uit 1956 (1952-1953?)*. De luchtwachttoeren maakte deel uit van een net van 276, over het gehele land verspreide luchtwachtposten. Dit net is in de jaren vijftig opgezet om op het gehoor laagvliegende vliegtuigen uit het communistische Oostblok te signaleren, die niet door radar konden worden opgemerkt. De luchtwachtposten waren gevestigd in kerktorens, molens en hoge gebouwen en in de 140, tussen 1950 en 1960, speciaal voor dit doel vervaardigde betonnen luchtwachttoeren. De torens werden gemaakt van geprefabriceerde raatbouwelementen, die werden geleverd door de firma Schokbeton in Kampen. De torens hadden, afhankelijk van de situatie ter plekke, een hoogte die varieerde van 2.5 tot 31 meter. De plaats werd bepaald door het gegeven dat rondom elke post een geluidscirkel van 8 kilometer moest liggen, waarbinnen men een naderend vliegtuig zou kunnen horen. De luchtwachtposten werden bemand door militairen van het Korps Luchtwachtdienst. Het korps werd in 1964 opgeheven toen bleek dat door de snelheid van de straaljagers het waarnemingsstelsel hopeloos verouderd was. Omdat de meeste torens vervolgens werden afgebroken, zijn de resterende een zeldzaam geworden herinnering aan de Koude Oorlog geworden.

* Volgens een artikel in het Historisch Geografisch Tijdschrift 94.3 gaat het bij luchtwachttoeren om gebouwen met een open constructie, wat bij deze toren niet het geval is. De toren wordt ook niet vermeld in het overzicht van twaalf torens, die anno 1994 zouden zijn overgebleven.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond opgetrokken, op betonnen platen staande toren met een zadeldak van ijzer en hout boven een open uitkijkplatform. De gevels van de toren zijn samengesteld uit geprefabriceerde betonnen raamwerkelementen, waarvan de vierkante openingen aan de buitenkande zijn dichtgezet met betonnen plaatjes. De oost- en de westgevel (8 segmenten) zijn iets breder dan de noord- en de zuidgevel (7 segmenten). De betonnen onderdelen zijn door middel van schroefbouten met elkaar verbonden. De onderste delen van afgesloten hoeken zijn vlak, de bovenste boekdelen zijn open. De zuidgevel is evenals de noordgevel voorzien van drie paar kleine vierkante openingen. In de noordgevel staat tevens een rechtgesloten houten deur. De oost- en westgevel zijn blind.

Het inwendige van de toren is voorzien van rechte houten steektrappen met ijzeren trapleuningen. Tussen de trappen liggen zes, met planken bedekte bordessen van volwandige vakwerkliggers. Deze zijn door middel van betonnen verbindingsstukken met de gevels van de toren verbonden. De open, bovenste geleding van de toren is het uitkijkgedeelte. Het uitkijkplatform is door middel van een uit betonstenen opgetrokken muurtje gescheiden van het trapgat. De vloer is bedekt met betontegels en wordt extra ondersteund door een ijzeren balk met H-profiel. Vlak onder het platform verbindt een trekstang de noord- en de zuidgevel met elkaar. De borstweringen bestaan uit open gelaten raatelementen. De binnenhoeken van de hoekkolommen zijn afgeschuind. Hieruit steken ijzeren balken met H-profiel die deel uitmaken van de eveneens uit ijzeren balken bestaande constructie van het met planken gesloten torendak.

Redengevende omschrijving

- De luchtwachttoeren is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.
- De toren is van (cultuur)historisch belang als een bijzonder overblijfsel uit de periode van de Koude Oorlog en als een specifieke, Nederlandse uitdrukking van de politieke situatie in de jaren vijftig.

- De toren heeft architectuurhistorische waarde vanwege de bijzondere constructiemethode en het daarmee samenhangende materiaalgebruik, waardoor de toren ook innovatieve waarde heeft.
- De toren is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid.
- Het gebouwtje is bovendien van grote waarde vanwege de bouwtechnische, typologische en functionele zeldzaamheid.

Zoutbalchstraat 2-4, Ens

Postcode: 8307 BK
Complexnaam: Onze Lieve Vrouwe van de Altijddurende Bijstand
Complexnr: EN34
Aantal onderd: 2
Nrs. Complexonderd: EN34a, EN34b

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

De r.-k. KERK Onze Lieve Vrouwe van de Altijddurende Bijstand en de bijbehorende PASTORIE in Ens zijn gebouwd in 1955 in opdracht van het r.-k. kerkbestuur van de parochie O.L.V. Altijd Durende Bijstand te Ens. De ontwerpers van het kerkelijk complexje waren de Haagse architecten H. Thunnissen, A. van Kranendonk jr. en A. Thunnissen jr.. Verantwoordelijk voor de constructie waren de Utrechtse ingenieurs P. Starmans en J. Starmans jr.. Het traditionalistisch vormgegeven kerkgebouw is van het type basiliek en heeft een enigszins vroegmiddeleeuws karakter en aan de Delftse School verwante stijlenmerken. De kerk heeft een door middel van een klein tussenlid met het gebouw verbonden, 35 meter hoge klokkentoren, die is geïnspireerd op de Italiaanse campanille.

De pastorie staat door middel van een L-vormig tussenlid in verbinding met de kerk en de klokkentoren. Ten westen van de op de hoek van Zoutbalchstraat en de A. van Bockholtstraat, aan een voorplein staande godshuis staat de voormalige noodkerk (de voorganger van deze kerk), waarmee het een ensemble vormt.

Omschrijving

Het complex bestaat uit in schone baksteen opgetrokken complexonderdelen, die door middel van een tussenlid met elkaar zijn verbonden. De pastorie staat evenwijdig aan het kerkgebouw, waarbij het achterste deel van de kerk met het rechter deel van de pastorie is verbonden door middel van het loodrecht op deze complexonderdelen staande tussenlid.

Hoewel de klokkentoren een min of meer zelfstandig complexonderdeel vormt moet het toch worden beschouwd als onderdeel van de kerk omdat de begane grond van de toren (de doopkapel) een essentieel onderdeel van de kerk is. Zowel de kerk als de pastorie is opgetrokken vanuit een rechthoekige plattegrond. De toren heeft een vierkant grondplan. De diverse daken van de complexonderdelen zijn gedekt met verbeterde Hollandse pannen.

Redengevende omschrijving

Het kerkelijk complex is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

- Het complex is van cultuurhistorisch belang vanwege de oorspronkelijke functie en als bijzondere uitdrukking van het geestelijk leven in de Noordoostpolder.
- Het complex is van architectuurhistorisch belang vanwege de afgewogen vormgeving van in- en exterieur en de samenhang hiertussen.
- Het complex heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde als essentieel en beeldbepalend onderdeel van de stedenbouwkundige aanleg en vanwege de relatie met de nabijgelegen voormalige noodkerk aan de A. van Bockholtstraat.
- Het kerkelijke complex is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van in- en exterieur.

Zoutbalchstraat 2, Ens

Postcode: 8307 BK
Complexnr. : EN34
Nr. complexonderdeel: EN34a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De r.k. KERK Onze Lieve Vrouwe van de Altijddurende Bijstand in Ens is gebouwd in 1955 in opdracht van het kerkbestuur van de parochie O.L.V. Altijd Durende Bijstand te Ens. De ontwerpers van het gebouw waren de Haagse architecten H. Thunnissen, A. van Kranendonk jr. en A. Thunnissen jr.. Verantwoordelijk voor de constructie waren de Utrechtse ingenieurs P. Starmans en J. Starmans jr.. Het traditionalistisch vormgegeven kerkgebouw is van het type basiliek en heeft een enigszins vroegmiddeleeuws karakter naast de aan de Delftse School verwante stijlkenmerken. De kerk heeft een door middel van een klein tussenlid met het gebouw verbonden, 35 meter hoge klokkentoren, die is geïnspireerd op een Italiaanse campanille.

Omschrijving

Het kerkgebouw is vanuit een rechthoekige plattegrond opgetrokken in schone baksteen en beton (een deel van het inwendige). Het gebouw heeft een schip onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak en zijbeuken met lessenaardaken, die met dezelfde pannen zijn gedekt. De kopgevels zijn iets hoger opgaand dan de langsgevels en zijn eveneens met pannen afgedekt. De meeste gevelopeningen zijn rechtgesloten. De vanuit een vierkante plattegrond, eveneens in schone baksteen opgetrokken klokkentoren staat aan de linker achterzijde van de kerk.

De kerk heeft een vrijwel symmetrisch vooraanzicht met een boven een brede trap staande, over de gehele breedte van de voorgevel doorgetrokken colonnade met op dubbele hoekcolonnetten en vier enkele colonnetten rustende overkapping (uitkragend lessenaardak met verbeterde Hollandse pannen) boven het onderste deel van de gevel. De hoekcolonnetten zijn gepaard en zijn evenals de andere colonnetten door middel van iets schuin liggende koppelbalken met de gevel verbonden.

De gecanneleerde, met hout beklede colonnetten staan op octogonale poeren van hardsteen en zijn voorzien van afgeplatte blokkapitelen. In de brede, risalerende middenpartij (een door een kruis bekroonde puntgevel) staat een diepliggende dubbele lattendeur met liggende kraalprofielen. Deze gevelpartij bevat verder nog een groot betonnen radvenster. Het iets terugliggende linker geveldeel bevat een met glas-in-lood ingevuld venster, het rechter is voorzien van een enkele deur. De zijbeuk aan de linker langs zijde (noordoostkant) bevat een binnen een omlijsting van grijze natuursteen staande deur, waarboven een reliëf van Madonna met Kind in een keperboogvormige nis, en vijf keer twee, met glas-in-lood ingevulde, onder rollagen staande vensters, die door smalle penanten van elkaar zijn gescheiden. De gevel heeft een licht uitgemetselde bovenrand als beëindiging. In de gevel van het schip staan vier met glas-in-lood ingevulde vensters, alsmede een klein rond venster rechtsboven. De gevelrand is eveneens licht uitgemetseld, net als het decoratieve motief boven de vensters. Linksachter steekt een grotendeel uitpandige schoorsteen boven de dakvoet uit. Links van de toren staat tegen de zijbeuk een onder lessenaardak staande uitbouw, die een tussenlid met toren en kerk verbindt. De uitbouw bevat een deur met bovenlicht en drie onder rollagen staande vensters. In het hierboven staande deel van de zijbeuk staan twee keer twee, met glas-in-lood ingevulde, liggende venstertjes. Het tussenlid bevat de sacristie en staat onder een met pannen gedekt zadeldak. Het kerkgebouw heeft aan zuid-oostzijde (koorzijde) een blinde kopgevel van het type puntgevel. De zuidwestelijke langsgevel is qua indeling en detaillering vergelijkbaar met de andere langsgevel.

De vanuit een vierkante plattegrond opgetrokken toren is voorzien van smalle vensters (traplichten) en is met de kerk verbonden door middel van een met het tussenlid verbonden uitbouw aan de zijbeuk. In twee zijden staan laag in de toren, twee door een smalle penant van elkaar gescheiden staande vensters onder een rechthoekig spaarveld.

De toren heeft een uurwerk met wijzerplaten aan alle zijden. Hierboven bevinden zich grote ronde galmgaten. Alle gevelbeëindigingen van de plat afgedekte toren zijn alle gekanteeld en voorzien van vier spuwversiersels. De toren wordt bekroond door een groot ijzeren kruis.

Het inwendige van de kerk is sober en wordt nauwelijks verlevendigd door decoratieve onderdelen. De vloer is betegeld. Het schip wordt van de zijbeuken gescheiden door slanke, ronde kolommen van beton, die zijn verbonden met een zwaar, eveneens in beton uitgevoerd raamwerk. Deze opengewerkte, in rechthoeken en vierkanten verdeelde betonnen scheimuren zijn in stilistisch en materieel opzicht afwijkende architectonische onderdelen. Ze sluiten vertikaal aan op de in baksteen uitgevoerde bovengevels van het schip.

Zowel het schip als de zijbeuken worden overdekt door uit kleine, gewelfde segmenten samengestelde houten plafonds. In het schip staan twee rijen banken, in de zijbeuken één. De muren worden aan de bovenzijde beëindigd door een decoratieve rand met muizetand. In het schip hangen nog een aantal van de oorspronkelijke, koperen verlichtingsarmaturen.

Achter de hoofdentree in de voorgevel bevindt zich een portaal met dubbele paneeldeur naar de kerkruimte. De deuren staan onder een op twee vierkante kolommen staande orgelgalerij en worden geflankeerd door ingemetselde wijwaterbakken van gepolijste zwarte natuursteen. De open ruimte onder de galerij heeft een cassettenplafond én aan weerszijden een scheimuur met getoogde doorgangsoeningen naar de ruimtes die in het verlengde liggen van de zijbeuken. De orgelgalerij heeft een houten balustrade van open rasterwerk. In de noordhoek van de kerk (rechts van het ingangsportaal) bevindt zich een rouw-aula annex Mariakapel. De ruimte is voorzien van een tegelvloer, een cassettenplafond en een grote gemetselde rondboog. In de noordhoek van het schip staat een grotendeels vrijstaande biechtstoel. In de noord-oostwand staan de toegangsdeuren van de doopkapel, die zich onder in de klokkentoren bevindt. De kapel bevat een doopfont van travertijn en een aan een hoek van de ruimte bevestigd balkon met ijzeren balustrade, waar vandaan de toren te bereiken is. Tussen het schip en deze doorgang staan twee ronde, uit zwarte natuursteen vervaardigde kolommen met cannelures. De doopkapel staat in verbinding met een gang, die voert naar de sacristie. Rechts in de noord-oostgevel staat een rechtgesloten toegangsdeur naar de sacristie. Links van het koor, aan het zuidoostelijke einde van de zijbeuk, bevindt zich een Mariabeeld en een door bisschop mgr. Th. Huurdeman geplaatste natuurstenen stichtingssteen (dd. 23-10-'55). Het op deze dwarsgevel aansluitende koor heeft een rechte sluiting met achter het uit travertijn vervaardigde tafelaltaar een groot rondboogvormig spaarveld. Het altaar heeft vier gecanneleerde poten en staat op een klein driedelig podium. Dit podium staat op een veel groter, betegeld podium, dat van het schip wordt gescheiden door eenvoudige, uit travertijn vervaardigde koorhekken. In de vloer rechts van het altaar bevindt zich het zogenaamde "heilige putje", voor de afvoer van wij- en doopwater. In de gevels aan weerszijden van het altaar bevinden zich rechthoekige kaarsnissen. Rechts van het koor, eveneens aan het eind van de zijbeuk, staat op een betegeld plateau, een met de gevel verbonden blokaltaar van baksteen en travertijn. Rechts van het altaar, in de gevel van de zijbeuk, staat een rondboogvormige nis. Het andere kopse einde van de zijbeuk bevat een deur, waarachter zich twee kleine ruimtes bevinden. In het zijportaal staat de deur voor de trap naar de orgelgalerij. Op de orgelgalerij staat een op een houten kas staand orgel met klimmende pijpvelden. Beide zijgevels van de galerij bevatten een paneeldeur, waarachter zich een kleine ruimte bevindt.

De kerk is aan de noordoostelijke langs zijde, door middel van een tussenlid verbonden met de pastorie. Het tussenlid bevat de sacristie, die is samengesteld uit een grotere en

een kleinere ruimte, die door middel van een segmentboogvormige doorgang met elkaar zijn verbonden. In een ruimte bij de sacristie worden de omstreeks 1890 vervaardigde, uit een kerk in Hoogezand-Sappemeer afkomstige kruiswegstaties bewaard.

Redengevende omschrijving

Het kerkgebouw is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

- Het kerkgebouw is van cultuurhistorisch belang vanwege de oorspronkelijke functie en als bijzondere uitdrukking van het geestelijk leven in de Noordoostpolder.
- Het gebouw is van architectuurhistorisch belang vanwege de afgewogen vormgeving van in- en exterieur en de samenhang ertussen, en vanwege de toegepaste bouwstijl.
- De kerk heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de situering, als essentieel en beeldbepalend onderdeel van de stedenbouwkundige aanleg, als onderdeel van een complex en vanwege de visuele en functionele relatie met de nabijgelegen voormalige noodkerk aan de A. van Bockholtstraat.
- Het kerkgebouw is tevens van waarde vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van in- en exterieur.

Zoutbalchstraat 4, Ens

Postcode: 8307 BK
Complexnr.: EN34
Nr. complexonderdeel: EN34b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De PASTORIE van de r.-k. kerk Onze Lieve Vrouwe van de Altijddurende Bijstand in Ens is gebouwd in 1955 in opdracht van het kerkbestuur van de parochie O.L.V. Altijd Durende Bijstand te Ens. De ontwerpers van zowel de kerk als de pastorie waren de Haagse architecten H. Thunnissen, A. van Kranendonk jr. en A. Thunnissen jr.. Verantwoordelijk voor de constructie van de complexonderdelen waren de Utrechtse ingenieurs P. Starmans en J. Starmans jr.. De pastorie is gebouwd in een stijl die enigszins verwant is aan de Delftse School en is door middel van een tussenlid met de kerk verbonden.

Omschrijving

Het vanuit een rechthoekige plattegrond, in schone baksteen opgetrokken pand heeft een verdieping onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met twee op de nok staande gemetselde schoorstenen. De kopgevels (puntgevels) zijn iets hoger opgetrokken dan de langsgevels, die alle rechtgesloten gevelopeningen bevatten. De pastorie is met de voorgevel op de Zoutbalchstraat gericht en is linksachter verbonden met het tussenlid, dat de pastorie met de kerk verbindt.

De vier-assige voorgevel heeft links in de gevel een deur met liggende profielen. De deur staat tussen een gemetselde stoep en een omlijsting van natuursteen. Het bovenlicht hierin is een ovale oeil de boeuf. Links van de deur staan drie eenruits vensters. Op de verdieping staan vier tweeruits vensters.

De rechter kopgevel heeft een klein venster op de begane grond en een klein balkon voor openslaande deuren met gedeeld bovenlicht op de verdieping. De puntgevel is evenals de kap en de andere kopgevel gedekt met verbeterde Hollandse pannen.

bovenlicht, alsmede enkele vensters van verschillend formaat. Op de verdieping staan vijf vensters, waarvan één een afwijkend formaat heeft. De achtergevel is verbonden met een verdiepingloos tussenlid onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak. Het tussenlid heeft aan de zuid-oostzijde een reeks van drie tweeruits-vensters en een deur met bovenlicht. De noord-westzijde bevat een deur met driedelig bovenlicht met rechts ervan twee kleinere vensters en links ervan een groter venster. De linker kopgevel heeft op de begane grond een rechthoekige erker met plat dak, waaromheen een ijzeren balustrade. Hierop komen openslaande deuren met bovenlichten (klapraampjes) uit.

Redengevende omschrijving

De pastorie is van algemeen belang als onderdeel van een kerkelijk complex met cultuurhistorische, architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarde.

- De pastorie is van cultuurhistorisch belang vanwege de oorspronkelijke functie en als onderdeel van een complex dat een bijzondere uitdrukking is van het geestelijk leven in de Noordoostpolder.
- De pastorie is van architectuurhistorisch belang vanwege de afgewogen vormgeving van in- en exterieur.
- De pastorie heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de bijzondere situering, als onderdeel van een kerkelijk complex en vanwege de relatie met de nabijgelegen voormalige noodkerk.
- De pastorie is tevens van waarde vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van het exterieur.

Leemringweg 21-I en II, Kraggenburg

Postcode: 8317 RD

Complexnr: FLV-R-6712

Aantal onderd: 5

Nrs. Complexonderd: FLV-R-671-672;FLV-R-671a;FLV-R-671b; FLV-R-672a;FLV-R-672b

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer op kavel T25a gebouwde traditionele dubbele BOERDERIJ voor gemengd bedrijf met vrijstaande dubbele pachterwoning. De dubbele woning en de schuren van de boerderijen staan gespiegeld ten opzicht van elkaar. De dubbele pachterwoning van het type A is gebouwd in 1949. De bijschuren zijn van het type Kz5 en dateren van 1955. Deze vervangen in dat jaar de in 1949 gebouwde noodschuren van het type A. De kapschuren van het type H2, zijn eveneens gebouwd in 1955. Alle objecten zijn ontworpen door de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

Uit twee erven samengesteld agrarisch complex, bestaande uit een dubbele, evenwijdig aan de weg staande pachterwoning met aan weerszijden ervan een grote, eveneens evenwijdig aan de weg staande schuur met dwarsdeel en een kleinere, dwars hierop staande, deels open schuur. De gebouwen zijn opgetrokken in baksteen vanuit een [-vormige (de dubbele woning) en rechthoekige plattegronden (de schuren) en zijn voorzien van overwegend rechtgesloten gevelopeningen. De vensters van de woningen zijn voorzien van uit grèstegels samengestelde onderdorpels. De zadeldaken van alle complexonderdelen zijn gedekt met pannen. De twee helften van het samengestelde complex staan spiegelbeeldig ten opzichte van elkaar en vormen samen een symmetrisch geheel.

Het inwendige van de complexonderdelen valt buiten de bescherming of is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Redengevende omschrijving

Het agrarisch complex is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en de architectuurhistorische waarde.

- Het agrarische complex heeft cultuurhistorische waarde omdat zowel de dubbele woning als de schuren behoren tot types die speciaal zijn ontworpen voor de Noordoostpolder en als zodanig tevens bijzondere uitdrukkingen zijn van een geografische en landschappelijke ontwikkeling. Ze zijn bovendien van belang vanwege hun pionierskarakter.
- Het complex heeft architectuurhistorische waarde vanwege de specifieke vormgeving en detaillering van de complexonderdelen, die zeer kenmerkend zijn voor de landelijke bouwkunst in de Noordoostpolder.
- Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang tussen de samenstellende onderdelen, vanwege de bijzondere relatie met de verkaveling en de overige landelijke bebouwing van de polder, en als onderdeel van een omvangrijk geheel, dat van (inter)nationaal belang is.
- Het boerderij complex is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en vanwege de redelijke mate van gaafheid van de exterieuren.

Leemringweg 21-I en II, Kraggenburg

Postcode: 8317 RD
Complexnr.: FLV-R-6712
Nr. complexonderdeel FLV-R-671-672

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer op kavel T25a gebouwde traditionele boerderij voor gemengd bedrijf met vrijstaande, dubbele PACHTERSWONING. De dubbele woning is van het type A en werd gebouwd in 1949. De woningen vormen het middelpunt van een agrarisch complex, waarvan de gebouwen een symmetrische opstelling hebben. De dubbele pachterwoning is evenals de overige complexonderdelen ontworpen door de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

De verdiepingloze dubbele pachterwoning is opgetrokken in schone baksteen, vanuit een [- vormige plattegrond en staat onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met drie schoorstenen op de nok.

De symmetrische voorgevel bevat vier woonkamervensters, waarvan de grotere middelste rechtgesloten en de kleinere buitenste licht getoogd zijn. De ramen zijn niet meer voorzien van de oorspronkelijke roedenverdeling. Uit het dakschild hierboven steken twee houten dakkapellen.

De kopgevels zijn van het type tuitgevel. Hierin staan nog de oorspronkelijke deuren tussen smalle lisenen en een V-vormige raamverdelingen in een bovenlicht, dat wordt afgedekt met een dunne deklijst. Het kleine venster naast de deur is van de toiletruimte, het iets grotere venster daarnaast staat in een uitbouw, die dient als schuur. De gevelhoeken zijn uitgemetseld bij de dakaanzetten. De uitgebouwde schuurtjes aan de achterzijde van de woningen staan onder lessenaardaken. Deze hebben een flauwere dakhelling dan het hier bovenstaande dakschild met de dubbele houten dakkapel.

Het linker deel van de dubbele woning (nr. 21 I) heeft hier nog de oorspronkelijke gevelindeling, bestaande uit een deur en een venster in het schuurgedeelte en een groot venster in het terugliggende geveldeel. De deur is echter evenals de ramen vernieuwd.

De uitbouw van nr. 21 II is verbreed en verbouwd tot serre. Hierbij is het kleine venster gehandhaafd, maar zijn de overige oorspronkelijke onderdelen verdwenen.

Het inwendige van de dubbele woning valt buiten de bescherming van rijkswege.

Redengevende omschrijving

De dubbele woning is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en de architectuurhistorische waarde.

- De woningen zijn van belang vanwege de cultuurhistorische waarde, omdat zowel de dubbele woning als de schuren behoren tot types die speciaal zijn ontworpen voor de Noordoostpolder en als zodanig tevens bijzondere uitdrukkingen zijn van een geografische en landschappelijke ontwikkeling. Ze zijn bovendien van belang vanwege hun pionierskarakter.
- De woningen zijn ook van belang vanwege de architectuurhistorische waarde. Het zijn complexonderdelen, die vanwege de specifieke vormgeving en detaillering zeer kenmerkend zijn voor een bepaald boerderijtype in de Noordoostpolder.
- De dubbele woning heeft ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang met de overige complexonderdelen, vanwege de bijzondere relatie met de verkaveling en de overige landelijke bebouwing van de polder, en als onderdeel van een omvangrijk geheel, dat van (inter)nationaal belang is.

Leemringweg 21-I en II, Kraggenburg

Postcode: 8317 RD
Complexnr.: FLV-R-6712
Nr. complexonderdeel FLV-R-671a;FLV-R-672a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer op kavel T2 5a gebouwde traditionele dubbele boerderij voor gemengd bedrijf. De dubbele pachterwoning en de schuren van de boerderijen staan gespiegeld ten opzicht van elkaar. De pachterwoningen zijn gebouwd in 1949. De aan weerszijden van de woningen staande, oorspronkelijk identieke SCHUREN met dwarsdeel, waarin onder meer koestallen, paardenstal en hooizolder, zijn van het type Kz5 en dateren van 1955. De aan de Zeeuwse boerderijen verwante schuren vervingen in dat jaar de in 1949 gebouwde noodschuren van het type A. De bijschuren van het type H2 zijn eveneens gebouwd in 1955. Alle objecten zijn ontworpen door de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

De schuren zijn opgetrokken in schone baksteen, vanuit een rechthoekige plattegrond en staan onder met verbeterde Hollandse pannen gedekte wolfdaken met een ronde ventilatiepijp op de nok. Alle gevelopeningen zijn rechtgesloten en de plinten zijn zwart geteerd. De naar de woningen gerichte kopgevels hebben een symmetrische gevelindeling met in het midden een dubbele deur (oorspronkelijk) met bovenlicht, waarboven openslaande luiken stonden. Deze zijn bij de rechter schuur (21-11) vervangen door een venster en bij de linker schuur (21-1) door een gesloten betimmering. De linker schuur heeft in deze gevel geen vensters. De verdiepingsvensters van de rechter schuur zijn waarschijnlijk toegevoegd.

De naar de weg gekeerde langgevels bevatten in het midden een dubbele deeldeur met aan de ene kant een reeks van vijf stalvensters met ventilatieopeningen in de onderdorpels van de betonnen ramen en aan de andere kant een blinde gevel (21-1) of twee vensters (21-11) .

De eveneens symmetrische, van de woningen afgekeerde kopgevels bevatten drie, onder bovenlicht en rollaag staande deuren. De middelste deur van de linker schuur (21-1) is samengesteld uit een boven- en een onderdeur, terwijl de bovenlichten van alle drie deuren nog de oorspronkelijke tweedeling hebben. Boven beide middendeuren bevindt zich een tot de dakrand doorgetrokken betimmering van gepotdekselde planken. De achtergevels zijn spiegelbeeldig identiek met in het midden de in de kap stekende dubbele deeldeur, aan de ene kant een reeks van vijf stalvensters met ventilatieopeningen in de onderdorpels van de betonnen ramen en aan de andere kant twee liggende vensters. Het inwendige van de schuren is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Redengevende omschrijving

De schuren zijn van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De schuren zijn van cultuurhistorische waarde omdat ze behoren tot een type dat speciaal is ontworpen voor de Noordoostpolder en als zodanig tevens bijzondere uitdrukkingen zijn van een geografische en landschappelijke ontwikkeling. Ze zijn bovendien van belang vanwege hun pionierskarakter.
- De schuren zijn ook van belang vanwege de architectuurhistorische waarde. Vanwege de specifieke vormgeving en detaillering zijn ze zeer kenmerkend voor de landelijke bouwkunst in de Noordoostpolder.
- De schuren hebben ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang met de overige complexonderdelen, vanwege de bijzondere relatie met de verkaveling en de overige landelijke bebouwing in de polder, en als onderdeel van een omvangrijk geheel, dat van (inter)nationaal belang is.

- De schuren zijn tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en vanwege de redelijke mate van gaafheid van het exterieur.

Leemringweg 21-I en II, Kraggenburg

Postcode: 8317 RD
Complexnr.: FLV-R-6712
Nr. complexonderdeel FLV-R-671b;FLV-R-672b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer op kavel T25a gebouwde traditionele dubbele boerderij voor gemengd bedrijf. De dubbele woning en de schuren van de boerderijen staan gespiegeld ten opzicht van elkaar. De dubbele pachterwoning is gebouwd in 1949. De grote schuren zijn van het type Kz5 en dateren van 1955. De kleine schuren zijn BIJSCHUREN van het type H2, die eveneens zijn gebouwd in 1955. Het zijn in een traditioneel ambachtelijke stijl gebouwde, deels open schuren met een wagenberging en een varkenshok. Ze zijn evenals de overige complexonderdelen ontworpen door de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

Loodrecht op de weg en de overige complexonderdelen staande schuren. De schuren zijn opgetrokken in schone baksteen, vanuit een rechthoekige plattegrond en staan onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak, waarvan het voorste dakschild korter is. De plinten zijn zwart geteerd.

Het aan de voorzijde open deel van de schuren was oorspronkelijk bestemd als wagenstalling. In het midden ervan staan houten, op betonnen poeren rustende palen, die de kap ondersteunen. Het gesloten deel van de schuren was bestemd voor de stalling van varkens. De voorzijde van het varkenshokken bevat een venster en een onder een bovenlicht staande opgeklampte deur. De op de wagenberging gerichte gevels zijn blind. De voorzijde van 21-II heeft nog de oorspronkelijke gevelindeling. De voorzijde van 21-I is gewijzigd, waarbij het open deel is dichtgemaakt met dubbele deuren en het venster is vervangen door een deur. In de naar de weg gekeerde kopgevel van 21-II staan een venster en een deur, in plaats van twee mestluiken.

Deze mestluiken bevinden zich nog wel in de kopgevel van 21-I.

De langsgevels aan de achterzijde zijn blind.

De van de weg afgekeerde kopgevels zijn eveneens blind.

Het inwendige van de schuren is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Redengevende omschrijving

De kapschuren zijn van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De schuren hebben cultuurhistorische waarde omdat ze behoren tot een type dat speciaal is ontworpen voor de Noordoostpolder en als zodanig tevens bijzondere uitdrukkingen zijn van een geografische en landschappelijke ontwikkeling. Ze zijn bovendien van belang vanwege hun pionierskarakter.
- De schuren zijn ook van belang vanwege de architectuurhistorische waarde. Vanwege de specifieke vormgeving en detaillering zijn ze zeer kenmerkend voor de landelijke bouwkunst in de Noordoostpolder.
- De schuren hebben ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang met de overige complexonderdelen, vanwege de bijzondere relatie met de verkaveling en de overige landelijke bebouwing in de polder, en als onderdeel van een omvangrijk geheel, dat van (inter)nationaal belang is.

Neushoornweg 11, Kraggenburg

Postcode: 8317 PT
Complexnr: FLV-R-806
Aantal onderd: 3
Nrs. Complexonderd: FLV-R-806a;FLV-R-806b;FLV-R-806c

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer op kavel S84 gebouwde BOERDERIJ met montageschuur voor akkerbouw. De vrijstaande houten pachterwoning van het type OW is gebouwd in 1949. Dergelijke houten woningen zijn in Nederland na de Tweede Wereldoorlog door het Ministerie van Wederopbouw als bouwpakketten uit Oostenrijk geïmporteerd. Van deze als 'Oostenrijkse woningen' bekend staande montagewoningen werden er 96 toegewezen aan de NOP. De Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken plaatste ze in Emmeloord (12), Ens (6), Marknesse (6) en bij een aantal boerderijen als tijdelijke woning, maar zijn nog steeds als zodanig in gebruik. De betonnen montageschuur bij de woning is van het type PD3. Deze is in 1953 gebouwd naar een ontwerp van A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de firma N.V. Schokbeton, de fabrikant van de betonnen prefabelementen. De bakstenen aardappelbewaarplaats achter de woning dateert van 1959.

Omschrijving

Het boerderij complex is samengesteld uit een in hout opgetrokken Oostenrijkse woning, een hier links van staande, grotendeels in beton opgetrokken montageschuur en een als aardappelschuur gebouwde bakstenen schuurtje achter de woning. Alle complexonderdelen hebben een rechthoekige plattegrond en staan onder met pannen gedekte zadeldaken.

Redengevende omschrijving

De boerderij is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De boerderij is van cultuurhistorische waarde vanwege de plaats die deze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van dit speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde agrarische complex.
- De onderdelen van het boerderij complex zijn van architectuurhistorisch belang vanwege de innovatieve waarde op bouwtechnisch gebied en vanwege het bijbehorende materiaalgebruik.
- De boerderij is tevens van belang vanwege de grote mate van gaafheid en vanwege de herkenbaarheid.
- Het heeft ensemblewaarde als essentieel onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie tot de Noordoostpolder.
- De boerderij is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.

Neushoornweg 11, Kraggenburg

Postcode: 8317 PT
Complexnr.: FLV-R-806
Nr. complexonderdeel FLV-R-806a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer op kavel S84 gebouwde boerderij met montageschuur voor akkerbouw. De vrijstaande houten PACHTERSWONING van het type OW is gebouwd in 1949. Dergelijke houten woningen zijn in Nederland na de Tweede Wereldoorlog door het Ministerie van Wederopbouw als bouwpakketten uit Oostenrijk geïmporteerd. Van deze als 'Oostenrijkse woningen' bekend staande montagewoningen werden er 96 toegewezen aan de NOP. De Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken plaatste ze in Emmeloord (12), Ens (6), Marknesse (6) en bij een aantal boerderijen als tijdelijke woning, maar zijn nog steeds als zodanig in gebruik. De betonnen montageschuur bij de woning is van het type PD3 en dateert van 1953.

Omschrijving

De Oostenrijkse woning is opgebouwd vanuit een rechthoekige plattegrond. De gevels zijn opgetrokken in bruin geteerde, staande planken boven een onderbouw van beton met een ijzeren bovenrand. De woning staat onder een met verbeterde Hollandse pannen (oranje) gedekt zadeldak met steile dakschilden met een flauwe zeeg en een gemetselde schoorsteen op de nok. Alle gevelopeningen zijn rechtgesloten en samengesteld uit wit geschilderd, met de gevels contrasterend houtwerk. Aan de oostelijke zijde van het zadeldak is in 1997 een dakkapel geplaatst die buiten de bescherming valt.

- De zuidelijke kopgevel is voorzien van openslaande glasdeuren in de linker helft van de gevel en een brede zoldervensterpartij met een kruisraam aan weerszijden van een eveneens wit geschilderde middenstijl 1.
- In de evenwijdig aan de weg lopende westgevel staan twee relatief kleine vensters met openslaande kruisramen.
- De kopgevel aan de noordkant bevat op de begane grond links van de voordeur twee kleine vensters met kruisraam en heeft op de zolderverdieping een venster als dat in de zuidgevel.
- De oostgevel is door middel van een toegevoegd, buiten de bescherming vallend tussenlid verbonden met een houten schuurtje. Naast de (achter)deur naar het tussenlid is de oostgevel nog voorzien van het vrij kleine, originele keukenvenster. Het huis heeft op de begane grond niet meer de oorspronkelijke ruimtendeling sinds de woonkamer en een kleinere nevenruimte samen zijn getrokken. Het inwendige van de woning is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Redengevende omschrijving

De pachterwoning is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De pachterwoning is van cultuurhistorische waarde vanwege de plaats die deze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van dit bij de agrarische bebouwing van de Noordoostpolder behorende woonhuis.
- De woning is van architectuurhistorisch belang vanwege de innovatieve waarde op bouwtechnisch gebied en vanwege het daarmee samenhangende materiaalgebruik.
- De woning is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van het exterieur.
- Het pand heeft bovendien ensemblewaarde als essentieel onderdeel van een agrarisch complex en als karakteristiek onderdeel van de bebouwing in de Noordoostpolder.

Neushoornweg 11, Kraggenburg

Postcode: 8317 PT
Complexnr.: FLV-R-806
Nr. complexonderdeel: FLV-R-806b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer op kavel S84 gebouwde boerderij met MONTAGESCHUUR voor akkerbouw. De vrijstaande houten pachterwoning van het type OW is gebouwd in 1949. De betonnen montageschuur naast de woning is van het type PD3. Deze is in 1953 gebouwd naar een ontwerp van A.D, van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de firma N.V. Schokbeton, de fabrikant van de betonnen prefabelementen. De bakstenen aardappelbewaarplaats achter de woning dateert van 1959.

Omschrijving

De vanuit een rechthoekige plattegrond opgetrokken schuur links van de woning is voorzien van betonnen gevels en staat onder een met rode pannen op riet gedekt zadeldak met een ronde ontluchtingspijp. De prefabelementen van de gevels zowel als het dak zijn bevestigd aan zogenaamde "NEMAHO" spanten. Alle gevelopeningen in de schuur zijn rechtgesloten en staan in gevels die worden verlevendigd door de verstevigingsribben van de betonelementen.

- De blinde, westelijke kopgevel is samengesteld uit betonnen elementen, die worden verlevendigd door een rasterpatroon van opstaande randen. De gevel is voorzien van een driehoekig toplicht met een rechthoekige roedenverdeling. Van de rechthoekige vensteropeningen is de helft ingevuld met een kruisverdeling.
- De zuidelijke, naar het woonhuis gekeerde langsgevel bevat geheel rechts een enkele, opgeklampte deur met drieruits bovenlicht. De drie grote houten schuifdeuren staan tussen zesruits vensters met liggende ontluchtingsopeningen onder de lekdorpel.
- De oostelijke kopgevel is - op een grote houten schuifdeur rechts in de gevel na - identiek aan de noordelijke kopgevel.
- In de noordelijke langsgevel staat links eveneens een kleinere, opgeklampte deur onder drieruits bovenlicht. Rechts van een brede, zeven zesruits vensters tellende gevelpartij bevinden zich nog twee opgeklampte schuifdeuren.

Het inwendige van de voor opslag van aardappelen gebruikte schuur bevat een reeks NEMAHO spanten. Het betreft hier volwandige, gebogen kniespanten, die zijn samengesteld uit verlijmd (gelamineerd) hout. De wanden zijn voorzien van een isolatielaag en bekleed met planken. De vensters zijn hierbij eveneens aan het oog onttrokken. Het inwendige is derhalve van ondergeschikt belang voor de bescherming.

Redengevende omschrijving

De schuur is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De schuur is van cultuurhistorische waarde vanwege de plaats die deze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van dit speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde type landbouwschuur.
- De schuur is van architectuurhistorisch belang vanwege de innovatieve waarde op bouwtechnisch gebied en vanwege de materiaaltoepassing.
- De schuur is tevens van belang vanwege de grote mate van gaafheid van het exterieur en vanwege de herkenbaarheid.
- De schuur heeft ensemblewaarde als essentieel onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie tot de Noordoostpolder.
- De schuur heeft bovendien zeldzaamheidswaarde vanwege de hiervoor genoemde kwaliteiten.

Zwartemeerweg 29a en 29b, Kraggenburg

Postcode: 8317 PA
Objectnummer: FLV-R-179
Plaats: Kraggenburg

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De dubbele LANDARBEIDERSWONING is gebouwd op kavel T129 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De woningen zijn van het type A1 en zijn in 1949 gebouwd naar een ontwerp van de Bouwkundige Afdeling van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. De woningen zijn in alle opzichten eenvoudig en waren bestemd voor de vaste arbeiders, die werkzaam waren op de nabijgelegen boerderij met hetzelfde huisnummer. Landarbeiderswoningen als deze - waarvan er in de Noordoostpolder ongeveer duizend zijn gebouwd - zijn er ook in rijtjes van drie of vier. Ze waren altijd voorzien van vrij diepe, door hagen omzoomde voor- of achtertuintjes, waar groenten en aardappelen voor eigen gebruik konden worden geteeld. De Noordoostpolder was het laatste grootschalige (polder) gebied in Nederland, waar bij de boerderijen* nog dienstwoningen voor de landarbeiders werden gebouwd.

*Alleen die van 24 ha en meer.

Omschrijving

Vanuit een vierkante plattegrond in schone baksteen opgetrokken dubbele woning van één bouwlaag onder een met pannen gedekt zadeldak met drie gemetselde schoorstenen op de nok en oorspronkelijk kleine houten dakkapellen op het achterste dakschild. Alle gevels van deze landarbeiderswoningen zijn voorzien van rechtgesloten gevelopeningen. Het exterieur van de woningen is vrijwel intact gebleven. Het inwendige van de woningen is meerdere malen aangepast aan de veranderende wooneisen. Hierdoor is de oorspronkelijke ruimteindeling gewijzigd. De dubbele woning heeft een symmetrische voorgevel. De nog originele deuren bevatten een rechthoekig raampje en staan

tussen smalle lisenen en onder een bovenlicht dat door twee schuine stijlen in drieën wordt gedeeld.

Van de linker woning heeft het links van de deur staande woonkamervenster nog de oorspronkelijke raamverdeling, wat ook geldt voor het keukenraam rechts van de deur. De ramen van de rechter woning zijn gewijzigd.

Beide kopgevels zijn licht uitgemetseld onder de dakrand. Het zijn topgevels die worden bekroond door een schoorsteen, waardoor ze gelijkenis met de tuitgevel vertonen. Ze zijn voorzien van een smal venster voor de woonkamer op de begane grond en twee slaapkamervensters op de zolderverdieping.

Redengevende omschrijving

De dubbele woning is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en de architectuurhistorische waarde.

- De dubbele woning is van cultuurhistorisch belang als een voor de Noordoostpolder kenmerkend type en als een bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van de Noordoostpolder in de periode van de Wederopbouw.
- De dubbele woning is van architectuurhistorisch belang als een karakteristieke uitdrukking van de sobere wederopbouwarchitectuur in Nederland.
- De dubbele woning heeft tevens ensemblewaarde vanwege de samenhang met de nabijgelegen boerderij en als een klein, maar onmisbaar onderdeel van het "Gesamtkunstwerk" Noordoostpolder .
- De dubbele woning is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de ruime mate van gaafheid van het exterieur.

Kerkstraat 1, Luttelgeest

Postcode: 8315 AD
Objectnummer: L2
Plaats: Luttelgeest

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

In de periode 1950-1962 zijn er in de Noordoostpolder 36 kerken gebouwd, een hervormde, een gereformeerde en een rooms-katholieke voor elk van de tien dorpen. In Emmeloord zijn in dezelfde periode twee kerken voor elk van deze gezindten gebouwd. De drie kerken van Luttelgeest zijn alle gebouwd in de jaren vijftig. De r.-k. KERK de Heilige Ireneüs (de Jozefkerk) met aangebouwde sacristie is gebouwd in 1955-1956 (eerste steen d.d. 6 nov. 1955) naar een van 1954 daterend ontwerp. Het kerkgebouw kan typologisch zowel worden gerekend tot de zaalkerken als tot de pseudobasilieken. De kerk is gesticht in opdracht van het Kerkbestuur van de r.-k. Parochie Marknesse, naar een ontwerp van de Haagse architecten ir. A. van Kranendonk (schip) samen met ir. A. Thunnissen en ir. H. Thunnissen jr. (toren). De bij de bouw betrokken constructeurs waren ir. J.A.M. Starmans jr. en ir. P.H.A. Starmans uit Utrecht. Het kerkorgel is gebouwd door de Rotterdamse orgelbouwer Valcks (en) van Kouteren. De in een traditionele, aan de Delftse School verwante stijl gebouwde kerk heeft een robuuste, 32 meter hoge ronde toren, die sterk bijdraagt aan het vroegmiddeleeuws karakter van de kerk.

Omschrijving

In de noordwestelijke hoek van het dorp gesitueerd kerkgebouw. De kerk is opgetrokken in schone baksteen, vanuit een onregelmatige plattegrond en heeft een aangebouwde, ronde klokkentoren als onderdeel van een symmetrisch vooraanzicht. De toren is naar de straat gekeerd en bevat smalle rechtgesloten vensters met glas-in-lood. Hoog in de toren drie wijzerplaten van een uurwerk. Aan de achterzijde van de toren drie kleine, met glas-in-lood ingevulde venstertjes.

De torenschacht wordt beëindigd door twee dunne, uitgemetselde randen en een betonnen rand, die aan het oog wordt onttrokken door een borstwering van latten. De toren is voorzien van een uitkragende, ingesnoerde octogonale houten torenspits, die is bekleed met koperplaten en wordt bekroond door een kruisdragende bol. De spits heeft een vlakke, houten onderkant en rust op een constructie van schoren en standvinken. Het kerkgebouw heeft een vrijwel rechthoekige hoofdvorm en staat onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt, iets uitkragend zadeldak met zeeg. De muurvlakken aan weerszijden van de toren zijn iets hoger dan de gevels van het kerkgebouw. Ze vormen ten opzichte van de langsgevels van het schip geen hoek van negentig graden, ze zijn blind en gedekt met pannen. De zuidoostelijke langsgevel is links voorzien van een vijfzijdig ingangsportaal onder uitkragend, met pannen gedekt tentdak met een ijzeren bekroning. Tussen het tentdak en het schip van de kerk bevindt zich een deel met afgeknot zadeldak. De entree is een rechtgesloten vleugel deur, die staat onder een op twee ronde, met geprofileerde latten beklede kolommen rustend overstek van het tentdak. Beide zijgevels van het portaal bevatten een rond, met glas-in-lood ingevuld venster. De overhoekse muurdelen zijn blind. De langsgevel van de kerk bevat drie grote, rechtgesloten, onder rollagen staande vensters met glas-in-lood ramen en onderdorpels van grèstegels, die ook te vinden zijn aan de overige rechtgesloten vensters.

Rechts en rechtsachter van het schip een rechthoekige uitbouw (sacristie) onder een uitkragend, met pannen gedekt tentdak met een ijzeren bekroning. In de zuid-oostgevel van de uitbouw bevindt zich een boven een bakstenen stoepje staande, lattendeur onder een bovenlicht met een tweetandige vork. Links van de deur een klein venster. In de linker zijgevel van het portaal een klein venster en twee iets grotere vensters. In de rechter gevelopening drie kelderopeningen in koekoeken met een lichtkolk van beton en baksteen en twee vensters op de parterre.

De achterzijde van de kerk is symmetrische met een halfronde absis, die wordt geleed door acht lisenen en is voorzien van twee kleine, onder rollaag staande vensters met glas-in-lood. Het dak is een met koper bekleed, half rond kegeldak. De absis staat tegen een iets hoger opgaande puntgevel met uitgemetselde bovenranden en een blind gevelveld aan weerszijden van de absis. Boven de linker hoek van de achtergevel staat een vrij hoge, verspringende schoorsteen. De noordwestelijke langsgewel bevat vijf vensters als die in de andere langsgewel. Het vanaf de zee uitkragende deel van de kap wordt aan de uiteinden ondersteund door een schotklamp. Tegen de gevel staat een blind uitbouwje onder met Hollandse pannen gedekt lessenaardak met uitgemetselde dakaanzetten.

Het inwendige van de kerk is in vrijwel oorspronkelijke staat bewaard gebleven. De kerkruimte heeft rechtgesloten, onder rollagen staande deuren, muren van schone baksteen onder een houten afsluiting, waarvan het middendeel een breed tongewelf is, dat aan weerszijden wordt gedragen door vier dunne, ronde ijzeren kolommen. Deze geven tevens de scheiding aan tussen het overwelfde middendeel en de lage, vlak afgesloten "zijbeuken", waardoor de kerk ook tot het type pseudobasiliek kan worden gerekend. Het gewelf wordt geleed door dunne, eveneens houten evenwijdige ribben, die doorlopen over de lagere plafonddelen. De kerk heeft een nog oorspronkelijk bankenplan van twee rijen met een middenpad en zijpaden. De vloeren van kerkruimte en altaarpodia zijn bedekt met tegels. Het priesterkoor heeft een halfronde, overwelfde absis met op het hogere, achterste podium een op gecanneleerde kolommen staande altaartafel. Het voorste, op het lagere deel van het podium staande altaar heeft een houten onderstel. De koor- of communiehekken zijn evenals de podiumtreden bedekt met gepolijste witgele natuursteen. Rechts van de absis staat een eveneens op een podium staand Jozef-altaar onder een beeld van Jozef dat, evenals het Mariabeeld links van de absis, is geplaatst op een uitgemetselde piëdestal. In de noord-west hoek van het gebouw bevindt zich de Mariakapel in een halfronde nis. Een niet meer als zodanig in gebruik zijnde biechtstoel in de noordelijke langsgewel is uitpandig. Tussen de kerkruimte en het eveneens uitpandige ingangsportaal in de zuidgevel bevindt zich een dubbele deur.

De houten orgelgalerij aan de noordkant van de kerkruimte heeft een borstwering met rasterpatroon en rust op twee ronde ijzeren kolommen. Het door Valcks en van Kouteren (Rotterdam) gebouwde orgel bestaat uit drie klimmende pijpvelden boven een houten kas. Onder de galerij bevindt zich in een gebogen muur de toegang naar de ronde doopkapel, in de basis van de toren. De doopkapel heeft een gemetseld koepelgewelf en bevat een zwaar, rond doopvont van natuursteen met koperen deksel, die staat in een verlaagd, cirkelvormig deel van de betegelde vloer. De diepliggende ramen zijn voorzien van afzaat. Op de scheiding van muur en gewelf ligt een muizentandfries. De torendelen hierboven zijn te bereiken via een trap met betonnen treden. De trap heeft in de binnenmuur een rechtgesloten opening met ijzeren balustrade, waardoor vanuit de hoogte in de doopkapel kan worden gekeken. Het open gedeelte onder de spits bevat een platform, waarop het mechaniek van het uurwerk aan de toren staat opgesteld. De balustradehekken hieromheen staan op betonnen poeren. De sacristie aan het zuidoostelijke deel van de kerk is onder meer voorzien van een stalen kluisdeur en een later ingebouwd keukentje.

Redengevende omschrijving

Het kerkgebouw is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- Het kerkgebouw is in cultuurhistorisch opzicht van belang vanwege de oorspronkelijke functie en als een bijzondere uitdrukking van het geestelijk leven in de Noordoostpolder.
- Het gebouw is van architectuurhistorisch belang vanwege de eenvoudige, maar afgewogen vormgeving van in- en exterieur en de samenhang ertussen.
- De kerk heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de situering en als essentieel en beeldbepalend onderdeel van de dorpsbebouwing.

- Het gebouw is tevens van waarde vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid van in- en exterieur.

Uiterdijkenweg 33, Luttelgeest

Postcode: 8315 PN
Complexnr: FLV-R-1401
Aantal onderd: 3
Nrs. Complexonderd: FLV-R-1401a;FLV-R-1401b;FLV-R-1401c

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

De BOERDERIJ voor gemengd bedrijf is in 1951-1952 gebouwd op kavel R94 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen schuur is een betonnen montageschuur van het type PD9, het door middel van een tussenlid met de schuur verbonden bakstenen woonhuis is een pachterwoning van het type La. De bij schuur van het type G3 dateert eveneens uit 1951-1952. De uit geprefabriceerde, betonnen onderdelen opgebouwde schuur is ontworpen door A.D, van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de firma N,V, Schokbeton te Kampen, de fabrikant van de betonnen prefabelementen. De ontwerpen voor de andere genoemde complexonderdelen zijn eveneens afkomstig van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken. Het complex wordt gecompleteerd door een detonerende nieuwe veeschuur, die buiten de bescherming valt.

Omschrijving

Klein agrarisch complex bestaande uit een dwars op de weg staand woonhuis, een hier loodrecht op staande en ermee door middel van een tussenlids verbonden montageschuur, en een eveneens dwars op de weg staande bij schuur. Alle complexonderdelen staan onder een met pannen gedekt zadeldak en zijn voorzien van rechtgesloten gevelopeningen.

Redengevende omschrijving

De boerderij is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en de architectuurhistorische waarde.

- De boerderij is van cultuurhistorische waarde vanwege de plaats die deze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van dit speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde agrarische complex.
- De samenstellende onderdelen van het boerderij complex zijn van architectuurhistorisch belang vanwege de innovatieve waarde op bouwtechnisch gebied en vanwege het bijbehorende materiaalgebruik.
- De boerderij is tevens van belang vanwege de ruime mate van gaafheid en vanwege de herkenbaarheid van de belangrijkste complexonderdelen.
- De boerderij heeft ensemblewaarde als een belangrijk onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie tot de Noordoostpolder.
- De boerderij is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.

Uiterdijkenweg 33, Luttelgeest

Postcode: 8315 PN
Complexnr.: FLV-R-1401
Nr. complexonderdeel FLV-R-1401a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De boerderij voor gemengd bedrijf is in 1952 gebouwd op kavel R94 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen montageschuur is van het type PD9, het door middel van een tussenlid met de schuur verbonden woonhuis is een PACHTERSWONING van het type La. Het ontwerp voor de pachterwoning is van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond, in schone baksteen met geteerde trasramen opgetrokken woonhuis met verdieping onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak. Alle gevelopeningen zijn rechtgesloten en staan voornamelijk onder een rollaag. De op het noorden gerichte langsgevel bevat een iets terugliggende, boven een gemetseld stoepje, binnen een houten omlijsting en onder een bovenlicht staande deur met zesruits raam. De smalle lichtspleet links van de deur bevat een toiletraampje. Het keukenvenster hier links van is voorzien van een kruisraam. Het eenruits-venster rechts van de deur staat binnen een brede houten lijst. De verdiepingsvensters zijn een klein venster boven de deur en aan weerszijden een slaapkamervenster met stalen ramen. De westelijk kopgevel is een topgevel met links op de begane grond een groot venster met driedelig stalen raam van de woonkamer en twee verdiepingsvensters. De gevel wordt bekroond door een uit het muurvlak voortkomende opgemetselde schoorsteen. De gevelcompositie wordt mede bepaald door het rechts aan de gevel (b.g.) bevestigde houten muurhek voor rozen en klimplanten.

De zuidelijke langsgevel bevat op de begane grond een venster met vierruits stalen raam (1.) en een breed venster met achtruits stalen raam (r.). Op de verdieping bevinden zich een tweedelig venster boven het linker woonkamervenster en twee kleinere éénruits-venster boven het rechter kamerraam.

De oostelijke kopgevel is door middel van het tussenlid verbonden met de schuur. De gevel is voorzien van een opgemetselde schoorsteen als die op de westgevel.

Het eveneens onder een met pannen gedekt zadeldak staande tussenlid bevat aan noordzijde een dubbele opgeklampte deur onder tweedelig bovenlicht en een venster er rechts van. De zuidzijde bevat een enkele deur met gedeeld bovenlicht en een venster hier links van. Het huis heeft nog de oorspronkelijke ruimteindeling, die echter voor de bescherming van ondergeschikt belang is.

Redengevende omschrijving

De pachterwoning is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De boerenwoning is van cultuurhistorische waarde als onderdeel van een boerderij die een bijzondere plaats inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van deze speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde woning,
- De woning is van architectuurhistorisch belang vanwege de sobere vormgeving, die karakteristiek is voor de bouwtijd,
- De woning is tevens van belang vanwege de grote mate van gaafheid en vanwege de herkenbaarheid,
- De woning heeft ensemblewaarde als belangrijk onderdeel van een complex, dat karakteristiek is voor de polder en in nauwe relatie staat tot de overige bebouwing in de Noordoostpolder,

Uiterdijkenweg 33, Luttelgeest

Postcode: 8315 PN
Complexnr.: FLV-R-1401
Nr. complexonderdeel: FLV-R-1401b

OBJECTGEVENS

Inleiding

De boerderij voor gemengd bedrijf is in 1952 gebouwd op kavel R94 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen SCHUUR is een montageschuur met langsdeel van het type PD9. De geprefabriceerde schuur is ontworpen door A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de firma N.V. Schokbeton te Kampen, de fabrikant van de betonnen prefabelementen. De ontwerpen voor de andere genoemde gebouwen zijn eveneens afkomstig van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond in betonnen elementen opgetrokken schuur onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak. Op het dak staat een reeks van vijf cilindrische ventilatiekokers met afdekkapjes.

In de op het noorden gerichte kopgevel is het jaartal 1951 vermeld, het jaar waarin de betonnen geveldelen zijn gegoten. De gevel wordt geleed door de verstevigingsribben. De gevel bevat van links naar rechts een klein toiletraam, een brede schuifdeur voor de tas, drie zesruits- vensters met ventilatierichel in de onderdorpels, twee onder een drieruits bovenlicht staande, uit een boven- en een onderdeur samengestelde staldeuren en vervolgens drie vensters als die links van deze deuren. De geveltop wordt in de punt verlevendigd door een open rasterpatroon, waarin de rechthoeken om en om zijn ingevuld met andreaskruisen.

De oostelijke langsgevel (tasgevel) is van rechts naar links voorzien van twee blinde segmenten, een opgeklampte deur onder een drieruits-bovenlicht, twee blinde segmenten, een segment met een zesruits-venster, twee blinde segmenten, een zesruits-venster, wederom twee blinde gevelsegmenten, vervolgens een schuifdeur, een blind segment, een zesruits-venster en geheel links vijf blinde segmenten voor de varkensstal, waarvan de meest linkse smaller is. De zuidelijke kopgevel heeft een symmetrische indeling met van links naar rechts een uit een boven- en een onderdeur samengestelde staldeur onder een drieruits-bovenlicht, een gekoppeld vierruits- en een zesruits-venster met ventilatieopening in de onderdorpels, wederom een staldeur als die links in de gevel. In het midden van de gevel staan vier gekoppelde zesruits vensters als de hiervoor genoemde. De vensters en de deuren in het rechter geveldeel staan spiegelbeeldig ten opzichte van die in het linker geveldeel. De opengewerkte top van de gevel is identiek aan die van de noordgevel. De westelijke langsgevel (stalgevel) is van rechts naar links ingevuld met één vierruits en zes zesruits-vensters als die in de kopgevels, een uit een boven- en een onderdeur samengestelde staldeur onder driedelig bovenlicht en vervolgens achts venster als die rechts van de deur.

Het voor de bescherming van ondergeschikt belang zijnde inwendige van de schuur is in de loop van de tijd enigszins gewijzigd. De ongelijkbenige kniespanten van gelamineerd hout, die slechts de tasruimte overspannen, zijn gehandhaafd.

Redengevende omschrijving

De schuur is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De schuur is van cultuurhistorische waarde vanwege de plaats die ze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van deze speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde landbouwschuur.
- De schuur is van algemeen architectuurhistorisch belang vanwege de innovatieve waarde op bouwtechnisch gebied en vanwege de materiaaltoepassing.

- De schuur is tevens van belang vanwege de ruime mate van gaafheid en vanwege de herkenbaarheid.
- De schuur heeft ensemblewaarde als een essentieel onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie tot de Noordoostpolder.
- De schuur heeft bovendien zeldzaamheidswaarde vanwege de hiervoor genoemde kwaliteiten.

Uiterdijkenweg 33, Luttelgeest

Postcode: 8315 PN
Complexnr.: FLV-R-1401
Nr. complexonderdeel: FLV-R-1401c

OBJECTBESCHRIJVING

Inleiding

Boerderij voor gemengd bedrijf, in 1952 gebouwd op kavel R94 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen montageschuur is van het type PD9. De vrijstaande woning is van het type La. De BIJSCHUUR is een kapschuur van het type G3, die evenals de andere gebouwen op het erf is ontworpen door de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken. Door onder meer een ingrijpende gevelwijziging is de schuur voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Omschrijving

De bij schuur is opgetrokken in baksteen vanuit een rechthoekige plattegrond en staat onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak, waarvan het noordelijke dakschild langer is. De schuur heeft door diverse wijzigingen veel van het oorspronkelijke aanzien verloren. De noordelijke langsegevel is voorzien van drie getoogde gevelopeningen voor de mestluiken. De westelijke kopgevel is voorzien van brede schuifdeuren en een klein betonnen venster onder rollaag er rechts van. De oostelijke kopgevel bevat een uit een onder- en een bovendeur samengestelde deur met bovenlicht onder rollaag en een klein betonnen venster rechts ervan. De zuidelijke langsegevel is nieuw. Het betreft een gemetselde invulling van de oorspronkelijk open schuurzijde. Het inwendige is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Redengevende omschrijving

De schuur is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde.

- De schuur heeft cultuurhistorisch waarde vanwege de plaats die ze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van deze speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde schuur.
- De schuur heeft ensemblewaarde als essentieel onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie tot de Noordoostpolder.

Baarloseweg 4-II, Marknesse

Postcode: 8316 SE
Complexnr: FLV-R-34
Aantal onderd: 3
Nrs. Complexonderd: FLV-R-34a;FLV-R-34b;FLV-R-34c

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer gebouwd TUINBOUWBEDRIJF met vrijstaande pachterwoning op kavel R45b. De woning is van het type W, de schuur is van het type N. Beide objecten zijn gebouwd in 1956 naar een ontwerp van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. De houten wagenberging annex loods en paardenstal dateert evenals de aanbouw aan de schuur uit 1957.

Omschrijving

Een uit drie vrijstaande onderdelen samengesteld complex, bestaand uit een in baksteen opgetrokken woonhuis, een eveneens bakstenen schuur en een houten berging. Alle complexonderdelen staan onder zadeldak en zijn voorzien van rechtgesloten gevelopeningen.

Redengevende omschrijving

Het tuindersbedrijf is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- Het tuinderscomplex heeft cultuurhistorische waarde omdat het een bijzondere plaats inneemt in de ontwikkeling van de agrarische bedrijfsgebouwen in Nederland en omdat het behoort tot een type dat speciaal is ontworpen voor de Noordoostpolder.
- Het complex heeft tevens ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang tussen de samenstellende onderdelen en vanwege de specifieke relatie met de verkaveling van de Noordoostpolder en de karakteristieke polderbebouwing.
- Het tuindersbedrijf is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid der gebouwen.
- Het complex is ook belangrijk vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van de exterieuren.

Baarloseweg 4-II, Marknesse

Postcode: 8316 SE
Complexnr.: FLV-R-34
Nr. complexonderdeel: FLV-R-34a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer gebouwd tuindersbedrijf met vrijstaande PACHTERSWONING op kavel R45b. De woning is van het type W en is inwendig gemoderniseerd, maar heeft een nog vrijwel gaaf exterieur. De woning is evenals de stenen schuur gebouwd in 1956 naar een ontwerp van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afd. Noordoostpolderwerken. De houten wagenberging annex loods dateert evenals de aanbouw aan de schuur uit 1957.

Omschrijving

De vanuit een rechthoekige plattegrond opgetrokken pachterwoning met verdieping is opgetrokken in baksteen en staat onder een met pannen gedekt zadeldak met daksschilden van verschillende lengte, waarvan de kortere is voorzien van een vrij smalle, en de langere van een bredere schoorsteen. Aan de westzijde van het zadeldak is een rookgasafvoer geplaatst. Alle gevelopeningen zijn rechtgesloten. Een deel van de vensters bevat de oorspronkelijke, stalen ramen. De westelijke langsgewel heeft op de begane grond een schuifdeur in het midden van de gevel. De verdiepingsvensters staan tegen de dakrand aan. Links in deze bouwlaag staan twee vierkante vensters met openslaande stalen ramen. De kleinere, liggende vensters er rechts van staan verder uit elkaar en bevatten klappaampjes. De vensters in de zuidelijke kopgevel bevatten stalen ramen en staan onder rollagen. Links op de begane grond bevindt zich een vierkant venster en rechts een hoger rechthoekig venster. De verdieping is voorzien van één venster.

De minder hoog opgaande, achterste langsgewel bevat een voordeur met zijlicht. De verdieping heeft rechts een tegen de dakrand aanliggend venster met stalen klappaam en ongeveer in het midden een deels in het dakschild stekend venster. Links tegen de gevel staat een verdiepingloze uitbouw (bijkeuken\schuur) onder plat dak.

De vierzijdige uitbouw heeft een onregelmatige plattegrond met gevels die in verschillende hoeken ten opzichte van elkaar staan. De westelijke zijde is van hout (staande planken) en bevat een aaneengesloten reeks van vijf bovenramen. In de korte, loodrecht op de zuidgevel van het huis staande zijde staat een deur met een kruisraam. De andere uitbouwgevels zijn blind.

De noordelijke kopgevel bevat rechts op de begane grond een groot, vierkant venster met het oorspronkelijke, uit de gevel stekende kozijn. Links op de begane grond bevindt zich een liggend venster.

Redengevende omschrijving

De pachterwoning is belangrijk als essentieel onderdeel van een complex dat van algemeen belang is vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De pachterwoning heeft (cultuur)historische waarde omdat het deel uitmaakt van een complex dat een bijzondere plaats inneemt in de ontwikkeling van de agrarische bedrijfsgebouwen in Nederland.
- Het huis heeft tevens ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang met de overige complexonderdelen.
- Het huis is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.
- Het huis is ook belangrijk vanwege de herkenbaarheid en de ruime mate van gaafheid van het exterieur.

Baarloseweg 4-II, Marknesse

Postcode: 8316 SE
Complexnr.: FLV-R-34
Nr. complexonderdeel: FLV-R-34b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer gebouwd tuindersbedrijf met vrijstaande pachterwoning op kavel R45b. De woning is van het type W, de BIJSCHUUR voor de "berging van bloembollen" is van het type N. De schuur is gebouwd in 1956 naar een ontwerp van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. Een houten wagenberging annex loods dateert evenals de aanbouw aan de schuur uit 1957 .

Omschrijving

De vanuit een rechthoekige plattegrond, in schone baksteen opgetrokken bedrijfsschuur staat onder een met asbestcementgolfplaten gedekt zadeldak en is voorzien van rechtgesloten gevelopeningen en een ronde, op de nok geplaatste ontluchtingspijp met schotelvormig afdekkapje. Het lessenaardak van de uit 1957 daterende aanbouw aan de zuidzijde is eveneens gedekt met golfplaten.

Het aanzien van de oostelijke kopgevel wordt grotendeels bepaald door dubbele, aan een betonnen kozijn en kruisgehengen bevestigde inrijdeuren. De houten geveltop boven de deur bestaat uit staande planken. De dubbele deur in het toegevoegde linker geveldeel staat onder een betonnen latei.

De noordelijke langgevel bevat een uit een boven- en een onderdeur samengestelde deur en een hoog in de gevel geplaatst breed venster dat is samengesteld uit een aaneengesloten reeks van acht ramen. De westelijke kopgevel bevat een reeks van drie door wit geschilderde omlijstingen geaccentueerde éénruits-vensters en een kleine ontluchtingsopening. De geveltop wordt geaccentueerd door een uitgemetselde 'tenant'. Het toegevoegde rechter geveldeel is blind. De lage zuidgevel van de toevoeging bevat drie, hoog in de gevel staande vensters met reeksen van vijf aaneengesloten ramen.

Redengevende omschrijving

De schuur is belangrijk als essentieel onderdeel van een complex dat van algemeen belang is vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De schuur heeft (cultuur)historische waarde omdat het deel uitmaakt van een complex dat een bijzondere plaats inneemt in de ontwikkeling van de agrarische bedrijfsgebouwen in Nederland.
- De schuur heeft tevens ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang met de overige complexonderdelen.
- De schuur is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.
- De schuur is ook belangrijk vanwege de herkenbaarheid en de ruime mate van gaafheid van het exterieur.

Baarloseweg 4-II, Marknesse

Postcode: 8316 SE
Complexnr.: FLV-R-34
Nr. complexonderdeel: FLV-R-34c

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer gebouwd tuindersbedrijf met vrijstaande pachterwoning op kavel R45b. De woning is van het type W, de schuur is van het type N. Beide objecten zijn gebouwd in 1956 naar een van 1954 daterend ontwerp van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afd. Noordoostpolderwerken. De door H. de Kok (Hoorn) ontworpen houten WAGENBERGING annex LOODS en PAARDENSTAL van een niet met naam bekend type dateert evenals de aanbouw aan de schuur uit 1957.

Omschrijving

De vanuit een rechthoekige plattegrond, grotendeels in gerabatte planken opgetrokken wagenberging met opslagruimte en paardenstal staat onder een met golfplaten gedekt zadeldak met dakschilden van ongelijke lengte. De westelijke, op het erf georiënteerde langszijde was oorspronkelijk open. Deze bevat nu een excentrisch geplaatste opening met deuren aan weerszijden.

De noordelijke kopgevel bevat een klein venster voor de paardenstal. De onder een langer dakschild staande oostelijke langszijde is blind, evenals de zuidelijke kopgevel.

Redengevende omschrijving

De wagenberging met paardenstal is belangrijk als onderdeel van een complex dat van algemeen belang is vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De wagenberging heeft (cultuur)historische waarde omdat het deel uitmaakt van een complex dat een bijzondere plaats inneemt in de ontwikkeling van de agrarische bedrijfsgebouwen in Nederland.
- De berging heeft tevens ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang met de overige complexonderdelen.
- De berging is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.
- De berging is ook belangrijk vanwege de grote mate van gaafheid en de herkenbaarheid van het exterieur.

Blokzijlerweg 1, Marknesse

Postcode: 8316 RB
Complexnr: FLV-R-88
Aantal onderd: 2
Nrs. Complexonderd: FLV-R-88a;FLV-R-88b

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer, op kavel S69c gebouwd TUINDERSBEDRIJF (fruitteelt) met vrijstaande woning. De woning is van het type S III (ontwerp 1960), de schuur is van type P (ontwerp 1958) . Beide zijn gebouwd in 1962 naar ontwerp van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. Het complex is identiek aan dat aan Blokzijlerdwarsweg 11.

Omschrijving

Klein, op een hoekkavel gesitueerd tuindersbedrijf met een woonhuis en een schuur, die beide in baksteen zijn opgetrokken, voorzien zijn van rechtgesloten gevelopeningen en staan onder met pannen gedekte zadeldaken.

Redengevende omschrijving

Het tuindersbedrijf is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde.

- Het tuindersbedrijf heeft cultuurhistorische waarde omdat het een bijzondere plaats inneemt in de ontwikkeling van de agrarische gebouwen in Nederland en behoort tot een type dat speciaal is ontworpen voor de Noordoostpolder.
- Er is sprake van ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang tussen de complexonderdelen en vanwege de specifieke relatie met de Noordoostpolder en de karakteristieke polderbebouwing.
- Het tuindersbedrijf is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.
- Het complex is ook van belang vanwege de vrij grote mate van gaafheid van het exterieur en vanwege de herkenbaarheid van de samenstellende onderdelen.

Blokzijlerweg 1, Marknesse

Postcode: 8316 RB
Complexnr.: FLV-R-88
Nr. complexonderdeel: FLV-R-88a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer, op kavel S69c gebouwd tuindersbedrijf (fruitteelt) met vrijstaande PACHTERSWONING. De woning is van het type S III (ontwerp 1960), de schuur is van type P (ontwerp 1958). Beide zijn gebouwd in 1962 naar ontwerp van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond in schone baksteen opgetrokken hoofdvolume met een eveneens rechthoekige uitbouw (bijkeuken) aan de achterzijde. De woning heeft rechtgesloten gevelopeningen, waarvan de bewegende vensterdelen van staal zijn, en staat onder een met pannen gedekt zadeldak met op ijzeren schoren rustende dakgoten. De bakstenen gevels hebben geteerde plinten.

De voorste (zuidoostelijke) kopgevel is een puntgevel met links op de begane grond een venster en rechts de onder rollaag en uit de gevel stekende "luifelsteunen" staande entree met niet meer oorspronkelijke deur en zijlicht. Op de verdieping bevindt zich een venster met dubbel raam onder een beschot van staande planken. De linker (zuidoostelijke) langsgevel bevat een groot venster, waarvan de kozijnen oorspronkelijk uitkraagden, en een klein, hoog in de gevel liggend venster. Uit het dakschild hierboven steekt een kleine rechthoekige dakkapel.

De achterste kopgevel heeft op de begane grond een venster met dubbel stalen raam als het verdiepingsvenster in de andere kopgevel. Het onder een houten beschot van staande planken staande venster is vergelijkbaar.

De uitbouw met bijkeuken aan deze zijde staat onder een plat dak en heeft een blinde, uit baksteen opgetrokken kopse zijde en twee uit liggende planken opgetrokken langs zijden met aaneengesloten, vierdelige bovenlichten en een lattendeur in de noordwestzijde.

De noordwestelijke langsgevel bevat een laag in de gevel liggend venstertje voor de proviandruimte, een enkelruits-venster links in de gevel en rechts in de gevel twee vensters met bovenramen. De vensters staan onder rollagen. Uit het dakschild hierboven steken een rechthoekige dakkapel, een hoge, vanaf de dakvoet oprijzende, gemetselde schoorsteen en een minder hoge, vrijwel tegen de nok aanstaande, eveneens gemetselde schoorsteen. Het huis heeft nog de oorspronkelijke ruimteindeling.

Redengevende omschrijving

Het woonhuis is van algemeen belang als onderdeel van een complex met cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- Het woonhuis heeft waarde als onderdeel van een complex dat van cultuurhistorisch belang is vanwege de bijzondere plaats die het inneemt in de ontwikkeling van de agrarische gebouwen in Nederland en behoort tot een type dat speciaal is ontworpen voor de Noordoostpolder.
- Er is sprake van ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang tussen de complexonderdelen en vanwege de specifieke relatie met de Noordoostpolder en de karakteristieke polderbebouwing.
- Het woonhuis is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.
- Het huis is ook van belang vanwege de herkenbaarheid en de vrij grote mate van gaafheid van het exterieur.

Blokzijlerweg 1, Marknesse

Postcode: 8316 RB
Complexnr: FLV-R-88
Nr. complexonderdeel: FLV-R-88b

OBJECTBESCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer, op kavel S69c gebouwd tuindersbedrijf (fruitteelt) met vrijstaande woning. De woning is van het type S III (ontwerp 1960), de SCHUUR is van type P (ontwerp 1958) . Beide zijn gebouwd in 1962 naar ontwerp van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond, in schone baksteen boven een donkere plint opgetrokken bedrijfsschuur onder een met pannen gedekt zadeldak. Beide kopgevels zijn puntgevels met dubbele, opgeklampte inrijdeuren aan kruisgehengen. Rechts in een van de langsgevels staat een enkele deur. De andere langsgevel bevat vier onder rollagen staande vensters. De langsgevels liggen iets terug, waardoor de hoeken van de kopgevels als hoeklisenen functioneren. Het inwendige van de schuur bevat drie gebogen, gelijkbenige kniespanen van gelamineerd hout.

Redengevende omschrijving

Het tuindersbedrijf is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde.

- De schuur heeft waarde als onderdeel van een complex dat van cultuurhistorisch belang is vanwege de bijzondere plaats die het inneemt in de ontwikkeling van de agrarische gebouwen in Nederland en behoort tot een type dat speciaal is ontworpen voor de Noordoostpolder.
- Er is sprake van ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang tussen de complexonderdelen en vanwege de specifieke relatie met de Noordoostpolder en de karakteristieke polderbebouwing.
- De schuur is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.
- De schuur is ook van belang vanwege de herkenbaarheid en de vrij grote mate van gaafheid van het exterieur.

Blokzijlerweg 10, Marknesse

Postcode: 8316 RC
Complexnr: FLV-R-84
Aantal onderd: 2
Nrs. Complexonderd: FLV-R-84a;FLV-R-84b

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer, op kavel S84 gebouwde BOERDERIJ voor akkerbouw. De vrijstaande pachterwoning van het type OW is gebouwd in 1949. Dergelijke houten woningen zijn in Nederland na de Tweede Wereldoorlog door het Ministerie van Wederopbouw als bouwpakketten uit Oostenrijk geïmporteerd. In 1948 werden er 96 van deze als 'Oostenrijkse woningen' bekende montagewoningen toegewezen aan de NOP. De Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken plaatste in 1948-1949 een aantal van deze als tijdelijk onderkomen bedoelde woonhuizen bij agrarische bedrijven. De betonnen montageschuur van het type PCI is gebouwd in 1953. Deze is speciaal voor de Noordoostpolder ontworpen door A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de firma N.V. Schokbeton te Kampen.

Omschrijving

De boerderij bestaat uit een houten pachterwoning die door middel van een in 1959 gebouwd tussenlid met een hier dwars opstaand, eveneens houten schuurtje is verbonden. De bebouwing van het erf wordt gecompleteerd door een vrijstaande betonnen montageschuur. Alle samenstellende complexonderdelen staan onder met pannen gedekte zadeldaken.

Redengevende omschrijving

De boerderij is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde. De boerderij is van cultuurhistorische belang omdat deze een bijzondere plaats inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland. De boerderij behoort tot een in technisch en materieel opzicht vernieuwend type dat speciaal is ontworpen voor de Noordoostpolder en is derhalve tevens van groot belang vanwege de innovatieve waarde en het pionierskarakter.

- De boerderij heeft architectuurhistorische waarde als een bijzondere uitdrukking van de geschiedenis van de bouwtechniek en de ermee samenhangende bijzondere vormgeving en materiaalgebruik.
- Er is sprake van ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang tussen de samenstellende complexonderdelen en vanwege de specifieke relatie met de Noordoostpolder en de karakteristieke polderbebouwing.
- Het boerderij is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.
- Het complex is ook van belang vanwege de vrij grote mate van gaafheid van het exterieur en de herkenbaarheid van de samenstellende onderdelen.

Blokzijlerweg 10, Marknesse

Postcode: 8316 RB
Complexnr.: FLV-R-84
Nr. complexonderdeel: FLV-R-84a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer, op kavel S84 gebouwde boerderij voor akkerbouw. De vrijstaande PACHTERSWONING van het type OW is gebouwd in 1949. Dergelijke houten woningen zijn in Nederland na de Tweede Wereldoorlog door het Ministerie van Wederopbouw als bouwpakketten uit Oostenrijk geïmporteerd. In 1948 werden er 96 van deze als 'Oostenrijkse woningen' bekende montagewoningen toegewezen aan de NOP. De Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken plaatste in 1948-1949 een aantal van deze als tijdelijk onderkomen bedoelde woonhuizen met schuurtjes als pachterwoning bij agrarische bedrijven. Het woonhuis is verbonden met een erachter staand schuurtje door middel van een in 1959 gebouwd tussenlid.

Omschrijving

De Oostenrijkse woning is opgebouwd vanuit een rechthoekige plattegrond. De gevels zijn opgetrokken in bruin geteerde, staande planken boven een onderbouw van beton met een ijzeren bovenrand. De woning staat onder een met verbeterde Hollandse pannen (oranje) gedekt zadeldak met steile dakschilden met een flauwe zeeg en een gemetselde schoorsteen op de nok. Alle - voor een groot deel gewijzigde - gevelopeningen zijn rechtgesloten en samengesteld uit wit geschilderd, met de gevels contrasterend houtwerk.

- De gevelopeningen in de rechter (westelijke) kopgevel zijn niet oorspronkelijk. Zowel de terrasdeuren als de brede zoldervensterpartij zijn gewijzigd.
- In de evenwijdig aan de weg staande, noordelijke langgevel staan twee relatief kleine vensters met eveneens gewijzigde ramen.
- De oostelijke kopgevel bevat op de begane grond links van de voordeur twee kleine vensters en rechts van de deur een toegevoegd venster. De ook niet oorspronkelijke ramen van de verdiepingsvensters zijn als die in de andere kopgevel.
- De zuidgevel is door middel van een in 1959 toegevoegd tussenlid verbonden met een houten, onder een met pannen gedekt zadeldak staand schuurtje, dat gelijktijdig met de woning is gebouwd. Links van het tussenlid is de gevel voorzien van een niet oorspronkelijk venster met bovenlicht en een toegevoegd vierkant venster. Uit het dakschild boven deze gevel steekt een grote, in 1994 toegevoegde dakkapel.
- De pachterwoning heeft nog de oorspronkelijke ruimtendeling.

Redengevende omschrijving

Het woonhuis is van algemeen belang als onderdeel van een complex met cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- Het huis heeft cultuurhistorische waarde als onderdeel van een agrarisch complex dat een bijzondere plaats inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en behoort tot een type dat speciaal is ontworpen voor de Noordoostpolder.
- Het woonhuis is van architectuurhistorisch belang als karakteristiek onderdeel van een complex met innovatieve waarde op bouwtechnisch gebied.
- Er is tevens sprake van ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang tussen de complexonderdelen en vanwege de specifieke relatie met de Noordoostpolder en de karakteristieke polderbebouwing.

Blokzijlerweg 10, Marknesse

Postcode: 8316 RB
Complexnr: FLV-R-84
Nr. complexonderdeel: FLV-R-84b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

In opdracht van de Directie van de Wieringermeer, op kavel S84 gebouwde boerderij voor akkerbouw. De vrijstaande houten woning van het type OW (Oostenrijkse woning) is gebouwd in 1949. De Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken plaatste in 1948-1949 een aantal van deze als tijdelijk onderkomen bedoelde woonhuizen bij agrarische bedrijven. De speciaal voor de Noordoostpolder ontworpen betonnen MONTAGESCHUUR van het type PCI is gebouwd in 1953. Deze zogenaamde schokbetonschuur met langsdeel is ontworpen door A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de firma N.V. Schokbeton te Kampen.

Omschrijving

De vanuit een rechthoekige plattegrond opgetrokken schuur links van de woning is voorzien van betonnen gevels en staat onder een zadeldak, dat is gedekt met rode, boven rieten matten liggende, verbeterde Hollandse pannen. Op de nok staat een cilindrische ontluchtingspijp met schotelvormig afdakje. Zowel de geprefabriceerde gevelelementen als het dak zijn bevestigd aan zogenaamde "NEMAHO" spanten van gelamineerd hout. Alle gevelopeningen in de schuur zijn rechtgesloten en staan in gevels die worden verlevendigd door de verstevigingsribben van de betonelementen. De vensters zijn voorzien van betonnen vier- of zesruitsramen. De geprefabriceerde onderdelen van de schuur zijn volgens het jaartal in de voorgevel vervaardigd in 1952. De voorste, naar de weg gekeerde kopgevel (noordzijde) bevat van links naar rechts een grote schuifdeur voor de tasruimte, een brede vensterpartij met een reeks van vier aaneengesloten ramen met roedenverdeling en een brede, uit een boven en een onderdeur samengestelde, onder driedelig bovenlicht staande deur.

De opengewerkte top van de gevel is voorzien van decoratief aandoend rasterwerk met traceringen in de vorm van Andreaskruisen. De linker langsgevel (oostzijde) bevat drie zesruits-vensters en een onder een driedelig bovenlicht staande deur.

Rechts in de achterste kopgevel (zuidzijde) staat een grote schuifdeur, die in het verlengde staat van de schuifdeur in de andere kopgevel. De kleinere schuifdeur voor de berging links in de gevel is de vervanger van een smallere deur. Tussen de deuren ligt een brede vensterpartij met een reeks van vier aaneengesloten zesruits-ramen. De opengewerkte top is als die van de andere kopgevel. De rechter langsgevel (westzijde) is van rechts naar links voorzien van; een venster met ventilatiedorpel, een uit een boven- en een onderdeur samengestelde deur onder driedelig bovenlicht, een aaneengesloten reeks van vier vensters met ventilatiedorpels, wederom een uit een boven- en een onderdeur samengestelde deur onder driedelig bovenlicht, een reeks van drie vensters, een schuifdeur voor de berging, een zesruits-venster en een venster met kruisraam.

Het inwendige van de schuur is gewijzigd met het verwijderen van de paardenstallen. De tas van de vier spantvakken tellende schuur bezit drie ongelijkbenige, gebogen kniespanten van gelamineerd hout, de zogenaamde Nemahospanten. Deze zijn door middel van calven verbonden met de daksporen boven de niet door de kniespanten overspannen ruimtes, waar oorspronkelijk de berging en de stallen waren gesitueerd.

Redengevende omschrijving

De schuur is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De schuur is van cultuurhistorische belang omdat deze een bijzondere plaats inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland. De schuur behoort tot een in technisch en materieel opzicht vernieuwend type, dat speciaal is ontworpen voor de Noordoostpolder en van groot belang is vanwege de innovatieve waarde en het pionierskarakter.
- De schuur heeft architectuurhistorische waarde als een bijzondere uitdrukking van de geschiedenis van de bouwtechniek en de ermee samenhangende bijzondere vormgeving en materiaalgebruik.
- Er is tevens sprake van ensemblewaarde vanwege de visuele en functionele samenhang met de overige complexonderdelen en vanwege de specifieke relatie met de Noordoostpolder en de karakteristieke polderbebouwing.
- De schuur is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.
- De schuur is ook van belang vanwege de grote mate van gaafheid van in- en exterieur en vanwege de herkenbaarheid.

G. Lokkenstraat 30, Marknesse

Postcode: 8316 BK
Complexnaam: Heilige Ireneüs
Complexnr: M13
Aantal onderd: 2
Nrs. Complexonderd: M13a;M13b

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

Complexje bestaand uit een r.k KERK en een hier door middel van een tussenlid mee verbonden PASTORIE. De r.k. kerk van Marknesse en de pastorie zijn gebouwd in 1956 (eerste steen dd 11 juni 1956), in opdracht van het r.-k. Kerkbestuur van de Heilige Ireneüs Parochie te Marknesse. De ontwerper van het kerkelijk complex was de Deventer architect A. Vosman, die ook tekende voor de r.k. kerk te Bant. De kerk is van het basiliektype en is gebouwd in een traditionalistische stijl, die verwant is aan de architectuur van de Delftse School en aan de middeleeuwse kerkgebouw. Verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden was de Bussumse firma G. Kasteleins. De kerk is een in stedenbouwkundig opzicht belangrijk element in het dorpsbeeld en is in vrijwel oorspronkelijke staat bewaard is gebleven.

Complexomschrijving

Klein, in schone baksteen uitgevoerd kerkelijk complex, bestaand uit een onder zadeldak staand kerkgebouw en een tegelijkertijd gebouwde, onder schilddak staande pastorie, die door middel van een tussenlid met zaaltje is verbonden met het kerkgebouw.

Redengevende omschrijving

Het kerkelijke complex is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- Het kerkelijk complex heeft cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie en als bijzondere uitdrukking van het geestelijke en culturele leven in de Noordoostpolder.
- Het complex heeft architectuurhistorische waarde vanwege de sobere, maar afgewogen vormgeving van de complexonderdelen, die zeer karakteristiek is voor veel architectuur in de polder.
- Het complex heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de bijzondere situering, als beeldbepalend onderdeel van de stedenbouwkundige aanleg van Marknesse en vanwege de samenhang tussen de complexonderdelen.
- Het complex is tevens van waarde vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid van exterieur en interieur van de complexonderdelen.

G. Lokkenstraat 30, Marknesse

Postcode: 8316 BK

Complexnr.: M13

Nr. complexonderdeel: M13a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De KERK van de r.k te Marknesse kerk en de hiermee door middel van een tussenlid verbonden pastorie zijn gebouwd in 1956 (eerste steen d.d. 11 juni 1956) in opdracht van het r.k. Kerkbestuur van de Heilige Ireneüs Parochie. De ontwerper van het kerkelijk complex was de Deventer architect A. Vosman. De kerk is van het type basiliek met een door lage zijbeuken geflankeerd middenschip, waarin een orgel staat van de firma Valcks van Kouteren. De kerk is gebouwd in een historiserende, traditionalistische stijl, die verwant is aan de architectuur van de Delftse School en aan de middeleeuwse kerkgebouw. Verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden aan het complexje was de Bussumse firma G. Kasteleins. De kerk is een in stedenbouwkundig opzicht belangrijk element in het dorpsbeeld (als afsluiting van de Groene Zoom) en heeft een exterieur, dat evenals het interieur, in vrijwel oorspronkelijke staat bewaard is gebleven.

Omschrijving

Vanuit een vrijwel rechthoekige plattegrond, in schone baksteen opgetrokken kerkgebouw met een schip onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak. Dezelfde pannen bedekken ook de lessenaardaken van de zijbeuken en het zadeldak van de boven de hoofdentree staande klokkentoren. De vensters in het kerkgebouw zijn grotendeels rondboogvormig en voorzien van onderdorpels met afzaat en in stalen stijlen en regels bevat glas-in-lood.

Het symmetrische vooraanzicht van de kerk wordt gedomineerd door de toren, waarvan het zadeldak dwars op de kap van het schip staat. De boven een gemetselde stoep, in een rondboogvormig spaarveld staande entree bestaat uit een dubbele paneeldeur met een sluitsteen in de betonnen omlijsting.

Het onderste deel van de toren heeft een steunbeer aan weerszijden. In het midden van de gevel staat een beeldhouwd reliëf van een Madonna met kind. De bovenkant van de toren bevat drie rondbooggalmgaten met ijzeren sierhekjes. De kopse zijden van de toren zijn vlak boven de zijbeuken voorzien van twee smalle rondboogvensters en een eveneens smal galmgat ter hoogte van de andere galmgaten. De drie galmgaten aan de achterzijde van de toren zijn als die aan de voorzijde. De torenkap wordt bekroond door een vergulde bol met een kruis en een eveneens vergulde weerhaan.

De kopgevels van de zijbeuken aan weerszijden van de toren bevatten een klein venster en worden afgedekt door een rollaag. De langsgevel van de linker zijbeuk is door middel van vijf steunberen in vier traveeën verdeeld, die alle twee vensters bevatten. De afgeschuinde bovenkant van de steunberen wordt afgedekt door tegels. De boven het lessenaardak van de zijbeuk staande gevelpartij van het schip is door vier vergelijkbare steunberen verdeeld in drie traveeën die elk een rond venster bevatten. In de achterste kopgevel van zowel deze als de andere zijbeuk staan twee vensters als die in de langsgevels.

De achterzijde van het kerkgebouw wordt gedomineerd door de hoog opgaande halfronde absis van het koor onder een met koperen roeven gedekt, half kegeldak met een eveneens koperen dakgoot. Het koor bevat twee vensters. De vlakke kopgevel van schip hierboven is blind en draagt op de zuidoostelijke hoek een accent in de vorm van een smalle schoorsteen.

De zuidelijke langszijde is vergelijkbaar met de noordelijke. De linker travee bevat echter een deur met diagonale kraalschroten, die staat onder een rond oeil de boeuf. De rechter travee vormt de verbinding met het tussenlid.

Het inwendige van de kerk is in vrijwel oorspronkelijke staat bewaard gebleven en heeft grote overeenkomsten met dat van de r.k. kerk te Bant. De kerk wordt gekenmerkt door het veelvuldig gebruik van gemetselde gewelven, bogen en muren van schone baksteen en deuren met kraalprofiel. De kerkruimte wordt in de lengte en in de breedte in drieën gedeeld door grote rondbogen, waartussen de koepelgewelven liggen. De gewelvbogen rusten op betonnen zuilen. Deze ondersteunen ook de drie rondboogvormige scheibogen, die het schip van de zijbeuken scheiden. Ook de zijbeuken zijn voorzien van drie koepelgewelfjes. De vloer van de kerk is betegeld. Het oorspronkelijk bankenplan bestaat uit twee rijen banken met een middenpad in het schip en een smallere rij in beide zijbeuken. De zijde van het priesterkoor is voorzien van op een groot podium met een kleiner tweede podium voor het hoofdaltaar in een absis met een half koepelgewelf. Op de podia staan altaartafels, die beide zijn samengesteld uit gepolijste zwarte tafelbladen op onderstellen van gefrijnde kunststeen. De treden van de gemetselde podia zijn eveneens van gepolijste zwarte steen.

Ook de dekplaten van de koorhekken zijn van dergelijk materiaal vervaardigd. Links van het koor bevindt zich een Maria-altaar, rechts ervan staat een Jozef-altaar, dat wordt vergezeld door een doopvont. Aan de andere kant van het schip bevindt zich de entree tot de kerkruimte. De deuren - een dubbele in het midden en een enkele aan weerszijden - staan in een tussenmuur, die het voorportaal van de gebedsruimte scheidt. Hiervóór staat een reeks van drie, op betonnen zuilen rustende scheibogen (arcade), die de balustrade en het balkon van de orgeltribune dragen.

De orgeltribune, die door een grote, halfronde scheiboog van het schip wordt gescheiden, bevindt zich grotendeels boven het ingangsportaal en heeft een vlak plafond, waarboven zich de klokkentoren verheft. De balustrade is van decoratief gebruikt smeedijzer met een houten leuning. Het orgel is samengesteld uit vijf klimmende pijpvelden boven een eenvoudige orgelkas.

De ruimte tussen de arcade en het portaal heeft links en rechts een rondboog-doorgang, die uitkomt op het uiteinde van de zijbeuken. Naar links voert de blik naar de dubbele deur van de zijingang. Links van het middenportaal bevindt zich een zijportaal met de trapopgang naar de orgeltribune en de klokkentoren, die zijn te bereiken via een tweedelige steektrap met tussenbordes. De klokkentoren is vanaf hier te beklimmen door middel van steektrappen.

Rechts (noord-west) van het middenportaal bevindt zich de Mariakapel, die ook is voorzien van een koepelgewelfje. In de zuidwesthoek van de zuidelijke zijbeuk staat een houten biechtstoel. Het schip wordt onder meer verlicht door zes, in de bouwtijd aangebrachte ijzeren verlichtingsarmaturen, die zijn bevestigd aan de gewelven. De zijbeuken bestaan evenals het schip uit drie gewelven. Het geknikte tussenlid, dat de kerk met de pastorie verbindt, staat onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak. De lange westelijke gevelpartij van het tussenlid bevat links een reeks van drie kleine, met glas-in-lood ingevulde rondboogvensters. De drie grotere rechtgesloten vensters rechts in de gevel zijn voorzien van een roedenverdeling en staan onder een rollaag. De zuid-oostzijde bevat een klein venster en een deur met negenruits raam en smalle zijlichten. De vensters in de achterzijde van het tussenlid zijn als die in de voorzijde.

Redengevende omschrijving

De kerk is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- Het kerkgebouw is van cultuurhistorisch belang vanwege de oorspronkelijke functie en als bijzondere uitdrukking van het geestelijke en culturele leven in de Noordoostpolder.
- De kerk is van architectuurhistorisch belang vanwege de sobere, maar afgewogen vormgeving, die zeer karakteristiek is voor de uit die tijd stammende architectuur in de Noordoostpolder.

- De kerk heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de bijzondere situering, als beeldbepalend onderdeel van de stedenbouwkundige aanleg van Marknesse, vanwege de samenhang met de pastorie en vanwege de ruimtelijke relatie met de directe omgeving.
De kerk is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid van exterieur en interieur.

G. Lokkenstraat 30, Marknesse

Postcode: 8316 BK
Complexnr.: M13
Nr. complexonderdeel: M13b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

Het kerkgebouw van de r.k kerk van Marknesse en de hiermee door middel van een tussenlid verbonden PASTORIE zijn gebouwd in 1955-1956, in opdracht van het r.k. Kerkbestuur van de Heilige Ireneüs Parochie te Marknesse. De ontwerper van het kerkelijk complex was de Deventer architect A. Vosman, die ook tekende voor de r.k. kerk te Bant.

De pastorie is gebouwd in een sobere. Traditioneel Ambachtelijke bouwstijl, die verwant is aan de architectuur van de Amsterdamse School. Verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden aan het complex was de Bussumse firma G. Kasteleins.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond, in schone baksteen opgetrokken pand met verdieping onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt schilddak met twee schoorstenen op de nok en licht uitkragende, op klossen rustende gootlijsten. Alle vensters zijn rechtgesloten en voorzien van uitgemetselde onderdorpels. De gevels hebben een bovenrand met decoratief metselwerk. De pastorie is door middel van een geknikt tussenlid verbonden met de kerk.

De voorgevel van de pastorie heeft een centraal geplaatste, binnen een betonnen omlijsting staande deur met roedenverdeling. Links van de deur staan twee vensters, rechts van de deur een groot venster met een op klosjes staande omlijsting. De drie identieke vensters op de verdieping hebben stalen kruisramen. Het grotere rechter venster bevat twee van dergelijke ramen.

De linker gevel bevat zowel op de begane grond als op de verdieping een staand venster als die in de voorgevel.

De achtergevel heeft links op de begane grond een op een klein terras uitkomende deur en een grote vensterpartij onder rollaag.

De deur rechts in de gevel is een zesruits-glasdeur met rechts ervan een venster met roedenverdeling. Drie van de verdiepingsvensters met kruisramen zijn identiek. Het venster boven de rechter deur is iets breder en bevat een zesruits raam.

De noordoostelijke kopgevel heeft twee kleine, met glas-in-lood ingevulde vensters op de begane grond. Rechts op de verdieping staat een vergelijkbaar venster. De balkondeur links op de verdieping staat achter een klein balkon met betonnen voetplaat en ijzeren balustrade.

Redengevende omschrijving

De pastorie is van algemeen belang als onderdeel van een complex met cultuurhistorische waarde en vanwege de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

- De pastorie heeft cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie en als onderdeel van een complex dat van belang is als uitdrukking van het geestelijk leven in de Noordoostpolder.
- De pastorie heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de bijzondere situering, als onderdeel van een in cultuurhistorisch opzicht belangrijk complex en vanwege de ruimtelijke relatie met de omliggende bebouwing.
- De pastorie is van architectuurhistorisch belang vanwege de sobere, afgewogen vormgeving, die karakteristiek is voor de architectuur in de Noordoostpolder in die tijd.
- Het pand is tevens van waarde vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid van het exterieur.

Ring 15, Nagele

Postcode: 8303 AL
Complexnr: N4
Aantal onderd: 2
Nrs. Complexonderd: N4a; N4b

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

Een uit een KERK en een vrijstaande KLOKKETOREN samengestelde complex op een groot, centraal in het centrum van het dorp gelegen terrein, dat wordt doorsneden door de Nagelertocht en waarop ook de andere kerken, een drietal scholen en een wijk-/sportgebouw staan. De gereformeerde kerk van Nagele is gebouwd in 1959-1960 in opdracht van de Kerkenraad van de Gereformeerde Kerk, Ontwerper van zowel het kerkgebouw als de hier los van staande klokkentoren waren de Rotterdamse architecten J,H. van den Broek en J.B. Bakema. Verantwoordelijk voor de constructie was de eveneens uit Rotterdam afkomstige ingenieur A. Aronsohn. De Nieuw-Zakelijke, modernistische vormgeving van zowel het gebouw als de klokkentoren is typerend voor veel architectuur in Nagele en staat ver af van veel meer traditionalistische kerkarchitectuur elders in de polder.

Omschrijving

Het complexje bestaat uit een vanuit een L-vormige plattegrond, in beton opgetrokken kerk met uitbouw en een eveneens in beton, vanuit een vierkante plattegrond opgetrokken, vrijstaande klokkentoren.

Redengevende omschrijving

Kerk en toren zijn van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

- Kerk en toren hebben cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukkingen van het geestelijk leven in de Noordoostpolder.
- De gebouwen hebben architectuurhistorische waarde vanwege de afgewogen, progressieve vormgeving van het sterk met elkaar samenhangende in- en exterieur en vanwege het belang van de gebouwen voor het oeuvre van een vooraanstaand architectenduo.
- Kerk en toren hebben stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de bijzondere situering in het centrum van Nagele, als essentiële en beeldbepalende onderdelen van een stedenbouwkundige aanleg, vanwege de visuele en functionele samenhang en vanwege de relatie met de omliggende bebouwing en de open ruimte.
- Kerk en toren zijn tevens van waarde vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid van in- en exterieur.

Ring 15, Nagele

Postcode: 8303 AL
Complexnr.: N4
Nr. complexonderdeel: N4a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

Het kerkgebouw van de gereformeerde gemeente in Nagele staat op een groot, centraal in het centrum van het dorp gelegen terrein, waarop ook de andere kerken en een drietal scholen staan. De gereformeerde KERK van Nagele is gebouwd in 1959-1960 in opdracht van de Kerkenraad van de Gereformeerde Kerk.

Ontwerper van zowel het kerkgebouw als de vrijstaande klokkentoren waren de Rotterdamse architecten J.H. van den Broek en J.B. Bakema, Verantwoordelijk voor de constructie was de eveneens uit Rotterdam afkomstige ingenieur A. Aronsohn. De Nieuw-Zakelijke, modernistische vormgeving van het gebouw is typerend voor veel architectuur in Nagele en staat ver af van de meer traditionalistische kerkarchitectuur elders in de polder.

Omschrijving

De kerk is opgetrokken in beton, waarbij grijze betonsteen is gebruikt voor de boven betonnen plinten staande gevels van de samenstellende, in hoogte variërende blokvormige bouwdelen, die onder platte daken staan. Alle gevelopeningen in het gebouw zijn rechtgesloten, de gevelaccenten zijn van wit geschilderd beton. De kerk en de bijbehorende ruimtes staan op een L-vormige plattegrond. De hoogte van de bouwdelen neemt af naar achteren toe, terwijl de hoogte van de muur, die het kerkterrein aan linkerzijde (Noordkant) afscheid van het open terrein, toeneemt naar achteren toe.

Het kerkgebouw heeft een vooraanzicht (westzijde), dat gedomineerd wordt door een hoog opgaande blinde gevelpartij. De ondiepe rechter zijde van dit bouwdeel is transparant en bevat een samengestelde vensterpartij met vijf smalle, tussen houten penanten staande driedelige ramen.

De achterzijde van dit bouwdeel is een vergelijkbare, maar aanmerkelijk bredere, uit negen tweedelige ramen samengestelde vliesgevel. Het lagere, rechter geveldeel aan de voorzijde bevat geheel links een over de gehele hoogte van de gevel doorgetrokken venster, met aan de onderkant een aan een preekstoel referend, uit de gevel stekend betonnen element met kruis in de hoge borstwering. De rechter zijgevel wordt vertikaal geleed door zes uit blokken opgebouwde lisenen met betonnen voet, die voortkomen uit de plint. Aan weerszijden van elke liseen staat een smal venster. Aan de achterzijde bevat dit bouwdeel een boven over de gehele breedte doorgetrokken, onder een zware lijst liggende vensterpartij. Het lage rechter geveldeel van het zuidelijke aanzicht maakt deel uit van het aan de oostzijde tegen de kerk staande bouwdeel, waarin onder meer is gevestigd de consistorie en een feestzaal/vergaderruimte, die ook als kerkruimte dienst kan doen. Dit rechter deel van de zuidgevel bevat een breed, onder een betonnen latei staand venster. De achtergevel (oostzijde) van dit lage bouwdeel is in het linker deel voorzien van twee grote, door een smalle betonstenen penant van elkaar gescheiden vensters. De bovenkant van dit venster sluit aan op een reeks van drie brede, pal onder de daklijst liggende vierruits lichten, die door wit geschilderde balkenkoppen van elkaar worden gescheiden. Lager in het rechter deel van deze gevel bevinden zich twee liggende vensters van verschillende breedte onder een gemeenschappelijke betonnen latei. De linker (noordelijke) zijgevel van dit bouwdeel is blind. Uit het dakvlak hierboven steekt een vierkante schoorsteen.

Deze noordgevel sluit aan op de in hoogte verspringende, in betonsteen opgetrokken muur, die het kerkterrein afscheidt van de open ruimte hiernaast. De voorzijde (westkant) van het lage oostelijke bouwdeel bevat een over de gehele breedte van de houten gevel, pal onder de betonnen daklijst liggende reeks bovenlichten. In het portiek hier rechts van staat een betonnen kolom tussen houten wanddelen met bovenlicht en

een dubbele glasdeur met zware, gesneden houten handgrepen. De noordgevel van de kerkruimte bevat zes lisenen, waartussen vier, laag in de gevel geplaatste vensters onder betonnen lateien staan. Het hoger opgaande rechter deel van de gevel is blind. Het plein naast de kerk is betegeld met de oorspronkelijke betontegels.

Het inwendige wordt evenals het exterieur gekenmerkt door soberheid en eerlijk gebruik van de materialen. De kerkruimte heeft een vloer die evenals de vloeren van de andere vertrekken is bedekt met onregelmatig gevormde natuurstenen tegels. De plafonds zijn voorzien van geprofileerde betonnen balken, waarop betonnen platen rusten. De binnenzijden van de noord- en de oostgevel worden vertikaal geleed door lisenen, waarop zware betonnen balken rusten. De kerkruimte is nog voorzien van de oorspronkelijke ringleiding, vloerverwarming en radiatoren.

De kerkruimte heeft aan de westzijde een verhoogd gedeelte (podium) met rechts een in het beton uitgespaard trapje. Rechts op het podium staat een cilindervormig betonnen doopfont en hangt een houten liederenbord. Links van een houten tafel staat een eveneens betonnen, uit rechthoekige delen samengesteld kansel met afgeronde hoeken. Voornoemde interieurdelen staan onder het door de hoog in de gevel staande vensters verlichte, hoger opgaande deel - het liturgisch centrum - van de kerkruimte en dateren uit de bouwtijd van de kerk. Dit hoog opgaande deel wordt overdekt door een houten dak met balken die rusten op met de stijlen van de vensters verbonden schoren. Rechts, in het lagere deel van de westzijde staat een op een betonnen plateau geplaatst orgel. De met de zuidgevel verbonden onderbouw bestaat uit een enkele poot die een onderstel draagt in de vorm van een liggende L, Het orgelfront bestaat uit een enkel, gewelfd en klimmend pijpveld. De kerkruimte heeft aan oostzijde een dubbele toegangsdeur met zware, gesneden houten handgrepen en een schuifwand, waarachter zich een multifunctionele ruimte bevindt, die bij de kerkruimte kan worden getrokken. In deze lagere ruimte bevindt zich een opklapbaar podium en staan twee zware betonnen kolommen. Deze zijn verbonden met betonnen balken, waarvan de koppen zich uitwendig tonen als de wit geschilderde accenten tussen de vensters aan oostzijde. In de hal van het gebouw staat tegen de westwand van de consistoriekamer een brede, uit de bouwtijd daterende kast met schuifdeuren. De consistoriekamer bevat geen bijzondere onderdelen. Een afgetimmerd vertrek achter de houten westgevel betreft een wijziging van de oorspronkelijke ruimteindeling, die ook enigszins aangetast is door de toevoeging van een bar en keuken. Deze toevoegingen vallen buiten de bescherming.

Redengevende omschrijving

De kerk is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

- Het kerkgebouw heeft cultuurhistorische waarde als een onderdeel van een complex, dat een bijzondere uitdrukking is van het geestelijk leven in de Noordoostpolder.
- Het gebouw heeft architectuurhistorische waarde vanwege de afgewogen, voor de bouwtijd progressieve vormgeving van het in nauwe samenhang tot elkaar staande in- en het exterieur, vanwege het materiaalgebruik en de constructie en vanwege het belang van de kerk voor het oeuvre van een vooraanstaand architectenbureau.
- De kerk heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de bijzondere situering, als essentieel en beeldbepalend onderdeel van een bijzondere stedenbouwkundige aanleg, vanwege de functionele en visuele samenhang met de klokkentoren en vanwege de relatie met de omliggende bebouwing en de open ruimte.
- De kerk is tevens van waarde vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van in- en exterieur.

Ring 15, Nagele

Postcode: 8303 AL
Complexnr. : N4b
Nr. complexonderdeel: N4b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De gereformeerde kerk van Nagele met de bijbehorende, vrijstaande KLOKKETOREN staan op een groot, centraal in het centrum van het dorp gelegen terrein, waarop ook de andere kerken en een drietal scholen staan. Kerk en toren zijn gebouwd in 1959-1960 in opdracht van de Kerkenraad van de Gereformeerde Kerk. Ontwerper van zowel het kerkgebouw als de hier los van staande klokkentoren waren de Rotterdamse architecten J.H. van den Broek en J.B. Bakema. Verantwoordelijk voor de constructie was de eveneens uit Rotterdam afkomstige ingenieur A. Aronsohn. De nieuwszakelijke, modernistische vormgeving van zowel het kerkgebouw als de klokkentoren is typerend voor veel architectuur in Nagele en staat ver af van de meer traditionalistische kerkarchitectuur elders in de polder.

Omschrijving

De links voor de kerk staande klokkentoren is opgetrokken in beton, vanuit een vierkante plattegrond. De "gefrijnde" gevels staan op vrij dunne vierkante hoekkolommen, waardoor de onderkant van de toren aan alle zijden open is. De oost-west gerichte openingen vormen een doorgang naar het kerkplein. Alle gevels bevatten een rechthoekig galmgat. Die aan de oost- en aan de westzijde staan hoger dan die aan de noord- en de zuidzijde. Alle torengevels zijn in de linker bovenhoek voorzien van een inkeping. De toren is aan de boven- en de onderzijde open en voorzien van een luidklok en een eenvoudige, uit ijzeren handgrepen en beveiligingsbeugels samengestelde ijzeren "ladder", die is bevestigd aan de binnenzijde van de noordgevel.

Redengevende omschrijving

De klokkentoren is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

- Het klokkentoren heeft cultuurhistorische waarde vanwege de symbolische functie en als onderdeel van een kerkelijk complex, dat een bijzondere uitdrukking is van het geestelijk leven in de Noordoostpolder.
- De klokkentoren heeft architectuurhistorische waarde vanwege de afgewogen, progressieve vormgeving, vanwege het materiaalgebruik en vanwege het belang van de toren voor het oeuvre van een vooraanstaand architectenbureau.
- De toren heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de bijzondere situering, als essentieel en beeldbepalend onderdeel van een stedenbouwkundige aanleg, vanwege de samenhang met de kerk en vanwege de relatie met de omliggende bebouwing en de open ruimte.
- De klokkentoren is tevens van waarde vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid.

Ruttsenseweg 14-I, Rutten,

Postcode: 8313 RG
Complexnr: FLV-R-1206
Aantal onderd: 3
Nrs. Complexonderd: FLV-R-1206a;FLV-R-1206b;FLV-R-1206c

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

De BOERDERIJ voor gemengd bedrijf is in 1954 (ontwerp 1951) gebouwd op kavel K42w in opdracht van de Directie van de Wieringermeer, De betonnen montageschuur is van het type PF6, de vrijstaande bakstenen pachterwoning is van het type La, De bijgebouwde schuur van het type G3 dateert eveneens uit 1954. De betonnen montageschuur uit de derde serie is ontworpen door A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de firma N.V. Schokbeton te Kampen, de fabrikant van de betonnen prefab elementen. De ontwerpen van de andere genoemde gebouwen zijn eveneens afkomstig van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken, Op het erf zijn in 1956 een kippenhok en een aardappelbewaarplaats bijgebouwd, die niet meer aanwezig zijn.

Omschrijving

Een boerenerf met de oorspronkelijke bebouwing, bestaande uit een in schone baksteen opgetrokken pachterwoning, een betonnen montageschuur, die door middel van een tussenlid met de woning is verbonden, en een eveneens in baksteen opgetrokken kapschuur. Alle samenstellende complexonderdelen hebben een rechthoekige plattegrond en staan onder zadeldaken. Woning, tussenlid en montageschuur vormen gezamenlijk een combinatie met een L-vormige plattegrond.

Redengevende omschrijving

De boerderij is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De boerderij is van cultuurhistorische waarde vanwege de plaats die deze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van dit speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde agrarische complex.
- De samenstellende onderdelen van het boerderij complex zijn van architectuurhistorisch belang vanwege de innovatieve waarde op bouwtechnisch gebied en vanwege het bijbehorende materiaalgebruik,
- De boerderij is tevens van belang vanwege de grote mate van gaafheid en vanwege de herkenbaarheid.
- De boerderij heeft ensemblewaarde als essentieel onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie tot de Noordoostpolder.
- De boerderij is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.

Ruttsenseweg 14-I, Rutten,

Postcode: 8313 RG
Complexnr. : FLV-R-1206
Nr. complexonderdeel: FLV-R-1206a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De boerderij voor gemengd bedrijf is in 1954 (ontwerp 1951) gebouwd op kavel K42w in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen montageschuur is van het type PF6, de min of meer vrijstaande bakstenen PACHTERSWONING is van het type La en is door middel van een tussenlid met de montageschuur verbonden. De bijgebouwde schuur van het type G3 dateert eveneens uit 1954. Het ontwerp van de woning is van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken,

Omschrijving

In schone baksteen, vanuit een rechthoekige plattegrond opgetrokken woning met verdieping onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met op klossen rustende dakgoten. De gevels zijn voorzien van geteerde, als trasramen fungerende plinten en vensters met onderdorpels van grêstegels. Alle gevelopeningen zijn rechtgesloten. De woning is door middel van een laag tussenlid met de er haaks opstaande montageschuur verbonden.

De noord-west georiënteerde langsgewel heeft een vrijwel symmetrische indeling met in het midden een boven een gemetseld stoepje staande glasdeur onder een bovenlicht met een kruisvormige smeedijzeren decoratie. De iets terugliggende deur staat binnen een wit geschilderde houten omlijsting. Het venster links van de deur is aan het oog onttrokken door een ijzeren rolluik. Het rechter venster bevat een éénruits raam binnen een brede kozijnlijst. De verdieping telt drie, onder rollaag staande vensters met stalen ramen. De grotere vensters zijn tweeruits en staan aan weerszijden van een kleiner éénruits venster.

De zuidwestelijke kopgevel heeft links op de begane grond een groot venster met zesdelig raam en op de verdieping twee kleine, onder rollaag staande vensters. De geveltop wordt bekroond door een schoorsteen annex tuit. De achterste langsgewel heeft links op de begane grond een venster met een kruiskozijn en rechts een samengesteld venster met achtelijk raam. De onder rollagen staande verdiepingsvensters hebben stalen ramen. Het linker is tweedelig, de aan weerszijden van een smalle gemetselde penant staande rechter vensters zijn enkelruits.

De noordoostelijke kopgevel is blind boven het tussenlid en wordt evenals de andere kopgevel bekroond door een schoorsteen annex tuit. Het oorspronkelijke deel van het tussenlid staat onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak. De voorzijde van het tussenlid bevat een oorspronkelijk, enkelruits-venster onder rollaag alsmede een hoog venster, die de vervanger is van een deur. Het tussenlid is aan achterzijde uitgebouwd, waarbij de oorspronkelijke buitenmuur is weggebroken. Deze moderne aanbouw staat onder een plat dak en is inwendig, evenals de rest van het tussenlid, bij de woonkamer getrokken. Het inwendige van de woning is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Redengevende omschrijving

De pachterwoning is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en de architectuurhistorische waarde.

- De pachterwoning is van cultuurhistorische waarde als onderdeel van een boerderijtype, dat speciaal voor de Noordoostpolder is ontworpen en derhalve een bijzondere plaats inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland.
- De woning is tevens van belang vanwege de hoge mate van gaafheid en vanwege de herkenbaarheid.

- De woning heeft ensemblewaarde als essentieel onderdeel van een agrarisch complex, dat deel uitmaakt van de karakteristieke polderbebouwing en een specifieke relatie heeft met de Noordoostpolder.

Ruttsenseweg 14-I, Rutten,

Postcode: 8313 RG
Complexnr.: FLV-R-1206
Nr. complexonderdeel: FLV-R-1206b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De boerderij voor gemengd bedrijf is in 1954 (ontwerp 1951) gebouwd op kavel K42w in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen SCHUUR is een montageschuur van het type PF6, de door middel van een tussenlid met de schuur verbonden pachterwoning is van het type La. De bijgebouwde schuur van het type G3 dateert eveneens uit 1954. De geprefabriceerde montageschuur uit de derde serie is ontworpen door A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de firma N.V. Schokbeton te Kampen, de fabrikant van de betonnen prefab elementen. De ontwerpen van de andere genoemde gebouwen zijn eveneens afkomstig van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken,

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond, in gestandaardiseerde geprefabriceerde betonnen elementen (modules) met versterkingsribben opgetrokken schuur onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met vier ontluchtingskokers, De modules van de langsgevels zijn samengesteld uit zes velden (twee hoog, drie breed), die door ribben van elkaar worden gescheiden. Kleine steunberen tussen de modules geven tevens de plaats aan waar de Nemaho spanten in de schuur zijn geplaatst. De modules van de kopgevels zijn in de breedte samengesteld uit een groter aantal (vier) moduulsegmenten, die vrijwel allemaal zijn voorzien van gevelopeningen en worden gemarkeerd door vlakke standers. De zichtbare moduulsegmenten hierboven zijn alle blind. Alle gevelopeningen zijn rechtgesloten.

De noordwestelijke kopgevel bevat van links naar rechts een blind geveldeel, een grote schuifdeur, vier segmenten met elk een venster met ventilatiedorpel, en een uit- en boven- en een onderdeur samengestelde deur met bovenlicht aan weerszijden van twee gevelsegmenten met venster als de al eerder genoemde. Het liggende geveldeel boven de vensters is samengesteld uit een reeks van acht blinde modulevelden. De top van de gevel is grotendeels beschoten met staande planken. De planken in de punt liggen en zijn gepotdekseld. De top bevat een venster op de plaats waar zich oorspronkelijk een zolderluik bevond, gelijk aan die in de andere kopgevel.

De gave noordoostelijke langsgevel (de stalzijde) bestaat links van de dubbele inrijdeuren uit zes, door dwarsprofielen gedeelde segmenten, waarvan twee een venster bevatten. Het linker venster is tevens voorzien van een ventilatiedorpel. De gevelpartij rechts van de inrijdeuren bestaat uit negen van zulke segmenten, waarvan drie een venster bevatten. De gevel wordt vertikaal geleed door vijf kleine steunbeertjes.

De zuidoostelijke kopgevel bevat drie uit een boven- en een onderdeur samengestelde deur met bovenlicht, zeven moduulsegmenten waarin een venster met ventilatiedorpel en een dubbele inrijdeur onder gescheiden bovenlicht. Het linker deel van de inrijdeuren is eveneens verdeeld in een onder- en een bovendeur. Boven de gevelopeningen ligt een blinde reeks van twaalf moduulsegmenten. De top van de gevel is grotendeels beschoten met staande planken. De planken in de punt liggen en zijn gepotdekseld. De geveltop bevat een in het midden ervan geplaatst, dubbel zolderluik.

De zuidwestelijke langsgevel (de dorszijde) bevat een doorlopende vensterreeks, die eenmaal wordt doorbroken door een uit een boven- en een onderdeur samengestelde deur onder bovenlicht. Het linker deel van de gevel wordt aan het oog onttrokken door

de aanbouw van het tussenlid. Drie van de steunbeertjes zijn in het zicht gebleven. Het inwendige van de schuur is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Redengevende omschrijving

De montageschuur is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en de architectuurhistorische waarde.

- De schuur is van cultuurhistorische waarde vanwege de plaats die deze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van deze speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde boerenschuur.
- De schuur is van architectuurhistorisch belang vanwege de innovatieve waarde op bouwtechnisch gebied en vanwege de bijzondere materiaaltoepassing, waardoor er tevens sprake is van een pioniersfunctie.
- De schuur is tevens van belang vanwege de grote mate van gaafheid en vanwege de herkenbaarheid.
- De schuur heeft ensemblewaarde als essentieel onderdeel van een agrarisch complex en de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie tot de Noordoostpolder,
- De schuur heeft bovendien zeldzaamheidswaarde vanwege de hiervoor genoemde kwaliteiten.

Ruttsenseweg 14-I, Rutten,

Postcode: 8313 RG
Complexnr: FLV-R-1206
Nr. complexonderdeel: FLV-R-1206c

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De boerderij voor gemengd bedrijf is in 1954 (ontwerp 1951) gebouwd op kavel K42w in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen montageschuur is van het type PF6, de vrijstaande bakstenen pachterwoning is van het type La. De oorspronkelijk bijgebouwde schuur was een BIJSCHUUR van het type G3, die eveneens dateert uit 1954. De schuur is echter verbouwd en vergroot met een aardappelbewaarplaats in 1956, waarbij deze de huidige omvang kreeg. Het ontwerp van de schuur is afkomstig van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. De uitbreiding is uitgevoerd naar een ontwerp van W. Conradi uit Blauwhuis.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond in schone baksteen opgetrokken schuur onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met dakschilden van verschillende lengte.

De noordoostelijke, naar de weg gekeerde langszijde heeft een blind, gesloten gedeelte en een open rechter deel, met twee spanten. Tussen het open (wagenberging) en het gesloten gedeelte (varkensstal en voederberging) staat een bakstenen muur met lisenen en zolderluiken. De wagenberging is door middel van een muur van kalkzandsteen tevens afgescheiden van een gesloten deel hierachter, dat is te betreden via een deur in de noordwestelijke kopgevel. De zuidoostelijke kopgevel bevat links op de begane grond een dubbele, in een betonnen kozijn gevatte inrijdeur. Een gevelopening hier rechts van bevat een luik, evenals de gevelopeningen op de zolderverdieping. De zuidwestelijke langzegevel bevat een deur en een klein venster geheel rechts. Een deel van de gevel bestaat uit vernieuwd metselwerk.

De noordwestelijke kopgevel bevat een uit een boven- en een onderdeur samengestelde deur met bovenlicht en een klein venster met betonnen kozijn er rechts van, die beide onder een rollaag staan. Het inwendige van de bij schuur is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Redengevende omschrijving

De schuur is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en de architectuurhistorische waarde.

- De schuur is van cultuurhistorische waarde vanwege de plaats die deze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van dit speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde type boerenschuur.
- De schuur is tevens van belang vanwege de hoge mate van gaafheid van in- en exterieur en vanwege de herkenbaarheid.
- De schuur heeft ensemblewaarde als onderdeel van een agrarisch complex en de karakteristieke polderbebouwing, en vanwege de specifieke relatie ermee tot de Noordoostpolder.

Lemsterweg 50, Rутten

Postcode: 8313 RE
Complexnr: FLV-R-708
Aantal onderd: 3
Nrs. Complexonderd: FLV-R-708a;FLV-R-708b-FLV-R-708c

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

De BOERDERIJ - een kop-rompboerderij met zij - langsdeel - voor gemengd bedrijf (nu akkerbouw) is in 1954 gebouwd op kavel A79 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen montageschuur is van het type PF8v. Deze is ontworpen door A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de fabrikant van de betonnen prefabelementen, de firma N.V. Schokbeton te Kampen. De aangebouwde pachterwoning is van het type Q. De bij schuur met wagenberging en varkensstal (ontwerp 1951) van het type G4 dateert eveneens uit 1954. De ontwerpen zijn eveneens van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

Het agrarische complex bestaat uit een loodrecht op de Lemsterweg staande schuur met een ervoor staande woning en een er links achter staande bij schuur annex wagenberging, die eveneens loodrecht op de weg staat. De boerderij is samengesteld uit een in baksteen opgetrokken, onder een met pannen gedekt zadeldak staande pachterwoning en een hiermee door middel van een tussenlid verbonden betonnen montageschuur, die is voorzien van een zadeldak met op klossen rustende dakgoten en op isolerende rieten matten liggende, verbeterde Hollandse pannen. De grotendeels in baksteen opgetrokken b i j schuur heeft een met dezelfde pannen gedekt zadeldak.

Redengevende omschrijving

De boerderij is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De boerderij is van cultuurhistorisch waarde vanwege de plaats die deze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van dit speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde agrarische complex.
- De onderdelen van het boerderij complex zijn van architectuurhistorisch belang vanwege de innovatieve waarde op bouwtechnisch gebied en vanwege het bijbehorende materiaalgebruik.
- De boerderij is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van het exterieur.
- Het complex heeft ensemblewaarde als essentieel onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie met de Noordoostpolder.
- De boerderij is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.

Lemsterweg 50, Rутten

Postcode: 8313 RE
Complexnr.: FLV-R-708
Nr. complexonderdeel: FLV-R-708a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De boerderij - een kop-rompboerderij met zij-langsdeel - voor gemengd bedrijf (nu akkerbouw) is in 1954 gebouwd op kavel A79 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De grotendeels uit geprefabriceerde betonnen elementen opgetrokken montageschuur is van het type PF8v. Deze is ontworpen door A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de fabrikant van de betonnen prefabelementen, de firma N.V. Schokbeton te Kampen. De aangebouwde PACHTERSWONING is van het type Q. De bij schuur (ontwerp 1951) van het type G4 dateert eveneens uit 1954. De ontwerpen zijn eveneens van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

De boerderij is samengesteld uit een in baksteen opgetrokken, onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak staande pachterwoning en een hiermee door middel van een tussenlid verbonden betonnen montageschuur, die is voorzien van een zadeldak met op klossen rustende dakgoten en op isolerende rieten matten liggende, verbeterde Hollandse pannen.

De pachterwoning staat met de kopgevel - een puntgevel met een als tuit fungerende schoorsteen - naar de weg gericht. De gevel bevat op de begane grond een groot zitkamervenster en een klein woonkamervenster, dat wordt geaccentueerd door een brede houten omlijsting. Op de zolderverdieping staan twee identieke slaapkamervensters. De linker (noordelijke) langsgevel van de woning bevat van links naar rechts een klein, hoog in de gevel geplaatst venster met glas-in-lood in ruitpatronen, een deur met zijlichten onder drie rechthoekige gevelaccenten, een groter toegevoegd venster en daar recht boven een pal onder de dakrand liggend venstertje.

Links van de gevel staat de terugliggende, uit staande planken opgetrokken houten gevel van het tussenlid dat onder één dak met de woning staat. Het tussenlid heeft op de begane grond een onder een doorlopend bovenlicht staande deur. De verdieping bevat een over de gehele breedte van het tussenlid staand venster met openslaande stalen ramen. De langsgevel aan zuidzijde bevat een groot en een kleiner (rechts) venster. Uit het dakschild hierboven steken een kleine rechthoekige dakkapel van hout en een opgemetselde schoorsteen.

Het rechts van de gevel staande, uit staande planken opgetrokken tussenlid bevat een deur onder een doorlopend bovenlicht. Het inwendige van de woning is niet meer oorspronkelijk en is derhalve voor de bescherming van ondergeschikt belang. De schuifdeuren tussen de woon- en de zitkamer zijn verwijderd, evenals de inbouwkasten en de overhoekse gemetselde schoorsteenmantels in de zelfde kamers.

Redengevende omschrijving

De pachterwoning is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en de architectuurhistorische waarde.

- De woning heeft cultuurhistorische waarde als onderdeel van een boerderij die een bijzondere plaats inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van deze speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde boerderij.

- De woning is van architectuurhistorisch als karakteristiek onderdeel van een bijzonder boerderijtype.
- De woning is tevens van belang vanwege de grote mate van gaafheid van het exterieur en vanwege de herkenbaarheid.
- De woning heeft ensemblewaarde als essentieel onderdeel van een agrarisch complex en de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie met de Noordoostpolder.
- De woning is ook van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.

Lemsterweg 50, Rутten

Postcode: 8313 RE
Complexnr.: FLV-R-708
Nr. complexonderdeel: FLV-R-708b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De boerderij - een kop-rompboerderij met zij-langsdeel - voor gemengd bedrijf (nu akkerbouw) is in 1954 gebouwd op kavel A79 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De grotendeels uit geprefabriceerde betonnen elementen opgetrokken MONTAGESCHUUR is een langsdeelschuur met dwarsdeel van het type PF8v. Deze is ontworpen door A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de fabrikant van de betonnen prefabelementen, de firma N.V. Schokbeton te Kampen. De aangebouwde pachterwoning is van het type Q. De bij schuur (ontwerp 1951) van het type G4 dateert eveneens uit 1954. De ontwerpen zijn eveneens van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

De uit geprefabriceerde betonnen elementen samengestelde gevels van de vanuit een rechthoekige plattegrond opgetrokken montageschuur staan onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak, waarvan het rechter dakschild aansluit op de kap van de pachterwoning. Op de nok van de schuur staan vier cilindrische ventilatiekokers met schotelvormige afdekkapjes. De gevels worden geleed en verlevendigd door de naar buiten gekeerde verstevigingsribben en zijn voorzien van rechtgesloten gevelopeningen en zich verjongende lisenen. De hoeken van de venster zijn afgerond. De door middel van een tussenlid met de woning verbonden westelijke kopgevel bevat een grote schuifdeur voor de tasruimte en vier vensters links daarvan. De houten geveltop bestaat uit staande planken met een gepotdekselde punt. De linker (noordelijke) langsgevel bevat vijf stalvensters en dubbele inrijdeuren.

In de achterste kopgevel staan vier uit boven- en onderdeuren samengestelde opgeklampte deuren met bovenlicht en zeven vensters met ventilatieopeningen in de onderdorpels. De gevelopeningen zijn van links naar rechts; een staldeur, twee vensters, een staldeur, twee vensters, een dubbele openslaande deur voor de trekkerbox, drie vensters en een deur voor de paardenstal. Boven de gevelopeningen ligt een reeks blinde, door verstevigingsribben geprofileerde betonnen velden. De houten geveltop is vergelijkbaar met die aan de voorzijde, maar bevat verder een dubbel luik. De zuidelijke langsgevel bevat twee lange reeksen stalvensters met ventilatieopeningen in de onderdorpels en twee uit boven- en onderdeuren samengestelde, onder bovenlichten staande deuren. De verdeling is van links naar rechts; een venster, een deur, acht vensters, een deur en zeven vensters.

Het inwendige van de driebeukige schuur is voor een belangrijk deel in oorspronkelijke staat bewaard gebleven. De gladde muurvlakken worden vertikaal doorsneden door betonnen schoren, waarop de spanten van gelamineerd hout rusten. De spanten worden versterkt door verticale spantbenen, die de diagonale spantbenen ondersteunen en de schuur in drie beuken verdelen. De koestal voor 26 stuks vee is niet meer als zodanig in gebruik maar is ongewijzigd, evenals de oorspronkelijke indeling van de schuur.

Redengevende omschrijving

De montageschuur is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De schuur is van cultuurhistorische waarde vanwege de plaats die deze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van deze speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde schuur.

- De schuur is van architectuurhistorisch belang vanwege de innovatieve waarde op bouwtechnisch gebied en vanwege het bijbehorende materiaalgebruik.
- De schuur is tevens van belang vanwege de grote mate van gaafheid van het exterieur en het interieur en vanwege de herkenbaarheid.
- De schuur heeft ensemblewaarde als essentieel onderdeel van een agrarisch complex en de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie met de Noordoostpolder.
- De schuur is ook van belang vanwege de typologische zeldzaamheid

Lemsterweg 50, Rутten

Postcode: 8313 RE
Complexnr.: FLV-R-708
Nr. complexonderdeel: FLV-R-708c

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De boerderij - een kop-rompboerderij met zij-langsdeel - voor gemengd bedrijf (nu akkerbouw) is in 1954 gebouwd op kavel A79 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen montageschuur is van het type PF8v. Deze is ontworpen door A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de fabrikant van de betonnen prefabelementen, de firma N.V. Schokbeton te Kampen. De aangebouwde pachterwoning is van het type Q. De BIJSCHUUR is een wagenberging annex varkensstal (ontwerp 1951) van het type G4 en dateert eveneens uit 1954. Deze ontwerpen zijn eveneens van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

De vanuit een rechthoekige plattegrond, in baksteen opgetrokken schuur staat onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met dakschilden van ongelijke lengte. De voorzijde was oorspronkelijk geheel open en bestemd voor de berging van landbouwwagens en -werktuigen. Het terugliggende gesloten deel van de schuur was bestemd voor de opslag van veevoer en de stalling van varkens.

Het voorste deel van de kap steunt op houten palen, die op betonnen poeren staan. De linker, naar de weg gekeerde kopgevel bevat een uit een onder- en een bovendeur samengestelde deur met bovenlicht voor de voederberging en een klein betonnen venster links ervan. De achtergevel is aan de onderzijde voorzien van een drietal getoogde stalluiken van de varkensstal. De rechter kopgevel is vergelijkbaar met de linker. Het inwendige van de schuur is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Redengevende omschrijving

De schuur is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde

- De schuur is van (cultuur)historische waarde als onderdeel van een boerderij die een belangrijke plaats inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van deze speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde schuur.
- De schuur is tevens van belang vanwege de redelijke mate van gaafheid en vanwege de herkenbaarheid.
- De schuur heeft ensemblewaarde als onderdeel van een complex en de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie met de Noordoostpolder.

Steenbankpad 13, Tollebeek

Postcode: 8309 RA
Complexnr: FLV-R-1310
Aantal onderd: 3
Nrs. Complexonderd: FLV-R-1310a;FLV-R-1310b;FLV-R-1310c

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

De BOERDERIJ voor gemengd bedrijf is in 1956 (ontwerp 1951) gebouwd op kavel D46 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen montageschuur is van het type PF4, de aangebouwde bakstenen pachterwoning is van het type L. De bij schuur van het type G3 dateert eveneens uit 1956 (ontwerp 1951). De uit geprefabriceerde betonnen elementen opgetrokken schuur is ontworpen door A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de firma N.V. Schokbeton te Kampen, de fabrikant van de betonnen prefabelementen. De ontwerpen van de andere gebouwen op het erf zijn eveneens afkomstig van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. De boerderij heeft geen agrarische functie meer en is identiek aan de boerderij Steenbankpad 15, waarmee deze een ensemble vormt.

Omschrijving

Agrarisch complex samengesteld uit een evenwijdig aan de weg staande pachterwoning, een hier door middel van een tussenlid mee verbonden, met een kopgevel naar de weg gerichte montageschuur en een vrijstaande bij schuur linksachter op het erf. Alle complexonderdelen staan onder met pannen gedekte zadeldaken en bevatten rechtgesloten gevelopeningen.

Redengevende omschrijving

De boerderij is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De boerderij is van cultuurhistorische waarde vanwege de plaats die deze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van dit speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde agrarische complex.
- De onderdelen van het agrarische complex zijn van architectuurhistorisch belang vanwege de innovatieve waarde op bouwtechnisch gebied en vanwege het bijbehorende materiaalgebruik.
- De boerderij is tevens van belang vanwege de ruime mate van gaafheid en vanwege de herkenbaarheid.
- De boerderij heeft ensemblewaarde vanwege de sterke visuele en functionele samenhang tussen de samenstellende onderdelen, als essentieel onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie tot de Noordoostpolder.
- De boerderij is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.

(De boerderij is van oorsprong identiek aan de boerderij Steenbankpad 15, die echter gaver is en derhalve een betere voorbeeldfunctie heeft.)

Steenbankpad 13, Tollebeek

Postcode: 8309 RA
Complexnr.: FLV-R-1310
Nr. complexonderdeel: FLV-R-1310a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De boerderij voor gemengd bedrijf is in 1956 (ontwerp 1951) gebouwd op kavel D46 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen montageschuur is van het type PF4, de hier door middel van een tussenlid mee verbonden bakstenen PACHTERSWONING is van het type L en is gebouwd in een aan de Delftse School verwante bouwstijl. De bij schuur is van het type G3, De ontwerpen van alle gebouwen op het erf zijn afkomstig van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken. Het oorspronkelijke ontwerp voor de inmiddels gewijzigde erfbepanting was van de Directie van de Wieringermeer in samenwerking met ir. J.T.P. Bijhouwer en gastontwerpers. De boerderij is identiek aan die aan Steenbankpad 15, waarmee deze een ensemble vormt.

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond in schone baksteen opgetrokken pachterwoning. De woning heeft een verdieping onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met op klossen rustende dakgoten en twee op de nok geplaatste schoorstenen. De gevelopeningen zijn rechtgesloten en voor een deel voorzien van stalen ramen. De gevels zijn tevens voorzien van geteerde plinten (trasramen). De naar de weg gekeerde langsegevel is vrijwel symmetrisch. De diep binnen de wit geschilderde omlijsting, boven een gemetseld stoepje staande deur met zesruits raam staat onder een bovenlicht met een kruisvormige raamdecoratie van ijzer. Het keukenvenster links van de deur is gewijzigd. Het rechter venster (woonkamer) heeft nog de oorspronkelijke raamlijst. Boven de deur op de verdieping staat een klein venster voor de doucheruimte. De iets grotere slaapkamervensters aan weerszijden bevatten nog de oorspronkelijke ijzeren ramen.

Het venster op de begane grond in de rechter kopgevel heeft een gewijzigd raam. Op de verdieping staan twee eenruits slaapkamervensters. De schoorsteen is opgemetseld vanuit de gevel en functioneert tevens als tuit.

De twee ramen van de vensters op de begane grond in de achterste langsegevel zijn gewijzigd. De twee kleinere, rechter verdiepingsvensters zijn ongewijzigd, evenals het grotere linker venster.

De met het tussenlid verbonden kopgevel is blind en evenals de andere kopgevel voorzien van een vanuit de gevel opgemetselde schoorsteen. Het in baksteen opgetrokken tussenlid staat onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak.

De voorzijde van het tussenlid bevat een onder een tweeruits bovenlicht staande lattendeur en rechts ervan een liggend venster. De achtergevel van het tussenlid bevat eveneens een klein, liggend venster en rechts ervan een onder tweeruits bovenlicht staande deur. Het inwendige van de pachterwoning is voor de bescherming van rijkswege van ondergeschikt belang.

Redengevende omschrijving

De pachterwoning is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De pachterwoning is van cultuurhistorische waarde als onderdeel van een boerderij die een bijzondere plaats inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van deze speciaal voor de Noordoostpolder ontworpen woning.

- De woning is tevens van belang vanwege de redelijke mate van gaafheid van het exterieur en vanwege de herkenbaarheid.
- De woning heeft ensemblewaarde vanwege de sterke visuele en functionele samenhang met de overige complexonderdelen, als essentieel onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie tot de Noordoostpolder.
- De pachterwoning is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.

Steenbankpad 13, Tollebeek

Postcode: 8309 RA
Complexnr.: FLV-R-1310
Nr. complexonderdeel: FLV-R-1310b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De boerderij voor gemengd bedrijf is in 1956 (ontwerp 1951) gebouwd op kavel D46 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen SCHUUR is een montageschuur met langsdeel van het type PF4, de aangebouwde bakstenen pachterwoning is van het type L. De bij schuur van het type G3 dateert eveneens uit 1956 (ontwerp 1951), De uit geprefabriceerde onderdelen opgebouwde schuur is ontworpen door A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de firma N.V. Schokbeton te Kampen, de fabrikant van de betonnen prefabelementen. De ontwerpen van de andere genoemde gebouwen zijn eveneens afkomstig van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

De vanuit een rechthoekige plattegrond opgetrokken schuur links van de woning is voorzien van betonnen gevels en staat onder een zadeldak, dat is gedekt met rode, boven rieten matten liggende, verbeterde Hollandse pannen. Op de nok staan twee cilindrische ontluchtingspijpen met schotelvormig afdakje. Zowel de geprefabriceerde gevelementen als het dak zijn bevestigd aan zogenaamde "NEMAHO" spanten van gelamineerd hout. Alle gevelopeningen in de schuur zijn rechtgesloten en staan in gevels die worden verlevendigd door de verstevigingsribben met afgeronde hoeken van de betonelementen.

De naar de weg gekeerde kopgevel (noordzijde) heeft een met eterniet golfplaten beschoten geveltop, een grote schuifdeur - voor de tasruimte - links in de gevel, zes vensters en een opgeklampte, wit geschilderde deur rechts in de gevel.

De twee rechter vensters zijn van het kalverhok en hebben ventilatieopeningen onder de onderdorpels. In de geveltop staan openslaande zolderluiken.

Het linker deel van de rechter langsgevel (de stalzijde) sluit aan op het tussenlid dat de schuur met de woning verbindt. De gevel wordt geleed door vier, zich verjongende lisenen ter plaatse van de spanten en dienen inwendig als bevestiging van de spantbenen. Links van het tussenlid staat nog een bij het kalverhok horend venster. Rechts van het tussenlid staat een reeks van zes venster. De deur hier rechts van staat onder een bovenlicht en is samengesteld uit een opgeklampte onder- en bovendeur. Rechts van deze deur bevindt zich nog een reeks van vier vensters. Alle stalvensters zijn ook in de deze gevel voorzien van ventilatieopeningen onder de onderdorpels. In de achterste kopgevel is de kleine linker deur (van de paardenstal) vervangen door een brede roldeur en ook het geveldeel hier rechts van is gewijzigd. De schuifdeur rechts in de gevel is nog aanwezig evenals de reeks van vier vensters tussen de deuren. De geveltop is beschoten met eterniet golfplaten. De luiken zijn hieruit verdwenen.

In de oostelijke langsgevel staan vier venster en een onder een bovenlicht staande, uit een boven- en een onderdeur samengestelde deur (links) . De gevel wordt vertikaal geleed door zich verjongende lisenen. Het inwendige van de schuur is ingrijpend gewijzigd en valt buiten de bescherming.

Redengevende omschrijving

De schuur is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De schuur is van cultuurhistorische waarde vanwege de plaats die deze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van deze speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde schuur.
- De schuur is van architectuurhistorisch belang vanwege de innovatieve waarde op bouwtechnisch gebied, het hieraan gerelateerde materiaalgebruik, en vanwege het bijzondere ontwerp.
- De schuur is tevens van belang vanwege de ruime mate van gaafheid van het exterieur en vanwege de herkenbaarheid.
- De schuur heeft ensemblewaarde vanwege de sterke visuele en functionele samenhang met de overige complexonderdelen, als essentieel onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie tot de Noordoostpolder.
- De schuur is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.

Steenbankpad 13, Tollebeek

Postcode: 8309 RA
Complexnr.: FLV-R-1310
Nr. complexonderdeel: FLV-R-1310c

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De boerderij voor gemengd bedrijf is in 1956 gebouwd op kavel D46 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen montageschuur (ontwerp 1951) is van het type PF4. De door middel van een tussenlid met deze schuur verbonden bakstenen pachterwoning is van het type L. De BIJSCHUUR is een in 1951 ontworpen kapschuur van het type G3 en dateert eveneens uit 1956. De ontwerpen voor zowel de montageschuur als voor de bij schuur met wagenberging en varkenshok zijn afkomstig van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

De schuur is opgetrokken in schone baksteen, vanuit een rechthoekige plattegrond. De schuur staat onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met een korter dakschild boven het oorspronkelijk open gedeelte van de wagenberging en een langer dakschild boven de varkensstal en de lage achterste langsgevel. De voorzijde is dicht gemaakt met schuifdeuren en houten wanddelen. De linker kopgevel bevat voor de voederberging een onder een bovenlicht en rollaag staande, uit een onder- en een bovendeur staande opgeklampte deur en een venster links ervan. De vensterloze achterste langsgevel bevat getoogde gevelopeningen voor de mestluiken, alsmede een rechtgesloten deur voor de varkensstal. De rechter kopgevel bevat eveneens een uit een boven- en een onderdeur samengestelde deur onder rollaag en bovenlicht, alsmede een klein venster voor de varkensstal. Het inwendige van de schuur is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Redengevende omschrijving

De schuur is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde

- De schuur is van cultuurhistorische waarde als onderdeel van een boerderij die een belangrijke plaats inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van deze speciaal voor de Noordoostpolder ontworpen schuur.
- De schuur is tevens van belang vanwege de redelijke mate van gaafheid en vanwege de herkenbaarheid.
- De schuur heeft ensemblewaarde vanwege de sterke visuele en functionele samenhang met de overige complexonderdelen, als onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie met de Noordoostpolder.
- De schuur is tevens van belang vanwege de typologische zeldzaamheid

Steenbankpad 16, Tollebeek

Postcode: 8309 RD
Complexnr: FLV-R-1313
Aantal onderdelen: 3
Nrs. Complexonderd: FLV-R-1313a;FLV-R-1313b;FLV-R-1313c

COMPLEXOMSCHRIJVING

Inleiding

De BOERDERIJ voor gemengd bedrijf is in 1956 gebouwd op kavel D37 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen montageschuur is van het type PF4, de door middel van een (mogelijk toegevoegd) tussenlid met de schuur verbonden bakstenen pachterwoning is van het type U. De bij schuur van het type G3 dateert eveneens uit 1956. De geprefabriceerde schuur is ontworpen door A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de firma N.V. Schokbeton te Kampen, de fabrikant van de betonnen prefabelementen. De ontwerpen voor de andere genoemde gebouwen zijn eveneens afkomstig van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

Agrarisch complex samengesteld uit een dwars op de weg staande pachterwoning, een hier door middel van een tussenlid mee verbonden, eveneens met de kopgevel naar de weg gerichte montageschuur en een vrijstaande bij schuur achter op het erf. Alle complexonderdelen staan onder met pannen gedekte zadeldaken en bevatten rechtgesloten gevelopeningen.

Redengevende omschrijving

De boerderij is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De boerderij is van cultuurhistorische waarde vanwege de plaats die deze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van dit speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde agrarische complex.
- De onderdelen van het boerderij complex zijn van architectuurhistorisch belang vanwege de innovatieve waarde op
- bouwtechnisch gebied en vanwege het bijbehorende materiaalgebruik. De boerderij is tevens van belang vanwege de redelijke mate van gaafheid en vanwege de herkenbaarheid.
- De boerderij heeft ensemblewaarde vanwege de sterke visuele en functionele samenhang tussen de samenstellende onderdelen en de nabijgelegen boerderijen, als belangrijk onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie tot de Noordoostpolder.
- De boerderij is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.

De boerderij is een twijfelgeval vanwege de soms ingrijpende wijzigingen.

Steenbankpad 16, Tollebeek

Postcode: 8309 RD
Complexnr: FLV-R-1313
Nr. complexonderdeel: FLV-R-1313a

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De boerderij voor gemengd bedrijf is in 1956 gebouwd op kavel D3 7 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer, De betonnen montageschuur is van het type PF4 en door middel van een tussenlid verbonden met de bakstenen PACHTERSWONING van het type U. De bij schuur van het type G3 dateert eveneens uit 1956. De geprefabriceerde schuur is ontworpen door A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de firma N.V. Schokbeton te Kampen, de fabrikant van de betonnen prefabelementen. Het ontwerp voor de pachterwoning is eveneens afkomstig van de Bouwkundige Afdeling van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken,

Omschrijving

Vanuit een rechthoekige plattegrond in schone baksteen opgetrokken woonhuis onder een met pannen gedekt zadeldak. Alle gevelopeningen zijn rechtgesloten. De naar de weg gekeerde voorste kopgevel (zuidzijde) heeft een met liggende houten planken beschoten geveltop met een gewijzigd raam, een links in de gevel staand, uitkragend vensterkozijn met een eveneens gewijzigd raam voor de zitkamer en een entreepartij met de oorspronkelijke glasdeur en een tweedelig zijlicht er rechts van. De linker langgevel (westzijde) bevat een kleiner venster rechts en een groter venster links in de gevel voor de woon- en zitkamer. Beide vensters hebben uitkragende kozijnen en bevatten gewijzigde ramen. Links uit het dakschild hierboven steekt een gemetselde schoorsteen. De achterste kopgevel (noordzijde) heeft evenals de voorste een beschoten geveltop.

De begane grond bestaat uit een in hout opgetrokken, onder plat dak staande uitbouw met rechts een grote vensterpartij en links een deur, die wordt overluifeld door het lessenaardak van een eveneens houten aanbouw. De rechter langgevel (oostzijde) bevat drie vensters met gewijzigde ramen in de uitkragende kozijnen. De gevel is rechts verbonden met het tussenlid. Dit onder een plat dak staande tussenlid (oorspronkelijk de speelplaats) bevat ook aan de voorzijde een deur, rechts van een grote vensterpartij, Het inwendige van de woning is voor een belangrijk deel in de oorspronkelijke staat bewaard gebleven. Aan het portaal staan nog vijf van de oorspronkelijk zes deuren. De open steektrap hangt aan een ijzeren stang die is verbonden met de eveneens ijzeren leuning.

Redengevende omschrijving

De pachterwoning is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De pachterwoning is van cultuurhistorische waarde als onderdeel van een boerderij die een bijzondere plaats inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van deze speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde woning.
- De woning is tevens van belang vanwege de redelijke mate van gaafheid van het in- en het exterieur en vanwege de herkenbaarheid.
- De woning heeft ensemblewaarde vanwege de sterke visuele en functionele samenhang met de overige onderdelen, als belangrijk onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie tot de Noordoostpolder.
- De pachterwoning is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.

Steenbankpad 16, Tollebeek

Postcode: 8309 RD
Complexnr. : FLV-R-1313
Nr. complexonderdeel: FLV-R-1313b

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De boerderij voor gemengd bedrijf is in 1956 gebouwd op kavel D3 7 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De betonnen SCHUUR van het type PF4 is een montageschuur met langsdeel, die door middel van een tussenlid is verbonden met de bakstenen pachterwoning van het type U. De bij schuur van het type G3 dateert eveneens uit 1956. De uit geprefabriceerde betonnen elementen opgetrokken montageschuur is ontworpen door A.D. van Eek van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer afdeling Noordoostpolderwerken in samenwerking met de firma N.V. Schokbeton te Kampen, de fabrikant van de betonnen prefabelementen. De ontwerpen voor de andere genoemde complexonderdelen zijn eveneens afkomstig van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken. <

Omschrijving

De vanuit een rechthoekige plattegrond opgetrokken schuur rechts van de woning is voorzien van betonnen gevels en staat onder een zadeldak, dat is gedekt met rode, boven rieten matten liggende, verbeterde Hollandse pannen. Op de nok staan twee cilindrische ontluchtingspijpen met schotelvormig afdakje. Zowel de geprefabriceerde gevelementen als het dak zijn bevestigd aan zogenaamde "NEJ^4AH0" spanten van gelamineerd hout. Alle gevelopeningen in de schuur zijn rechtgesloten en staan in gevels die worden verlevendigd door de verstevigingsribben met afgeronde hoeken van de betonelementen.

De naar de weg gekeerde kopgevel (zuidzijde) heeft een met eterniet golfplaten beschoten geveltop, een grote schuifdeur - voor de tasruimte - rechts in de gevel, vijf vensters en een opgeklampte deur links in de gevel. De zolderluiken zijn verdwenen?

Het rechter deel van de linker langsgevel aan de stalzijde is verbonden met het tussenlid dat de schuur met de woning verbindt. De gevel wordt geleed door vier, zich verjongende lisenen ter plaatse van de spanten en dienen inwendig als bevestiging van de spantbenen. Links van het tussenlid staat een reeks van zes venster. De deur hier links van staat onder een bovenlicht en bestaat uit een opgeklampte onder- en bovendeur. Links van deze deur bevindt zich nog een reeks van vier vensters. Onder de stalvensters liggen ventilatieopeningen, die dicht zijn gezet.

In de achterste kopgevel is de linker schuifdeur voor de tas dichtgemetseld. De rechter schuifdeur is de vervanger van de oorspronkelijke deur voor de paardenstal. Uit de reeks van vier vensters tussen de deuren zijn de ramen verdwenen. De geveltop is beschoten met eterniet golfplaten. In het midden van de top staat een openslaand luik.

Het inwendige van de schuur is gewijzigd met het inbouwen van een geïsoleerde opslagplaats voor aardappelen. Het inwendige van de schuur valt mede daardoor buiten de bescherming.

Redengevende omschrijving

De schuur is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De schuur is van cultuurhistorische waarde vanwege de plaats die deze inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van deze speciaal voor de Noordoostpolder ontwikkelde schuur.
- De schuur is van architectuurhistorisch belang vanwege de innovatieve waarde op bouwtechnisch gebied, het hieraan gerelateerde materiaalgebruik, en vanwege het bijzondere ontwerp.
- De schuur is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid,

- De schuur heeft ensemblewaarde vanwege de sterke visuele en functionele samenhang met de overige complexonderdelen, als belangrijk onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie tot de Noordoostpolder,
- De schuur is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.

Steenbankpad 16, Tollebeek

Postcode: 8309 RD
Complexnr.: FLV-R-1313
Nr. complexonderdeel: FLV-R-1313c

OBJECTOMSCHRIJVING

Inleiding

De boerderij voor gemengd bedrijf is in 1956 gebouwd op kavel D37 in opdracht van de Directie van de Wieringermeer. De BIJSCHUUR is een kapschuur van het type G3 en dateert eveneens uit 1956. De ontwerpen voor zowel de pachterwoning als voor de montageschuur en de bij schuur met wagenberging en varkenshok zijn afkomstig van de Bouwkundige Afdeling (boerderijenbouw) van de Directie van de Wieringermeer Afdeling Noordoostpolderwerken.

Omschrijving

De schuur is opgetrokken in schone baksteen, vanuit een rechthoekige plattegrond. De schuur staat onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met een korter dakschild boven het oorspronkelijk open gedeelte van de wagenberging en een langer dakschild boven de varkensstal en de lage achterste langsegevel. De dichtgezette voorzijde is voorzien van brede houten deuren. De linker kopgevel bevat voor de voederberging een onder een bovenlicht staande opgeklampte deur en een venster links ervan. De vensterloze, achterste langsegevel bevat drie getoogde, dichtgemetselde gevelopeningen, waarin oorspronkelijk de mestluiken stonden. De noordelijke kopgevel is blind, maar bevatte volgens de ontwerp-tekening een deur en een venster voor de varkensstal. Het inwendige van de schuur is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Redengevende omschrijving

De bij schuur is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde,

- De schuur is van cultuurhistorische waarde als onderdeel van een boerderij die een belangrijke plaats inneemt in de ontwikkeling van de boerderijenbouw in Nederland en vanwege de typologie van deze speciaal voor de Noordoostpolder ontworpen schuur.
- De schuur is tevens van belang vanwege de redelijke mate van gaafheid en vanwege de herkenbaarheid.
- De schuur heeft ensemblewaarde vanwege de sterke visuele en functionele samenhang met de overige complexonderdelen, als onderdeel van de karakteristieke polderbebouwing en vanwege de specifieke relatie met de Noordoostpolder.
- De schuur is bovendien van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.

Urkerweg 48a, Tollebeek

Objectnaam: De Kievit
Postcode: 8309 PR
Objectnr:

Beschrijving (niet officieel!)

Tollenbeek ligt op het laagste deel van de Noordoostpolder. Daarom heeft Tollenbeek en omgeving een eigen bemalingsstelsel, met vier kleine gemaaltjes. Eén van de gemaaltjes is 'de Kievit'. Het gemaaltje is door architect Dirk Roosenburg, in opdracht van Rijkswaterstaat, ontworpen in functionalistische stijl. De afdeling Noordoostpolder van de dienst Zuiderzeewerken was verantwoordelijk voor de constructie. Stalen spanten dragen het uitkragende betonnen zadeldak. Het gebouwtje heeft twee ronde, stalen vensters in de bakstenen zijmuren. De Kievit is in de jaren '50 van de twintigste eeuw gebouwd.

gegevens ontbreken.